



## Ispitivanje zrakopropusnosti



YTONG

silka

multipor<sup>®</sup>

# ZAKON O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE

- izvorni tekst s dopunama i izmjenama -

(NN 22/13, NN 102/15 i NN 68/18 i NN 52/19)

Legenda:

Tekst: dio zakona koji ostaje (NN 22/13 i NN 102/15)

~~Tekst: dio zakona koji se ukida (NN 68/18)~~

Tekst: dio zakona koji se uvodi (NN 68/18)

~~Tekst: dio zakona koji se ukida (NN 52/19)~~

Tekst: dio zakona koji se uvodi (NN 52/19)

Thorium Academy je online servis za stručna usavršavanja inženjera odobrena od strane MPGI.

**Stručna usavršavanja** se ne odvijaju na određeni dan i datum, već su **trajno dostupna za pohađanje**.

Pohađanjem stručnih usavršavanja možete ispuniti obaveze propisane Pravilnikom.

Dostupna su stručna usavršavanja za:












- ovlaštene arhitekta, ovlaštene inženjere građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike.
- energetske certifikatore








Informacije: [thorium.software@gmail.com](mailto:thorium.software@gmail.com)

**Naziv:** „Upotreba obnovljivih izvora energije i najnovijih tehnologija za smanjenje emisija CO2 u zgradarstvu i ispunjenje temeljnih zahtjeva na građevinu“

**Mjesto održavanja:** Internet aplikacija Thorium.Academy

**Namijenjeno:** Ovlaštenim arhitektima, ovlaštenim inženjerima građevinarstva, ovlaštenim inženjerima strojarstva i ovlaštenim inženjerima elektrotehnike

Sat	Sponzor edukacije	Tema	Područje	Vrednovanje - školski sat
1		Dizalice topline - pogled kroz tehničku regulativu	Tehnička regulativa	1
2		Najnovija rješenja s dizalicama topline	Stručni dio	1
3		Biomasa - pogled kroz tehničku regulativu	Tehnička regulativa	1
4		Najnovija rješenja s kotlovima na biomasu	Stručni dio	1
5		Kondenzacijski kotlovi - pogled kroz tehničku regulativu	Tehnička regulativa	1
6		Najnovija rješenja s kondenzacijskim kotlovima	Stručni dio	1
7		Energetska učinkovitost, praćenje, mjerenje i verifikacija ušteda - pogled kroz tehničku regulativu	Tehnička regulativa	1
8		Primjer tvrtke E.G.O. Elektrokomponente d.o.o. - ugradnja sustava povrata energije na kompresorima	Stručni dio	1
9		Zakonodavni okvir: Priprema tehnološke vode	Tehnička regulativa	1
10		Obrađena voda za termotehničke instalacije (TTI)	Stručni dio	1
11		Zakonodavni okvir: OIE i Sunčeva energija	Tehnička regulativa	1
12		Kolektorski i Fotonaponski sustavi	Stručni dio	1
13		Zaštita od buke i zračni sustavi	Tehnička regulativa	1
14		Proizvodnja buke u sustavima ventilacije	Stručni dio	1
15		Woux - pomoćna energija termotehničkom sustavu - Pumpe - Utjecaj na nZeb uvjete	Tehnička regulativa	1

16		Najnovija tehnička rješenja - pumpe	Stručni dio	1
17		Energetska efikasnost u Zgradarstvu - SAUZ	Tehnička regulativa	1
18		Određivanje energetske značajke u zgradama i razred sustav automatizacije u zgradarstvu	Stručni dio	1
19		Zakonodavni okvir: Ekološki dizajn ventilacijskih jedinica	Tehnička regulativa	1
20		Najnovije ECO tehnologije ventilacijskih sustava	Stručni dio	1
21		Zaštita od požara – ventilacijski sustavi	Tehnička regulativa	1
22		Osnove ventilacija garaža sa primjerima iz prakse	Stručni dio	1

**Predavač:**

Tihomir Rengel, dipl.ing.stroj.

**Gosti predavači:**

- Ivan Poropat, dipl.ing.stroj.
- Marijo Vagner, ing.stroj.
- Ante Ćurko, dipl.ing.stroj.
- Dražen Lisjak, ing.stroj.
- Miroslav Hećimović, dipl.ing.stroj.
- Goran Budimlija, dipl.ing.stroj.
- mr.sc. Tomislav Stašić, dipl.ing.stroj.
- Marijo Mavračić
- Ivor Pavić, mag.geol.
- Vladimir Turina, dipl.ing.stroj.
- Stjepan Mikleušević
- Vedran Kren, dipl.ing.stroj.
- Miroslav Lugarić, ing.stroj.
- Damir Digula, dipl.ing.stroj.
- Zdenko Vašatko, dipl.ing.stroj.
- Željko Špiljar, dipl.ing.stroj.

Suglasnost MPGI za provedbu predanog plana i programa je objavljena na [ovom linku](#).

Nositelj programa: Energetsko efikasni dizajn j.d.o.o.

Odgovorna osoba za provedbu programa stručnog usavršavanja:

Dario Ilija Rendulić

Mob: 095 8 70 50 70

Email: [direndulic@gmail.com](mailto:direndulic@gmail.com)

## Sadržaj:

I. OPĆE ODREDBE.....	9
Predmet i primjena Zakona .....	9
Članak 1. ....	9
Primjena pravne stečevine EU.....	9
Članak 2. ....	9
Značenje pojedinih izraza .....	10
Članak 3. ....	10
Energetske djelatnosti.....	16
Članak 4. ....	16
Interes Republike Hrvatske .....	16
Članak 5. ....	16
II. OBAVLJANJE DJELATNOSTI .....	17
Javne usluge .....	17
Članak 6. ....	17
Tržišne djelatnosti .....	18
Članak 7. ....	18
Gradnja i korištenje građevina .....	18
Članak 8. ....	18
Tajnost podataka .....	18
Članak 9. ....	18
III. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE .....	19
Proizvodnja električne energije.....	19
Članak 10. ....	19
Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.....	21
Članak 11. ....	21
Energetsko odobrenje za novo proizvodno postrojenje .....	23
Članak 12. ....	23
Natječajni postupak za novo proizvodno postrojenje.....	24
Članak 13. ....	24
IV. PRIJENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE.....	25
Razdvajanje prijenosnog sustava i operatora prijenosnog sustava .....	25
Članak 14. ....	25
Uvjeti za određivanje neovisnog operatora sustava .....	26
Članak 15. ....	26
Dužnosti neovisnog operatora sustava i vlasnika prijenosne mreže .....	27
Članak 16. ....	27
Neovisnost vlasnika prijenosne mreže .....	28
Članak 17. ....	28

Uvjeti za određivanje neovisnog operatora prijenosa – imovina, oprema, osoblje i identitet.....	28
Članak 18. ....	28
Neovisnost operatora prijenosa.....	30
Članak 19. ....	30
Neovisnost osoblja i članova uprave.....	31
Članak 20. ....	31
Neovisnost nadzornog odbora.....	32
Članak 21. ....	32
Program usklađenosti i osoba za praćenje usklađenosti.....	33
Članak 22. ....	33
Certifikacija i određivanje operatora prijenosnog sustava.....	34
Članak 23. ....	34
Postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava u odnosu na treće države.....	36
Članak 24. ....	36
Razvoj mreže i ovlasti donošenja investicijskih odluka.....	37
Članak 25. ....	37
Priključenje nove elektrane na prijenosnu mrežu.....	38
Članak 26. ....	38
Izravni vodovi.....	38
Članak 27. ....	38
Obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije.....	39
Članak 28. ....	39
Odgovornosti operatora prijenosnog sustava.....	41
Članak 29. ....	41
Dužnosti operatora prijenosnog sustava.....	42
Članak 30. ....	42
Članak 30.a.....	46
Dodjela i korištenje prekograničnih prijenosnih kapaciteta te pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.....	46
Članak 31. ....	46
Godišnja izvješća operatora prijenosnog sustava.....	46
Članak 32. ....	46
Dostavljanje podataka operatoru prijenosnog sustava.....	47
Članak 33. ....	47
Zaštita od postupanja operatora prijenosnog sustava.....	47
Članak 34. ....	47
Mrežna pravila prijenosnog sustava.....	48
Članak 35. ....	48
V. DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE.....	49
Razdvajanje operatora distribucijskog sustava.....	49

Članak 36. ....	49
Zatvoreni distribucijski sustavi .....	50
Članak 37. ....	50
Obavljanje djelatnosti distribucije električne energije.....	51
Članak 38. ....	51
Odgovornosti operatora distribucijskog sustava .....	52
Članak 39. ....	52
Dužnosti operatora distribucijskog sustava .....	53
Članak 40. ....	53
Godišnja izvješća operatora distribucijskog sustava .....	56
Članak 41. ....	56
Dostavljanje podataka operatoru distribucijskog sustava .....	56
Članak 42. ....	56
Zaštita od postupanja operatora distribucijskog sustava.....	57
Članak 43. ....	57
Mrežna pravila distribucijskog sustava .....	57
Članak 44. ....	57
VI. TRGOVINA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM.....	58
Obavljanje trgovine električnom energijom.....	58
Članak 45. ....	58
VII. OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM.....	59
Obavljanje opskrbe električnom energijom .....	59
Članak 46. ....	59
Pravila o promjeni opskrbljivača .....	62
Članak 47. ....	62
Opskrba električnom energijom u okviru univerzalne usluge.....	62
Članak 48. ....	62
Zajamčena opskrba električnom energijom .....	64
Članak 49. ....	64
Zaštita od postupanja opskrbljivača električnom energijom .....	65
Članak 50. ....	65
Obavljanje energetske djelatnosti opskrbe ili trgovine električnom energijom od strane pravne ili fizičke osobe čije je sjedište u državi članici Europske unije i ugovornih strana Energetske zajednice .....	65
Članak 51. ....	65
VIII. ORGANIZIRANJE TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE .....	66
Obuhvat tržišta električne energije .....	66
Članak 52. ....	66
Operator tržišta električne energije .....	67
Članak 53. ....	67

Zaštita od postupanja operatora tržišta električne energije.....	69
Članak 54. ....	69
Pravila organiziranja tržišta električne energije .....	69
Članak 55. ....	69
Članak 55.a .....	70
Članak 55.b .....	70
Sudionici na tržištu električne energije .....	71
Članak 56. ....	71
Razvoj tržišnog natjecanja .....	71
Članak 57. ....	71
Promoviranje regionalne suradnje .....	71
Članak 58. ....	71
IX. KRAJNJI KUPAC .....	72
Opći uvjeti za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom.....	72
Članak 59. ....	72
Kvaliteta opskrbe električnom energijom .....	73
Članak 60. ....	73
Krajnji kupac .....	74
Članak 61. ....	74
Ugovor o opskrbi krajnjeg kupca .....	76
Članak 62. ....	76
Obveze opskrbljivača prema krajnjim kupcima.....	77
Članak 63. ....	77
Privremena obustava isporuke električne energije.....	79
Članak 64. ....	79
Kupci pod posebnom zaštitom u okviru univerzalne usluge .....	80
Članak 65. ....	80
X. PRISTUP I RAZDVAJANJE POSLOVNIH KNJIGA .....	80
Pravo pristupa poslovnim knjigama .....	80
Članak 66. ....	80
Razdvajanje poslovnih knjiga i financijskih izvješća .....	80
Članak 67. ....	80
XI. PRISTUP MREŽI .....	81
Pristup mreži .....	81
Članak 68. ....	81
Članak 68.a .....	82
Članak 68.b .....	82
XII. NAČELO UZAJAMNOSTI .....	83
Uzajamnost.....	83
Članak 69. ....	83

XIII. PREKOGRANIČNI PRIJENOS .....	83
Prekogranični prijenos.....	83
Članak 70. ....	83
XIV. NADZOR.....	84
Upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona .....	84
Članak 71. ....	84
Nadzor Agencije nad radom elektroenergetskih subjekata .....	85
Članak 72. ....	85
XV. PREKRŠAJNE ODREDBE.....	87
Članak 73. ....	87
Teži prekršaji kojima se ugrožava tržišno natjecanje u elektroenergetskom sektoru .....	89
Članak 74. ....	89
Članak 74.a .....	90
Optužni prijedlog.....	90
Članak 75. ....	90
XVI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE .....	91
Članak 76. ....	91
Članak 77. ....	92
Članak 78. ....	92
Članak 79. ....	93
Članak 80. ....	93
Članak 81. ....	93
Članak 82. ....	93
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 102/15.....	94
Članak 46. ....	94
Članak 47. ....	94
Članak 48. ....	95
Članak 49. ....	95
Članak 50. ....	95
Članak 51. ....	95
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 68/18.....	95
Članak 11. ....	95
Članak 12. ....	96
Članak 13. ....	96
Članak 14. ....	96
ZAVRŠNA ODREDBA iz 52/19.....	96
Članak 2. ....	96



## I. OPĆE ODREDBE

### Predmet i primjena Zakona

#### Članak 1.

**(1)** Ovim se Zakonom uređuju pravila i mjere za sigurnu i pouzdanu proizvodnju, prijenos, distribuciju i opskrbu električnom energijom te za trgovinu električnom energijom i organiziranje tržišta električne energije kao dijela elektroenergetskog tržišta Europske unije. Nadalje utvrđuju se pravila koja se odnose na zaštitu krajnjih kupaca, organiziranje i funkcioniranje elektroenergetskog sektora, otvoren pristup tržištu, utvrđivanje obveza općih usluga i prava kupaca električne energije, a koja uključuju prava krajnjih kupaca, odvojeno vođenje poslovnih knjiga, financijskih izvješća, pravila pristupa mreži, načela uzajamnosti i prekogranični prijenos električne energije.

**(2)** Na odnose u elektroenergetskom sektoru koji nisu uređeni ovim Zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje energetska sektor i regulacija energetske djelatnosti.

**(3)** Na postupke propisane ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

### Primjena pravne stečevine EU

#### Članak 2.

**(1)** Ovim se Zakonom u zakonodavstvo Republike Hrvatske prenosi pravna stečevina Europske unije iz područja energetike, a posebice Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i opozivu Direktive 2003/54/EZ (SL L 211/55, 14. 8. 2009.), Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora energije i dopuni te naknadnom ukidanju Direktive 2001/77/EZ i Direktive 2003/30/EZ (SL L 140/16, 5. 6. 2009.) i Direktiva 2005/89/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe električnom energijom i investicija u infrastrukturu.

**(2)** Ovim Zakonom osigurava se provedba sljedećih uredbi Europske unije:

1. Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (Tekst značajan za EGP) (SL L 326, 8. 12. 2011.)
2. Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (Tekst značajan za EGP) (SL L 197, 25. 7. 2015.)
3. Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1348/2014 od 17. prosinca 2014. o izvješćivanju o podacima i provedbi članka 8. stavaka 2. i 6. Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (Tekst značajan za EGP) (SL L 363, 18. 12. 2014.).

## Značenje pojedinih izraza

### Članak 3.

(1) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena zakonom kojim se uređuje energetski sektor i regulacija energetskih djelatnosti.

(2) U ovom se Zakonu koriste i izrazi koji u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *bilančna grupa* – grupa koju čini jedan ili više sudionika na tržištu električne energije za čije je odstupanje odgovoran voditelj bilančne grupe
2. *Burza* – pravna osoba odgovorna za uspostavu i vođenje organiziranog trgovanja električnom energijom za fizičku isporuku, što podrazumijeva zaprimanje ponuda za kupnju, odnosno prodaju električne energije za definirano vremensko razdoblje od strane članova burze na nepristran, razvidan i anonimn način, koja uz određivanje konačne cijene zaključenih kupoprodajnih transakcija može samostalno obavljati poslove kliringa zaključenih kupoprodajnih transakcija (burza električne energije),
3. *certifikacija operatora prijenosnog sustava* – postupak kojim se utvrđuje njegova sukladnost s odredbama ovoga Zakona kojima se uređuje razdvajanje i neovisnost operatora prijenosnog sustava,
4. *certifikat* – potvrda koju u postupku certificiranja izdaje Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) kojom se potvrđuje da operator prijenosnog sustava ispunjava uvjete glede njegova razdvajanja i neovisnosti, uvjete financijske, materijalne, tehničke i kadrovske opremljenosti te druge uvjete propisane ovim Zakonom,
5. *član Burze* – sudionik na tržištu električne energije koji s burzom električne energije ima sklopljen odgovarajući ugovor o članstvu,
6. *dispečiranje* – upravljanje tokovima električne energije i regulacija napona u elektroenergetskom sustavu, uključujući i razmjenu s drugim sustavima,
7. *distribucija električne energije* – razvod električne energije distribucijskim mrežama visokog, srednjeg i niskog napona radi njezine isporuke krajnjim kupcima i preuzimanja od proizvođača, koji ne uključuje opskrbu,
8. *ekonomsko prvenstvo* – rangiranje ponuđača električne energije u skladu s ekonomskim kriterijima,
9. *elaborat optimalnog tehničkog rješenja priključenja na mrežu* – analiza mogućnosti priključenja korisnika na prijenosnu i/ili distribucijsku mrežu, u cilju utvrđivanja optimalnog tehničkog rješenja priključenja i procjene troškova priključenja na mrežu,
10. *elektroenergetski subjekt* – pravna ili fizička osoba koja obavlja najmanje jednu od energetskih djelatnosti iz članka 4. ovoga Zakona, odgovorna za komercijalne i tehničke zadaće i poslove održavanja koji su u svezi s tim djelatnostima, ali ne uključuje krajnje kupce,

11. *energija uravnoteženja* – električna energija koju aktivira operator prijenosnog sustava radi pokrivanja razlike između stvarno isporučene ili preuzete električne energije i ugovorenih količina električne energije te radi održavanja frekvencije u elektroenergetskom sustavu u propisanim granicama,
12. *horizontalno integrirani subjekt* – subjekt koji obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili prijenosa ili distribucije, ili opskrbe električnom energijom i drugu djelatnost koja nije elektroenergetska,
13. *integrirani elektroenergetski subjekt* – vertikalno ili horizontalno integrirani subjekt,
14. *isporuka* – predaja električne energije na određenom mjestu isporuke,
15. *izravni vod* – elektroenergetski vod koji povezuje izolirani objekt proizvođača električne energije s izoliranim kupcem ili elektroenergetski vod koji povezuje objekt proizvođača električne energije i elektroenergetskog subjekta za opskrbu električnom energijom radi izravne opskrbe njihovih vlastitih prostorija, podružnica i krajnjih kupaca,
16. *izvanredne situacije* – elementarne nepogode ili katastrofa koja je utvrđena zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje odnosno elementarne nepogode,
17. *izvedenica električne energije* – financijski instrument određen u točkama 5., 6. ili 7. Sekcije C Dodatka I Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata, u dijelu u kojem se instrument odnosi na električnu energiju, koja je Zakonom o tržištu kapitala prenesena u hrvatski pravni sustav,
18. *kontrola* – prava, ugovori i sva druga sredstva koja, odvojeno ili u kombinaciji i imajući u vidu činjenično stanje ili zakonske odredbe, daju mogućnost odlučujućeg utjecaja na subjekt, posebno putem vlasništva ili prava na korištenje cjelokupne ili dijela imovine subjekta i prava ili ugovora koji daju odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odlučivanje organa subjekta,
19. *korisnik mreže* – pravna ili fizička osoba koja koristi prijenosnu ili distribucijsku mrežu ili prekogranični vod za isporuku električne energije u mrežu ili preuzimanje električne energije iz mreže,
20. *krajnji kupac* – kupac koji kupuje električnu energiju za vlastito korištenje,
21. *kupac* – kupac na veleprodajnom tržištu ili krajnji kupac električne energije,
22. *kupac iz kategorije kućanstvo* – kupac koji kupuje električnu energiju za vlastitu potrošnju u kućanstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti,
23. *kupac koji nije kućanstvo* – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju koja nije namijenjena za korištenje u vlastitom kućanstvu i uključuje proizvođača i kupca na veleprodajnom tržištu,
24. *kupac na veleprodajnom tržištu* – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju u svrhu preprodaje unutar ili izvan sustava u kojem je registrirana,

25. *kupac s vlastitom proizvodnjom* – krajnji kupac koji unutar svojih postrojenja i instalacija ima postrojenje za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe i koji može isporučivati istodobno višak proizvedene električne energije u mrežu,
26. *kvaliteta opskrbe električnom energijom* – pouzdanost napajanja i kvaliteta napona na mjestu preuzimanja, odnosno predaje električne energije te kvaliteta usluga korisnicima mreže,
27. *mali kupac* – pravna ili fizička osoba s manje od 50 radnika i s ispunjenim jednim od dva kriterija: s godišnjim prometom koji ne prelazi iznos od 54 milijuna kuna ili s imovinom koja ne prelazi iznos od 27 milijuna kuna, a koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje,
28. *ministar* – ministar nadležan za energetiku,
29. *Ministarstvo* – ministarstvo nadležno za energetiku,
30. *napredna mreža* – elektroenergetska mreža koja na troškovno učinkovit način može integrirati ponašanje i djelovanje svih priključenih korisnika mreže radi očuvanja ekonomski učinkovitog i održivog elektroenergetskog sustava s niskim gubicima i visokim razinama kvalitete te sigurnosti opskrbe električnom energijom,
31. *natječajni postupak za proizvodna postrojenja* – postupak kojim se planirane dodatne potrebe i zamjenski kapacitet pokrivaju proizvodnjom iz novih ili postojećih proizvodnih postrojenja,
32. *nestandardne usluge operatora prijenosnog sustava* – pridjeljive usluge iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora prijenosnog sustava koje nisu sadržane u cijeni za korištenje prijenosne mreže i naknadi za priključenje na prijenosnu mrežu,
33. *nestandardne usluge operatora distribucijskog sustava* – pridjeljive usluge iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora distribucijskog sustava koje nisu sadržane u cijeni za korištenje distribucijske mreže i naknadi za priključenje na distribucijsku mrežu,
34. *niski napon (NN)* – naponske razine do uključivo 1000 V,
35. *novi infrastrukturni objekti* – objekti koji nisu završeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i koji se mogu izuzeti od primjene načela reguliranog pristupa treće strane,
36. *obnovljivi izvori energije* – obnovljivi nefosilni izvori energije (energija vjetera, sunčeva energija, aerotermalna, geotermalna i hidrotermalna energija, energija mora, energija vodotoka, energija iz biomase, plina iz deponija otpada, plina iz postrojenja za obradu otpadnih voda i bioplina),
37. *odstupanje* – razlika između ostvarenja i iznosa u ugovornom rasporedu bilančne grupe,
38. *operator distribucijskog sustava* – pravna ili fizička osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju distribucijske mreže na zadanom području te

- za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za distribucijom električne energije,
39. *operator prijenosnog sustava* – pravna ili fizička osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže na zadanom području i prekograničnih prijenosnih vodova prema ostalim mrežama te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za prijenosom električne energije,
  40. *operator tržišta električne energije* – pravna osoba koja je odgovorna za organiziranje tržišta električne energije u skladu s odredbama ovoga Zakona,
  41. *opskrba električnom energijom* – kupnja električne energije i prodaja električne energije, uključujući preprodaju električne energije krajnjim kupcima,
  42. *opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga* – prodaja električne energije onim krajnjim kupcima koji imaju pravo na takav način opskrbe i slobodno ga izaberu ili koriste po automatizmu,
  43. *opskrbljivač* – elektroenergetski subjekt koji obavlja elektroenergetsku djelatnost opskrbe električnom energijom,
  44. *opskrbljivač kupaca u okviru javne usluge* – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom krajnjim kupcima koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge (univerzalna opskrba) te po reguliranim uvjetima krajnjim kupcima koji pod određenim uvjetima ostaju bez opskrbljivača (zajamčena opskrba),
  45. *opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge* – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom krajnjim kupcima koji ima pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge (univerzalna opskrba),
  46. *poduzetnik* – svaka pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za potrebe proizvodnje robe i/ili pružanja usluga i ne koristi je u vlastitom kućanstvu,
  47. *pomoćne usluge* – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga sustava operator prijenosnog sustava dobavlja od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,
  48. *pomoćne usluge za distribucijsku mrežu* – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga u distribucijskoj mreži dobavlja operator distribucijskog sustava od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,
  49. *postupak izdavanja energetskeg odobrenja* – postupak u okviru kojeg se osiguravaju potrebe za većom snagom i zamjenom proizvodnih postrojenja, temeljem odobrenja nadležnog tijela,
  50. *povezani subjekt* – pridruženi subjekti, u skladu sa značenjem članka 41. Sedme Direktive 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. na osnovi članka 44(2)(g)(\*) Ugovora o konsolidiranim računima, i/ili udruženi subjekti, u skladu sa značenjem članka 33(1) iste Direktive, i/ili subjekti koji pripadaju istim dioničarima,

51. *pridjeljivi poslovi* – poslovi na izgradnji priključka, koje obavlja operator sustava, a može ih obavljati i ovlašteni izvođač sukladno pravilima o priključenju na prijenosnu mrežu, odnosno pravilima o priključku na distribucijsku mrežu,
52. *priključak* – fizički priključak na prijenosnu mrežu ili distribucijsku mrežu koji obuhvaća mjernu opremu i obračunsko mjerno mjesto, a koji je sastavni dio mreže,
53. *prijenos električne energije* – transport električne energije međusobno povezanom prijenosnom mrežom vrlo visokog i visokog napona radi njezine isporuke kupcima ili operatoru distribucijskog sustava, ali ne uključuje opskrbu,
54. *pristup mreži* – pravo korisnika mreže na korištenje mreže radi prijenosa, distribucije, preuzimanja i/ili isporuke ugovorene količine električne energije, unutar odobrene priključne snage, tijekom ugovorenog razdoblja na temelju propisanih i javno objavljenih uvjeta prema načelima nepristranosti,
55. *proizvodnja električne energije* – postupak transformacije goriva ili energije u električnu energiju,
56. *proizvođač električne energije* – pravna ili fizička osoba koja proizvodi električnu energiju,
57. *sigurnost opskrbe* – osiguravanje potrebne količine električne energije krajnjim kupcima, kao i sposobnost prijenosnih i distribucijskih mreža da omogućе isporuku te električne energije do krajnjih kupaca,
58. *složeni priključak* – svaki priključak na prijenosnu mrežu, odnosno svaki priključak na distribucijsku mrežu za koji je potrebno stvaranje tehničkih uvjeta u postojećoj mreži ili priključak koji je jednostavna građevina sukladno propisima o prostornom uređenju i gradnji za koji je nužno riješiti imovinskopravne odnose s trećim stranama, a sastoji se od nepridjeljivih i pridjeljivih poslova,
59. *spojni vod* – oprema koja se koristi za povezivanje elektroenergetskih sustava,
- ~~59.~~ 60. *srednji kupac* – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje, nije mali kupac, ima manje od 250 radnika i ispunjava jedan od iduća dva kriterija: godišnji promet koji ne prelazi iznos od 216 milijuna kuna ili imovina koja ne prelazi iznos od 108 milijuna kuna,
- ~~60.~~ 61. *srednji napon (SN)* – naponske razine od 1 kV do uključivo 35 kV,
- ~~61.~~ 62. *stvaranje tehničkih uvjeta u mreži* – izgradnja novih dijelova i/ili rekonstrukcija postojećih dijelova prijenosne i/ili distribucijske mreže, radi korištenja mreže u okviru odobrene priključne snage, koja ne obuhvaća priključak na mrežu i smatraju se nepridjeljivim poslovima, a koje obavlja isključivo operator sustava,
- ~~62.~~ 63. *sudionik na tržištu električne energije* – elektroenergetski subjekt i druga pravna ili fizička osoba koja je registrirana za kupnju i/ili prodaju električne energije temeljem prava na sudjelovanje na tržištu električne energije u skladu s ovim Zakonom i pravilima organiziranja tržišta električne energije,



- ~~63.~~ **64. treća država** – svaka država osim Republike Hrvatske, država članica Europske unije i ugovornih strana Energetske zajednice, **treća država – svaka država osim Republike Hrvatske ili država članica Europske unije,**
- ~~64.~~ **65. trgovac električnom energijom** – pravna ili fizička osoba koja kupuje i prodaje električnu energiju isključujući prodaju električne energije krajnjim kupcima,
- ~~65.~~ **66. trgovina električnom energijom** – kupnja i prodaja električne energije isključujući prodaju električne energije krajnjem kupcu,
- ~~66.~~ **67. ugovor o opskrbi krajnjeg kupca** – ugovor kojim se uređuje opskrba krajnjeg kupca električnom energijom, ali ne uključuje izvedenicu električne energije, a može uključivati odredbe o otkupu viškova proizvedene električne energije u slučaju kupaca s vlastitom proizvodnjom,
- ~~67.~~ **68. univerzalna usluga** – jedinstveni način prodaje električne energije u okviru opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga, kojim se osigurava pravo kupca iz kategorije kućanstvo na javnu uslugu opskrbe električnom energijom propisane kvalitete na cijelom području Republike Hrvatske po realnim, jasno usporedivim i transparentnim cijenama,
- ~~68.~~ **69. uravnoteženje sustava** – svi postupci koje operator prijenosnog sustava kontinuirano poduzima radi održavanja frekvencije i snage razmjene u elektroenergetskom sustavu,
- ~~69.~~ **70. usluge sustava** – usluge elektroenergetskog sustava nužne za rad prijenosnog i distribucijskog sustava koje obuhvaćaju vođenje elektroenergetskog sustava, održavanje frekvencije, održavanje napona i ponovnu uspostavu napajanja, a osigurava ih operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava,
- ~~70.~~ **71. veliki kupac** – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje, a nije kupac iz kategorije kućanstvo, mali ili srednji kupac, čime stječe pravo na istodobno ugovaranje opskrbe električnom energijom s više opskrbljivača,
- ~~71.~~ **72. vertikalno integrirani subjekt** – elektroenergetski subjekt ili skupina elektroenergetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost izravne ili posredne kontrole i gdje subjekt ili skupina subjekata obavlja najmanje jednu od energetske djelatnosti prijenosa ili distribucije te najmanje jednu od energetske djelatnosti proizvodnje, trgovine ili opskrbe električnom energijom,
- ~~72.~~ **73. visoki napon (VN)** – naponske razine od 35 kV do uključivo 220 kV,
- ~~73.~~ **74. visokoučinkovita kogeneracija** – kogeneracija koja se temelji na potrošnji korisne topline i uštedi primarne energije,
- ~~74.~~ **75. voditelj bilančne grupe** – sudionik na tržištu električne energije koji je odgovoran za odstupanje jedne bilančne grupe i koji je s operatorom prijenosnog sustava sklopio ugovor o odgovornosti za odstupanje,
- ~~75.~~ **76. vrlo visoki napon (VVN)** – naponske razine veće od 220 kV,

~~76.~~ **77. zajamčeni opskrbljivač** – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji pod određenim uvjetima ostane bez opskrbljivača.

## Energetske djelatnosti

### Članak 4.

**(1)** Energetske djelatnosti (u daljnjem tekstu: elektroenergetske djelatnosti), u smislu ovoga Zakona, su:

1. proizvodnja električne energije,
2. prijenos električne energije,
3. distribucija električne energije,
4. organiziranje tržišta električne energije,
5. opskrba električnom energijom,
6. trgovina električnom energijom.

**(2)** Elektroenergetske djelatnosti, u smislu ovoga Zakona, obavljaju se kao javne usluge i kao tržišne djelatnosti.

**(3)** Pravne i fizičke osobe mogu obavljati elektroenergetske djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka samo na temelju rješenja kojim se dozvoljava obavljanje te djelatnosti (u daljnjem tekstu: dozvola) sukladno zakonu kojim se uređuje energetska sektor, osim ako drugačije nije propisano ovim Zakonom.

## Interes Republike Hrvatske

### Članak 5.

**(1)** Sigurna opskrba električnom energijom smatra se ključnim elementom javne sigurnosti i u smislu ovoga Zakona predstavlja:

- sigurnu opskrbu električnom energijom i
- tehničku sigurnost proizvodnje, prijenosa, distribucije i potrošnje električne energije.

**(2)** Osiguravanje dostatne proizvodnje i isporuke električne energije potrebne za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihova opskrba električnom energijom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, po realnim cijenama, kao i energetska razvoj, od interesa je za Republiku Hrvatsku.

**(3)** Elektroenergetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 2. do 4. ovoga Zakona obavljaju se kao javne usluge. Elektroenergetska djelatnost iz članka 4. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona obavlja se kao javna usluga u dijelu i na način koji je propisan ovim Zakonom.

**(4)** Radi očuvanja sigurnosti opskrbe elektroenergetski subjekti koji obavljaju elektroenergetske djelatnosti iz stavka 3. ovoga članka dužni su, u cilju ostvarivanja interesa Republike Hrvatske iz stavka 2. ovoga članka, dati prvenstvo osiguranju dostatne količine električne energije koja je potrebna za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihovu opskrbu



električnom energijom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, zadovoljavajući pri tome kriterij ekonomičnosti isporuke.

**(5)** Vlada Republike Hrvatske odlukom na prijedlog Ministarstva, a po pribavljenom mišljenju Agencije koje se temelji na istraživanju funkcioniranja tržišta električne energije u skladu sa člankom 57. stavkom 1. ovoga Zakona određuje elektroenergetske subjekte kojima je, u skladu s odredbama ovoga Zakona, na području Republike Hrvatske utvrđena obveza pružanja javne usluge opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao univerzalna usluga kao i opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao zajamčena usluga (u daljnjem tekstu: opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga).

**(6)** Elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka dužni su osigurati potrebne uvjete za redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električne energije kupnjom te električne energije od proizvođača, od trgovaca, od drugih opskrbljivača, na organiziranom tržištu električne energije ili iz uvoza, pri čemu prioritet ima proizvedena električna energija iz obnovljivih izvora i kogeneracije.

**(7)** Ako elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka ne uspiju osigurati prijeko potrebne uvjete za redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električne energije kupnjom električne energije na način propisan stavkom 7. ovoga članka, takvu će električnu energiju kupiti od proizvođača, trgovaca i drugih opskrbljivača kojima Vlada Republike Hrvatske odlukom odredi obvezu prodaje električne energije elektroenergetskom subjektu za opskrbu električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga.

**(8)** Elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka su prilikom kupnje električne energije za potrebe opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga obvezni primjenjivati najbolju poslovnu praksu.

**(9)** U interesu je Republike Hrvatske da za sve elektroenergetske subjekte koji imaju dozvolu za opskrbu električnom energijom iz članka 4. stavka 1. točke 5. vrijedi obveza prioriteta otkupa električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.

## II. OBAVLJANJE DJELATNOSTI

### Javne usluge

#### Članak 6.

**(1)** Elektroenergetski subjekti koji obavljaju elektroenergetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 2. do 4. i članka 5. stavka 5. ovoga Zakona dužni su, u skladu s uvjetima iz dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti, osigurati:

1. sigurnost opskrbe električnom energijom,
2. propisanu odnosno ugovorenu kvalitetu opskrbe električnom energijom,
3. prijedlog iznosa tarifnih stavki određenih prema reguliranim uvjetima,
4. uporabu primarnih izvora energije i energenata,
5. zaštitu okoliša,
6. zaštitu zdravlja, života i imovine građana i
7. mjere za zaštitu krajnjih kupaca.

**(2)** Javne usluge pružaju se na nepristran, transparentan i lako provjerljiv način.

**(3)** Vlada Republike Hrvatske je obvezna obavijestiti Europsku komisiju o svim mjerama određenim glede obveze javne usluge, uključujući zaštitu krajnjih kupaca i zaštitu okoliša te o njihovom mogućem utjecaju na tržišno natjecanje u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu. Vlada Republike Hrvatske obvezna je obavijestiti Europsku komisiju svake dvije godine o svim promjenama takvih mjera.

**(4)** Agencija je dužna s predstavnicima udruga za zaštitu potrošača provesti konzultacije vezano za donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za pojedine elektroenergetske djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga.

## Tržišne djelatnosti

### Članak 7.

**(1)** Elektroenergetske djelatnosti koje ovim Zakonom nisu utvrđene kao javne usluge obavljaju se kao tržišne djelatnosti, prema pravilima kojima se uređuju tržišni odnosi, gdje se slobodno dogovaraju i/ili ugovaraju količine i cijene isporučene električne energije.

**(2)** Obavljanje djelatnosti na tržištu električne energije provodi se i organizira u skladu s ciljevima razvoja elektroenergetskih djelatnosti i potrebama krajnjih kupaca u Republici Hrvatskoj, s ciljem postizanja sigurne, pouzdane i kvalitetne opskrbe električnom energijom, uz poštivanje načela tržišnog natjecanja i jednakog pravnog položaja svih subjekata.

**(3)** Elektroenergetski subjekti koji pružaju usluge korisnicima mreže dužni su se jasno predstaviti korisnicima mreže i pružati im usluge na razvidan i provjerljiv način koji ih ne dovodi u zabludu.

## Gradnja i korištenje građevina

### Članak 8.

Građevine za proizvodnju električne energije (u daljnjem tekstu: proizvodna postrojenja) te za prijenos i distribuciju električne energije grade se i koriste u skladu s propisima o prostornom uređenju i gradnji, propisima kojima se uređuje energetska sektor, propisima kojima se uređuje zaštita okoliša te posebnim tehničkim i sigurnosnim propisima.

## Tajnost podataka

### Članak 9.

**(1)** Operator prijenosnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator tržišta električne energije, opskrbljivač, trgovac i proizvođač te Agencija dužni su osigurati tajnost povjerljivih poslovnih podataka koje saznaju od drugih elektroenergetskih subjekata i krajnjih kupaca, osim ako sukladno odredbama ovoga Zakona ili drugih posebnih zakona i propisa nisu ovlašteni ili dužni podatke javno objaviti ili ih priopćiti nadležnim državnim tijelima.

**(2)** Operator prijenosnog sustava i vlasnik prijenosnog sustava dužni su čuvati povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija dobivenih tijekom obavljanja svojih djelatnosti i sprječavati da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje mogu biti komercijalno korisne, otkriju na pristran način.

**(3)** Operator prijenosnog sustava i vlasnik prijenosnog sustava posebice ne smiju otkrivati nikakve komercijalno osjetljive informacije ostalim dijelovima trgovačkih društava, osim ako je to potrebno za provedbu poslovne transakcije.

**(4)** Vlasnik prijenosnog sustava i ostali dijelovi trgovačkih društava ne mogu koristiti zajedničke usluge kao što su zajedničke pravne usluge, osim posve administrativnih funkcija ili funkcija informacijske tehnologije.

**(5)** Operator prijenosnog sustava, u kontekstu prodaje ili nabave električne energije od strane povezanih poduzeća, ne smije zlorabiti komercijalno osjetljive informacije dobivene od trećih strana prilikom osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.

**(6)** Informacije potrebne za stvarno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta objavljuju se na internetskim stranicama operatora prijenosnog sustava.

**(7)** Obveza iz stavka 6. ovoga članka ne dovodi u pitanje čuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija.

## III. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

### Proizvodnja električne energije

#### Članak 10.

**(1)** Proizvođač električne energije koji ima dozvolu za proizvodnju električne energije može proizvoditi električnu energiju u baznom ili varijabilnom režimu rada, uključujući i električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži, kao i električnu energiju za uravnoteženje elektroenergetskog sustava (u daljnjem tekstu: energija uravnoteženja) te pružati pomoćne usluge.

**(2)** Iznimno od članka 4. stavka 3. ovoga Zakona, pravne ili fizičke osobe mogu obavljati djelatnost proizvodnje električne energije bez dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti ako su osigurale stručno upravljanje i rukovanje energetskim postrojenjima sukladno tehničkim propisima, zahtjevima i uvjetima te isključivo za obavljanje djelatnosti:

- proizvodnje električne energije korištenjem proizvodnih objekata čiji je zbroj instaliranih snaga do uključivo 1 MW ili
- proizvodnje električne energije isključivo za vlastite potrebe ili
- proizvodnje električne energije tijekom pokusnog rada proizvodnih objekata.

**(3)** Proizvođač električne energije ima pravo:

1. u svojim proizvodnim postrojenjima koristiti izvore energije koje smatra najpovoljnijim za pretvorbu, uz udovoljavanje propisanih uvjeta,
2. prodavati vlastitu proizvedenu električnu energiju pod uvjetima utvrđenim odredbama ovoga Zakona i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja tržišta električne energije,
3. pružati pomoćne usluge i osiguravati energiju uravnoteženja pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima, a posebno pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava,

4. ugovarati kupnju električne energije radi vlastite proizvodnje električne energije i pružanja usluga pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja tržišta električne energije,
5. pristupa mreži i korištenja prijenosne i distribucijske mreže prema propisanim uvjetima i
6. obračunati i naplatiti financijska sredstva koja mu pripadaju na temelju ugovora i ostalih prodaja, sklopljenih odnosno izvršenih u skladu s odredbama ovoga Zakona.

**(4) Proizvođač električne energije je dužan:**

1. trajno ispunjavati sve uvjete iz dozvole za proizvodnju električne energije, ako je takva dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti,
2. zadovoljavati sve tehničke i pogonske uvjete, osobito one uvjete propisane mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava te propisane tehničkim i drugim propisima i standardima,
3. zadovoljavati propisane uvjete koji se odnose na energetska učinkovitost i zaštitu okoliša,
4. postupati u skladu s pravilima zaštite tržišnog natjecanja prilikom sudjelovanja na tržištu električne energije, uključujući zabranu neopravdanog povlačenja proizvodnog kapaciteta i zabranu neopravdanog smanjenja proizvodnje električne energije,
5. održavati proizvodna postrojenja u ispravnom stanju, osigurati njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu s tehničkim i drugim propisima i standardima, što je predmetom inspekcijskog nadzora,
6. ponuditi prema tržišnim načelima pomoćne usluge operatoru prijenosnog sustava za usluge sustava, u skladu s tehničkim mogućnostima te mrežnim pravilima prijenosnog sustava, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i pravilima organiziranja tržišta električne energije,
7. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s operatorom prijenosnog sustava radi ostvarenja usluga sustava kojima se određuju pružanje, korištenje i naplata tih usluga te drugi uvjeti i rokovi vezani uz te usluge,
8. ponuditi prema tržišnim načelima pomoćne usluge za distribucijsku mrežu operatoru distribucijskog sustava za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži, u skladu s tehničkim mogućnostima, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i pravilima organiziranja tržišta električne energije,
9. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu s operatorom distribucijskog sustava za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži kojima se određuju pružanje, korištenje i naplata tih usluga te drugi uvjeti i rokovi vezani uz te usluge,
10. ponuditi prema tržišnim načelima operatoru prijenosnog sustava raspoloživi proizvodni kapacitet za omogućavanje sigurnog pogona i vođenja elektroenergetskog sustava,
11. ponuditi operatoru prijenosnog sustava raspoloživi proizvodni kapacitet za potrebe uravnoteženja,
12. sklopiti ugovor o energiji uravnoteženja, prema pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava s operatorom prijenosnog sustava, sukladno potrebama elektroenergetskog sustava i mogućnostima proizvođača,
13. na zahtjev operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava pružiti pomoćne usluge, odnosno isporučiti energiju uravnoteženja,,
14. staviti na raspolaganje operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava podatke potrebne za pogon i vođenje elektroenergetskog sustava po proizvodnom postrojenju,

15. staviti na raspolaganje operatoru tržišta električne energije, Ministarstvu i Agenciji podatke potrebne za bilanciranje proizvodnje električne energije iz pojedinog proizvodnog postrojenja,

**(5)** Agencija, temeljem dužnosti proizvođača iz stavka 4. ovoga članka, provodi nadzor i druge aktivnosti u cilju osiguravanja primjene načela zaštite tržišnog natjecanja.

**(6)** Za prostore na kojima su proizvodna postrojenja, elektroenergetski subjekti vlasnici tih postrojenja plaćaju naknadu jedinicama lokalne samouprave na čijem području se nalaze takva postrojenja. Vlada Republike Hrvatske odlukom propisuje visinu naknade za korištenje prostora, način njezine raspodjele te moguću namjenu takvih sredstava.

**(7)** Proizvođač električne energije dužan je izraditi i na primjeren način javno objaviti program mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti te godišnje izvješće o rezultatima njegove primjene.

**(8)** Ministarstvo, ako procijeni da je potrebno postaviti dodatne zahtjeve za poboljšanje energetske učinkovitosti u proizvodnji, može rješenjem propisati minimalni stupanj učinkovitosti za pojedine tehnologije koji treba postići kod izgradnje novog ili rekonstrukcije postojećeg proizvodnog postrojenja.

**(9)** Elektrane koje su priključene na prienosnu mrežu i elektrane koje su priključene na distribucijsku mrežu, a od značenja su za vođenje elektroenergetskog sustava, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga na zahtjev operatora prienosnog sustava u skladu s mrežnim pravilima prienosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

**(10)** Elektrane koje su priključene na distribucijsku mrežu, a od značenja su za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu na zahtjev operatora distribucijskog sustava u skladu s mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

**(11)** Proizvođač električne energije čija su proizvodna postrojenja tehnički osposobljena za pružanje pomoćnih usluga u skladu s mrežnim pravilima prienosnog sustava dužan je, ako je u mogućnosti, ponuditi pomoćne usluge, na zahtjev operatora prienosnog sustava, po reguliranim uvjetima do uspostave uvjeta funkcionalnog tržišta električne energije, sukladno članku 28. stavku 7. ovoga Zakona.

**(12)** Proizvođač električne energije na obračunskom mjernom mjestu reverzibilne hidroelektrane za potrebe crpnog (pumpnog) rada ne smatra se krajnjim kupcem u smislu odredbi ovoga Zakona, osim u dijelu koji se odnosi na plaćanje naknade za korištenje prienosne i/ili distribucijske mreže.

**(13)** Proizvođač električne energije može za potrebe crpnog (pumpnog) rada reverzibilne hidroelektrane osigurati električnu energiju na veleprodajnom tržištu.

## Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije

### Članak 11.

**(1)** Elektroenergetski subjekt ili druga pravna ili fizička osoba koja u pojedinačnom proizvodnom postrojenju istodobno proizvodi električnu i toplinsku energiju na visokoučinkovit način, koristi otpad ili obnovljive izvore energije za proizvodnju električne energije na gospodarski primjeren način

sukladno propisima iz upravnog područja zaštite okoliša, neovisno o snazi proizvodnog postrojenja može steći status povlaštenog proizvođača električne energije.

**(2)** Status povlaštenog proizvođača električne energije stječe se na temelju rješenja Agencije u skladu s uvjetima koje pravilnikom propisuje ministar.

**(3)** Prije stjecanja statusa povlaštenog proizvođača električne energije elektroenergetski subjekt ili druga pravna ili fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna je od Agencije ishoditi prethodno rješenje o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, u skladu s uvjetima propisanim pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka.

**(4)** Povlašteni proizvođači električne energije mogu steći pravo na poticajnu cijenu koja se određuje primjenom tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.

**(5)** Vlada Republike Hrvatske uredbom određuje naknadu za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče, a koju prikuplja operator tržišta električne energije od opskrbljivača krajnjih kupaca, uključujući i opskrbljivače krajnjih kupaca koji obavljaju opskrbu električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga.

**(6)** Razdioba sredstava prikupljenih od naknade iz stavka 5. ovoga članka uređuje se posebnim propisom.

**(7)** Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava dužan je, u skladu sa zahtjevima za pouzdanost i sigurnost pogona, osigurati i kontrolirati preuzimanje ukupno proizvedene električne energije od povlaštenih proizvođača električne energije prema uvjetima utvrđenim posebnim propisima, osobito mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

**(8)** Za ispunjavanje obveza Republike Hrvatske vezano uz količine proizvedene električne energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije operator tržišta električne energije ima pravo prvokupa električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije od povlaštenog proizvođača električne energije koji je u sustavu poticanja na razdoblje od 25 godina.

**(9)** Iznimno od stavka 2. ovoga članka, u slučaju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije iz jednostavnih građevina određenih propisima o prostornom uređenju i gradnji, status povlaštenog proizvođača stječe se prema uvjetima propisanim pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka te se ne primjenjuju odredbe iz stavka 3. ovoga članka.

**(10)** Povlašteni proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, neovisno o tome jesu li u sustavu poticaja ili nisu, imaju jednaka prava i obveze glede isporuke električne energije u mrežu i planiranja proizvodnje.

**(11)** Za proizvedenu električnu energiju iz reverzibilnih hidroelektrana ne smiju se izdati jamstva podrijetla u dijelu u kojemu je takva proizvodnja posljedica pumpnog rada hidroelektrane. Proizvodnja električne energije bilancira se temeljem tehničkih parametara takve hidroelektrane.

**(12)** Rješenje iz stavka 2. ovoga članka i prethodno rješenje o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije iz stavka 3. ovoga članka prestaje važiti istekom roka na koje je izdano,

odnosno danom izvršnosti rješenja o ukidanju, odnosno poništenju rješenja u skladu s općim propisima.

**(13)** Agencija će ukinuti rješenja iz stavka 2. i 3. ovoga članka u cijelosti ili djelomično ako:

1. povlašteni proizvođač kontinuirano ne održava tehničko-tehnološke značajke i/ili uvjete korištenja proizvodnog postrojenja za koje je ishodio status povlaštenog proizvođača,
2. povlašteni proizvođač ne dostavlja Agenciji izvješća i drugu dokumentaciju propisanu pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka ili dostavlja izvješća s neistinitim podacima,
3. je prestala važiti dozvola za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje električne energije izdana povlaštenom proizvođaču,
4. povlašteni proizvođač ne ostvaruje uvjete učinkovitosti proizvodnog postrojenja na način određen pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka,
5. povlašteni proizvođač ne održava ili ne vodi brigu o mjernoj opremi u njegovoj nadležnosti na način propisan pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka,
6. povlašteni proizvođač izvrši promjene na proizvodnom postrojenju bez suglasnosti Agencije, a koje imaju utjecaja na tehničko-tehnološke značajke i/ili uvjete korištenja proizvodnog postrojenja za koje je ishodio status povlaštenog proizvođača,
7. povlašteni proizvođač ne odgovara na upite Agencije ili ne dostavlja dokumentaciju u vezi s korištenjem proizvodnog postrojenja,
8. se tijekom važenja rješenja iz stavka 2. i 3. ovoga članka prenose prava i obveze na drugog subjekta, na zahtjev nositelja projekta, odnosno povlaštenog proizvođača električne energije i novog subjekta, pri čemu je novi subjekt dužan dokazati da ispunjava uvjete propisane pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka za izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, odnosno prethodnog rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije,
9. tijekom važenja rješenja iz stavka 2. i 3. ovoga članka dođe do promjene tehničko-tehnoloških značajki i/ili uvjeta korištenja proizvodnog postrojenja, a nositelj projekta, odnosno povlašteni proizvođač električne energije, u skladu s uvjetima propisanim pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka, zatraži izmjenu rješenja iz stavka 2. i 3. ovoga članka.

## Energetsko odobrenje za novo proizvodno postrojenje

### Članak 12.

**(1)** Proizvodna postrojenja mogu graditi pravne ili fizičke osobe ako proizvodna postrojenja koja namjeravaju graditi udovoljavaju kriterijima utvrđenim u postupku izdavanja energetske odobrenja.

**(2)** Kriteriji za postupak izdavanja energetske odobrenja za građenje proizvodnih postrojenja su javni, a temelje se na načelima objektivnosti, transparentnosti i nepristranosti u cilju osiguranja:

1. pouzdanosti i sigurnosti elektroenergetskog sustava,
2. konkurentnosti proizvodnih postrojenja,
3. zaštite javnog zdravlja i sigurnosti,
4. kriterija zaštite okoliša i osiguranja trajne kontrole utjecaja na okoliš,
5. odgovarajućeg korištenja zemljišta i lokacije,
6. odgovarajućeg korištenja javnog zemljišta,



7. energetske učinkovitosti,
8. određene vrste primarne energije,
9. tehničke, ekonomske i financijske sposobnosti podnositelja zahtjeva,
10. usklađenosti s mjerama koje se poduzimaju glede obveza javne usluge i zaštite krajnjih kupaca,
11. doprinosa proizvodnog kapaciteta u ostvarenju ukupnog cilja udjela energije iz obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti u bruto krajnjoj potrošnji energije u 2020. godini u Europskoj uniji, u okviru ispunjavanja međunarodnih obveza Republike Hrvatske za područje energetike i u skladu s propisima koji čine pravnu stečevinu Europske unije i
12. doprinosa proizvodnog kapaciteta u relativnom smanjenju emisija.

**(3)** Ministar, uz prethodno mišljenje Agencije, propisuje pravilnik kojim se uređuje primjena kriterija iz stavka 2. ovoga članka za izdavanje energetske odobrenje za mala decentralizirana i/ili distribuirana proizvodna postrojenja kao i za izdavanje energetske odobrenje za izgradnju proizvodnih postrojenja.

**(4)** Ministarstvo, na zahtjev stranke, može izdati energetske odobrenje ako su ispunjeni uvjeti odnosno kriteriji propisani pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka.

**(5)** Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

**(6)** Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u slučaju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije iz jednostavnih građevina određenih propisima o prostornom uređenju i gradnji, za gradnju ili izvođenje radova na takvim građevinama se ne izdaje energetske odobrenje.

## Natječajni postupak za novo proizvodno postrojenje

### Članak 13.

**(1)** Ako izgradnja proizvodnih građevina na temelju odobrenja iz članka 12. ovoga Zakona ni uz primjenu mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti i upravljanja potrošnjom nije dovoljna, može se u interesu sigurnosti opskrbe električnom energijom putem natječaja ili drugog postupka koji je jednakovrijedan natječaju glede transparentnosti i nepristranosti, na temelju javno objavljenih kriterija donijeti odluka:

- o izgradnji novog proizvodnog postrojenja ili
- o mjerama poboljšanja energetske učinkovitosti i/ili upravljanja potrošnjom.

**(2)** Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva donosi odluku o raspisivanju natječaja i izboru najpovoljnijeg ponuditelja za izgradnju proizvodnih postrojenja.

**(3)** Ministarstvo je dužno prije podnošenja prijedloga odluke iz stavka 2. ovoga članka Vladi Republike Hrvatske pribaviti mišljenja Agencije, ministarstva nadležnog za prostorno uređenje i graditeljstvo te ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša.

**(4)** U natječaju iz stavka 1. ovoga članka mora biti navedeno:

1. lokacija na kojoj će se graditi proizvodno postrojenje,
2. vrsta primarne energije odnosno energenta,



3. način te uvjeti proizvodnje i preuzimanja električne energije,
4. uvjeti koji se odnose na prestanak rada proizvodnog postrojenja,
5. uvjeti koji se odnose na zaštitu okoliša i zaštitu zdravlja građana,
6. potrebna energetska učinkovitost,
7. mjere poticaja, odnosno subvencija za pojedina proizvodna postrojenja,
8. kriteriji utvrđeni za izdavanje energetske odobrenja za izgradnju proizvodnih postrojenja i
9. uvjeti korištenja općih i javnih dobara.

**(5)** Ministar pravilnikom propisuje način raspisivanja natječaja, uvjete natječaja za izgradnju proizvodnih postrojenja sukladno stavku 1. ovoga članka, detaljan opis odredbi ugovora kao i postupaka koje moraju zadovoljiti svi sudionici natječaja te popis kriterija za odabir najpovoljnijeg ponuditelja. Postupak natječaja, uvjeti za sudjelovanje i mjerila za odabir moraju biti transparentni i nepristrani.

**(6)** Ministarstvo je odgovorno za organizaciju i provedbu postupka natječaja iz stavka 1. ovoga članka.

**(7)** Natječaj za izgradnju proizvodnih postrojenja objavljuje se u »Narodnim novinama« te u Službenom listu Europske unije, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.

**(8)** Rok za podnošenje ponuda ne može biti kraći od šest niti duži od dvanaest mjeseci.

## IV. PRIJENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE

### Razdvajanje prijenosnog sustava i operatora prijenosnog sustava

#### Članak 14.

**(1)** Operator prijenosnog sustava je organiziran u samostalnoj pravnoj osobi izvan strukture vertikalno integriranog subjekta, neovisno o drugim djelatnostima u elektroenergetskom sektoru te u skladu s načelima i zahtjevima utvrđenim odredbama ovoga Zakona.

**(2)** Vlasnik prijenosne mreže djeluje kao operator prijenosnog sustava.

**(3)** Neovisnost operatora prijenosnog sustava osigurava se na način da ista osoba ili osobe ne smiju istodobno:

1. izravno ili posredno kontrolirati elektroenergetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad operatorom prijenosnog sustava ili nad prijenosnom mrežom,
2. izravno ili posredno kontrolirati operatora prijenosnog sustava ili prijenosnu mrežu, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad elektroenergetskim subjektom koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom,
3. imenovati članove nadzornog odbora, članove uprave ili drugog tijela koje zastupa elektroenergetski subjekt u slučaju operatora prijenosnog sustava ili prijenosne mreže, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad elektroenergetskim subjektom koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom i

4. biti članom nadzornog odbora, uprave ili drugog tijela koje zastupa elektroenergetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom i operatora prijenosnog sustava ili prijenosnu mrežu.

**(4)** Zabrane iz stavka 3. ovoga članka odnose se osobito na:

1. korištenje glasačkog prava,
2. prava imenovanja članova nadzornog odbora, članova uprave ili drugog tijela koje zastupa pravni subjekt ili
3. posjedovanje većinskog udjela.

**(5)** Obveza iz stavka 2. smatra se izvršenom kada dva ili više vlasnika prijenosnih mreža ostvare zajednički pothvat koji djeluje kao operator prijenosnog sustava u dvije ili više država. Niti jedan drugi subjekt ne može biti dijelom zajedničkog pothvata, osim u slučaju da je certificiran kao neovisni operator sustava u skladu sa člankom 15. ovoga Zakona ili kao neovisni operator prijenosa u skladu sa člankom 18. ovoga Zakona.

**(6)** Ako je osoba ili osobe iz stavka 3. ovoga članka državno ili drugo tijelo javne vlasti, dva odvojena tijela javne vlasti koja kontroliraju operatora prijenosnog sustava ili prijenosnu mrežu s jedne strane te elektroenergetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom s druge strane ne mogu biti ista osoba ili osobe.

**(7)** Certifikaciju vlasnički razdvojenog operatora prijenosnog sustava, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

**(8)** Komercijalno osjetljivi podaci kojima raspolaže operator prijenosnog sustava koji je bio dio vertikalno integriranog subjekta odnosno njegovi zaposlenici ne smiju se učiniti dostupnim elektroenergetskim subjektima koji obavljaju neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom.

**(9)** Operator prijenosnog sustava dužan je donijeti, uz prethodnu suglasnost Agencije, program mjera radi osiguranja provedbe načela i zahtjeva njegove neovisnosti kao i zaštite tajnosti podataka, koji uključuje i posebne obveze zaposlenika.

## Uvjeti za određivanje neovisnog operatora sustava

### Članak 15.

**(1)** Iznimno od odredbi članka 14. ovoga Zakona, na prijedlog vlasnika prijenosne mreže ili Agencije, Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora sustava.

**(2)** Certifikaciju neovisnog operatora sustava, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

**(3)** Neovisni operator sustava može se odrediti samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. da predloženi operator ispunjava zahtjeve iz članka 14. stavka 3. ovoga Zakona,

2. da predloženi operator raspolaže financijskim, materijalnim, tehničkim i kadrovskim sredstvima potrebnim za izvršavanje svojih dužnosti,
3. da se predloženi operator obvezao uskladiti s desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže koji nadzire Agencija,
4. da predloženi operator dokaže sposobnost izvršavanja obveza koje su utvrđene Uredbom (EZ) br. 714/2009 te sposobnost ostvarenja suradnje s operatorima prijenosnih sustava na regionalnoj i europskoj razini i
5. da vlasnik prijenosne mreže dokaže svoju sposobnost izvršavanja obveza iz članka 16. stavka 2. ovoga Zakona. U tu svrhu Agenciji se dostavljaju svi nacrti ugovora s predloženim operatorom ili drugim nadležnim subjektom.

**(4)** Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

## Dužnosti neovisnog operatora sustava i vlasnika prijenosne mreže

### Članak 16.

**(1)** Neovisni operator sustava je dužan:

1. odobravati i upravljati pristupom mreži i korištenjem prijenosne mreže, uključujući naplatu iznosa financijskih sredstava koja se prikupljaju za korištenje mreže, zagušenje i plaćanja prema mehanizmu poravnjanja između operatora prijenosnih sustava, u skladu s Uredbom (EZ) br. 714/2009,
2. voditi elektroenergetski sustav i razvijati prijenosnu mrežu,
3. osigurati dugoročnu sposobnost prijenosne mreže da zadovolji razumne zahtjeve kroz investicijsko planiranje i
4. planirati (uključujući postupak odobrenja), graditi i puštati u pogon nove objekte prijenosne mreže. U tu svrhu neovisni operator sustava obavlja funkciju operatora prijenosnog sustava u skladu s odredbama članka od 14. do 35. ovoga Zakona.

**(2)** Vlasnik prijenosne mreže kojom upravlja neovisni operator sustava dužan je:

1. osigurati odgovarajuću suradnju i potporu neovisnom operatoru sustava u izvršavanju njegovih obveza, uključujući osobito sve važne informacije,
2. financirati investicije o kojima je odluku donio neovisni operator sustava, a koje je odobrila Agencija, ili dati suglasnost na financiranje investicija od neke zainteresirane strane uključujući neovisnog operatora sustava. Takve financijske aranžmane odobrava Agencija. Prije davanja odobrenja Agencija se savjetuje s vlasnikom prijenosne mreže, kao i s drugim zainteresiranim stranama. U slučaju izostanka odobrenja Agencije takav financijski aranžman ne smije se realizirati,
3. osigurati ispunjavanje obveza i odgovornosti koje se odnose na osnovna sredstva mreže, osim odgovornosti koje se odnose na zadaće neovisnog operatora sustava i
4. osigurati jamstva u svrhu lakšeg financiranja proširenja prijenosne mreže osim investicija za koje je u skladu s točkom 2. ovoga stavka dana suglasnost na financiranje zainteresirane strane, uključujući neovisnog operatora sustava.

**(3)** Vlasnik prijenosne mreže kojom upravlja neovisni operator sustava nije odgovoran za odobravanje i upravljanje pristupom mreži i korištenjem prijenosne mreže, niti za investicijsko planiranje.

## Neovisnost vlasnika prijenosne mreže

### Članak 17.

**(1)** Ako je određen neovisni operator sustava, vlasnik prijenosne mreže koji je dio strukture vertikalno integriranog subjekta mora biti samostalan najmanje u smislu svog pravnog oblika, ustrojstva i odlučivanja i neovisan o ostalim djelatnostima koje se ne odnose na prijenos električne energije.

**(2)** Neovisnost vlasnika prijenosne mreže iz stavka 1. ovoga članka, osigurava se na način da:

1. osobe odgovorne za rukovođenje vlasnikom prijenosne mreže ne sudjeluju u strukturama vertikalno integriranog subjekta koje su, izravno ili posredno, odgovorne za svakodnevni rad proizvodnje električne energije, distribucije električne energije i opskrbe električnom energijom,
2. su poduzete odgovarajuće mjere kako bi se profesionalni interesi osoba odgovornih za rukovođenje vlasnikom prijenosne mreže uzeli u obzir na način koji osigurava njihovo neovisno djelovanje,
3. je vlasnik prijenosne mreže dužan donijeti te pratiti i nadzirati provedbu programa mjera kojima se isključuje mogućnost pristranog postupanja i utvrđuju posebne obveze radnika vezane uz ostvarenje ciljeva programa (program usklađenosti). Osoba ili tijelo nadležno za nadzor nad programom usklađenosti dostavlja Agenciji godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje Agencija i vlasnik prijenosne mreže na primjeren način javno objavljuju i
4. se na zaštitu sigurnosti radnog mjesta osobe odgovorne za praćenje programa usklađenosti zaposlene u operatoru prijenosnog sustava na odgovarajući način primjenjuju odredbe zakona kojima se uređuje područje zaštite sindikalnog povjerenika.

## Uvjeti za određivanje neovisnog operatora prijenosa – imovina, oprema, osoblje i identitet

### Članak 18.

**(1)** Iznimno od odredbi članka 14. ovoga Zakona, na prijedlog vlasnika prijenosne mreže Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora prijenosa.

**(2)** Certifikaciju neovisnog operatora prijenosa, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

**(3)** Neovisni operator prijenosa mora raspolagati svim financijskim, tehničkim, materijalnim i kadrovskim sredstvima potrebnim za izvršavanje svojih dužnosti i za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, pri čemu moraju biti ispunjeni osobito sljedeći uvjeti:

1. neovisni operator prijenosa je vlasnik imovine nužne za obavljanje djelatnosti prijenosa, odnosno vlasnik prijenosne mreže i prateće imovine nužne za vođenje elektroenergetskog sustava, pogon, održavanje, planiranje razvoja, izgradnju mreže i predstavljanje Republike

Hrvatske u međunarodnim organizacijama i institucijama iz područja prijenosa električne energije,

2. neovisni operator prijenosa zapošljava cjelokupno osoblje nužno za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, uključujući obavljanje svih korporativnih zadataka,
3. nije dopušteno ustupanje osoblja i pružanje usluga za ili od strane nekog drugog društva u strukturi vertikalno integriranog subjekta. Iznimno, neovisni operator prijenosa može pružati usluge vertikalno integriranom subjektu ako ispunjava sljedeće uvjete:
  - pri pružanju takvih usluga ne diskriminira korisnike mreže, na raspolaganju je svim korisnicima mreže pod istim uvjetima i ne ograničava, ne narušava ili ne sprječava tržišno natjecanje u proizvodnji električne energije ili opskrbi električnom energijom i
  - ako odredbe i uvjete pod kojima se pružaju takve usluge odobri Agencija,
4. ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog odbora iz članka 21. ovoga Zakona, vertikalno integrirani subjekt pravodobno i na zahtjev neovisnog operatora prijenosa daje na raspolaganje neovisnom operatoru prijenosa odgovarajuća financijska sredstva za buduće investicijske projekte i/ili zamjenu postojeće imovine nužne za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije.

**(4)** Ovisna društva unutar strukture vertikalno integriranog subjekta koja obavljaju djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom ne mogu, izravno ili posredno, imati vlasničke udjele u neovisnom operatoru prijenosa. Neovisni operator prijenosa ne može, izravno ili posredno, imati vlasničke udjele u ovisnom društvu unutar strukture vertikalno integriranog subjekta koje obavlja djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom, niti imati pravo na isplatu dividendi ili neke druge financijske koristi od tog ovisnog društva.

**(5)** Cjelokupna upravljačka struktura i interni akti neovisnog operatora prijenosa moraju osigurati njegovu učinkovitu neovisnost. Vertikalno integrirani subjekt ne smije izravno ili posredno utjecati na aktivnosti neovisnog operatora prijenosa koje su nužne za pripremu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže koji se izrađuje u skladu sa člankom 25. ovoga Zakona odnosno na konkurentsko ponašanje neovisnog operatora prijenosa u svezi sa svakodnevnim poslovima prijenosa i upravljanja mrežom.

**(6)** Neovisni operator prijenosa svojim posebnim korporativnim identitetom, komuniciranjem, zaštićenim imenom društva i poslovnim prostorom mora biti jasno odvojen od vladajućeg društva u sustavu vertikalno integriranog subjekta i ne smije dovoditi u zabludu glede identiteta vertikalno integriranog subjekta ili nekog njegovog dijela. Pri tome smije koristiti samo znakove, slikovne prikaze, imena, slova, brojke, oblike i prikaze koji su prikladni za razlikovanje djelatnosti ili usluga neovisnog operatora prijenosa od onih koje obavlja vertikalno integrirani subjekt.

**(7)** Neovisni operator prijenosa ne smije zajednički dijeliti informatičke sustave ili opremu, poslovne prostore i sustave sigurnog pristupa s bilo kojim dijelom vertikalno integriranog subjekta niti zajednički koristiti usluge istih savjetnika ili vanjskih izvođača za informatičke sustave ili opremu ili sustave sigurnog pristupa.

**(8)** Neovisni operator prijenosa mora dati jamstvo da glede informatičke opreme i sustava kontrole pristupa zajednički ne surađuje s istim savjetnicima i vanjskim pružateljima usluga kao i vertikalno integrirani subjekt.

**(9)** Reviziju računa neovisnog operatora prijenosa ne smije provoditi isti revizor koji provodi reviziju računa vertikalno integriranog subjekta ili nekog njegovog dijela. U aktivnostima konsolidacije računa vertikalno integriranog subjekta ili iz drugih bitnih razloga koji se moraju prethodno dostaviti Agenciji, revizor može imati uvid u dijelove knjigovodstva neovisnog operatora prijenosa, ako Agencija nema primjedbi s naslova očuvanja neovisnosti operatora prijenosa. Takav revizor mora povjerljivo postupati s komercijalno osjetljivim podacima i informacijama, a osobito ih ne smije dijeliti s vertikalno integriranim subjektom.

**(10)** Osim zadataka iz članka 28., 29. i 30. ovoga Zakona, neovisni operator prijenosa obavlja sljedeće zadatke:

1. zastupanje operatora prijenosnog sustava te komunikacija s trećim stranama i regulatornim agencijama,
2. zastupanje operatora prijenosnog sustava u međunarodnim organizacijama i institucijama iz područja prijenosa električne energije,
3. odobravanje i upravljanje pristupom mreži i korištenjem prijenosne mreže bez diskriminacije korisnika mreže ili kategorija korisnika mreže,
4. naplatu iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija,
5. vođenje elektroenergetskog sustava te održavanje, razvoj i izgradnju sigurne, učinkovite i ekonomične prijenosne mreže,
6. planiranje investicija koje osiguravaju dugoročnu sposobnost prijenosne mreže da zadovolji razumne zahtjeve potrošnje te koje jamče sigurnost opskrbe i
7. stvaranje zajedničkih pothvata uključujući one s jednim ili više operatora prijenosnog sustava, operatorom tržišta električne energije, burzama električne energije i ostalim relevantnim sudionicima, radi zadovoljavanja ciljeva razvoja i stvaranja regionalnih tržišta ili olakšavanja procesa liberalizacije.

**(11)** Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

## Neovisnost operatora prijenosa

### Članak 19.

**(1)** Ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog odbora iz članka 21. ovoga Zakona, neovisni operator prijenosa samostalno odlučuje, neovisno o vertikalno integriranom subjektu, o sredstvima nužnim za vođenje elektroenergetskog sustava te za održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže, kao i o pribavljanju financijskih sredstava na tržištu kapitala, osobito kroz zaduživanja i povećanje kapitala.

**(2)** Neovisni operator prijenosa mora postupati na način da osigura raspoloživost sredstava nužnih za pravilno i učinkovito obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije i za razvoj i održavanje učinkovite, sigurne i ekonomične prijenosne mreže.

**(3)** Svi komercijalni i financijski odnosi između vertikalno integriranog subjekta i neovisnog operatora prijenosa, uključujući zajmove koje neovisni operator prijenosa daje vertikalno integriranom subjektu, moraju biti u skladu s tržišnim uvjetima. Neovisni operator prijenosa vodi detaljnu evidenciju o predmetnim komercijalnim i financijskim odnosima i dostavlja je Agenciji na njezin zahtjev.

~~(4)~~ Neovisni operator prijenosa dostavlja Agenciji na suglasnost sve komercijalne i financijske ugovore s vertikalno integriranim subjektom. Agencija će, po provjeri tržišno usmjerenih i nepristranih uvjeta, u roku od 60 dana od primitka ugovora dati ili uskratiti suglasnost. **Neovisni operator prijenosa dostavlja Agenciji na prethodnu suglasnost sve komercijalne i financijske ugovore s vertikalno integriranim subjektom.**

**(5)** Agencija će, po provjeri tržišno usmjerenih i nepristranih uvjeta, u roku od 60 dana od primitka ugovora odlučiti o zahtjevu za davanje suglasnosti.

~~(5)~~ **(6)** Ako u roku iz stavka 4. ovoga članka Agencija ne obavijesti neovisnog operatora prijenosa o svojoj odluci, smatrat će se da je Agencija dala suglasnost na ugovor iz stavka 4. ovoga članka.

~~(6)~~ **(7)** Neovisni operator prijenosa obavještava Agenciju o financijskim sredstvima iz stavka 2. ovoga članka koja ima na raspolaganju za buduće investicijske projekte i/ili za zamjenu postojeće imovine.

~~(7)~~ **(8)** Vertikalno integrirani subjekt neće obavljati aktivnosti kojima ometa ili utječe na izvršavanje obveza neovisnog operatora prijenosa utvrđenih ovim Zakonom, niti će od neovisnog operatora prijenosa tražiti da zahtijeva dopuštenje od vertikalno integriranog subjekta u izvršavanju takvih obveza.

## Neovisnost osoblja i članova uprave

### Članak 20.

**(1)** O imenovanju članova uprave neovisnog operatora prijenosa, prestanku i obnavljanju njihova mandata, radnim uvjetima, uključujući naknadu i ostala materijalna prava članova uprave, u skladu sa zakonom kojim se uređuju trgovačka društva, odlučuje nadzorni odbor neovisnog operatora prijenosa iz članka 21. ovoga Zakona.

**(2)** Članovi uprave neovisnog operatora prijenosa moraju biti neovisni i stručni u svom radu i postupanju. Njihova se neovisnost i stručnost osigurava na način da:

1. ne zauzimaju niti jedan drugi profesionalni položaj niti, izravno ili posredno, obnašaju neku dužnost, imaju neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s drugim dijelovima vertikalno integriranog subjekta ili njegovih većinskih dioničara,
2. u razdoblju od tri godine prije njihova imenovanja u neovisnom operatoru prijenosa ne zauzimaju nikakav profesionalan položaj niti, izravno ili posredno, obnašaju neku dužnost, imaju neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s vertikalno integriranim subjektom ili nekim njegovim dijelom ili njegovim većinskim dioničarima, osim s operatorom prijenosnog sustava. Ovaj rok se primjenjuje na imenovanja nakon 3. ožujka 2012.
3. po prekidu njihovog ugovornog odnosa kod operatora prijenosnog sustava, ne zauzimaju nikakav profesionalni položaj, niti obnašaju neku dužnost, imaju poslovni udio ili poslovne odnose s drugim dijelovima vertikalno integriranog subjekta, kao ni s njegovim većinskim vlasnikom u razdoblju od najmanje četiri godine i
4. nemaju poslovne udjele niti ostvaruju neku drugu izravnu ili posrednu financijsku korist od bilo kojeg dijela vertikalno integriranog subjekta. Njihova naknada za rad ne ovisi o aktivnostima ili poslovnim rezultatima vertikalno integriranog subjekta.



~~(3) Neovisni operator prijenosa mora bez odgađanja dostaviti Agenciji prijedlog imenovanja članova uprave koje predlaže nadzorni odbor iz članka 21. ovoga Zakona te uvjete njihova ugovora s društvom, a osobito uvjete koji se odnose na početak, trajanje i prestanak ugovora te ugovorenim materijalnim i drugim pravima.~~ Neovisni operator prijenosa mora bez odgađanja dostaviti Agenciji prijedlog imenovanja članova uprave koje predlaže nadzorni odbor iz članka 21. ovoga Zakona te uvjete njihova ugovora s društvom, a osobito uvjete koji se odnose na sklapanje, trajanje i prestanak odnosno prijevremeni prekid ugovora te materijalna i druga prava.

(4) Neovisni operator prijenosa mora dostaviti Agenciji i razloge za predloženi prijevremeni prekid ugovora članova uprave, a koji se mogu primjenjivati u slučaju da Agencija nije uložila prigovor u roku od tri tjedna od primitka razloga za prijevremeni prekid ugovora članova uprave.

~~(4)~~ (5) U roku od tri tjedna od dana primitka prijedloga iz stavka 3. ovoga članka Agencija može osporiti prijedlog odluke o imenovanju odnosno uvjete ugovora sa članovima uprave ako:

1. postoji sumnja u profesionalnu neovisnost članova uprave u smislu stavka 2. ovoga članka te uvjete zapošljavanja, uključujući plaću i ostala materijalna prava ili
2. u slučaju prijevremenog prekida mandata postoji sumnja u nepropisnost takvog prijevremenog prekida, a u kojem slučaju članovi uprave imaju pravo izjaviti prigovor Agenciji. Prijevremeni prekid smatra se nepropisnim onda kada ukazuje na okolnosti prekida koje nisu u skladu s odredbama o neovisnosti o vertikalno integriranom subjektu iz ovoga Zakona.

~~(5)~~ (6) Odredbe iz stavka 2. i stavka 4. točke 2. ovoga članka primjenjuju se na odgovarajući način i na osobe zaposlene na rukovodećim radnim mjestima iz područja vođenja elektroenergetskog sustava te održavanja, izgradnje i razvoja prijenosne mreže, odnosno ostale zaposlene osobe na rukovodećim radnim mjestima koje su na prvoj razini rukovođenja ispod uprave.

(7) Prijevremeni prekid iz stavka 4. točke 2. ovoga članka smatra se nepropisnim onda kada ukazuje na okolnosti prekida koje nisu u skladu s odredbama o neovisnosti u svom radu i postupanju članova uprave u skladu sa stavkom 2. ovoga članka.

(8) Protiv odluke Agencije iz stavka 4. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

## Neovisnost nadzornog odbora

### Članak 21.

(1) Neovisni operator prijenosa ima nadzorni odbor imenovan u skladu s odredbama zakona kojima se uređuje područje trgovačkih društava, odnosno uređuju nadležnosti nadzornog odbora za donošenje odluka koje mogu značajno utjecati na vrijednost imovine dioničara/članova društva neovisnog operatora prijenosa, osobito odluka koje su vezane uz davanje suglasnosti na godišnje i dugoročne financijske planove, razine zaduživanja neovisnog operatora prijenosa i iznosa dividendi/dobiti koje isplaćuju dioničarima/članovima društva. Odluke koje se odnose na imenovanje, ponovno imenovanje, uvjete imenovanja uključujući naknade i druga materijalna prava te prestanak ugovora sa članovima uprave donosi nadzorni odbor. Odluke u nadležnosti nadzornog odbora ne uključuju odluke koje se odnose na svakodnevne aktivnosti operatora prijenosnog sustava i upravljanje prijenosnom mrežom niti aktivnosti potrebne za izradu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže.



**(2)** Nadzorni odbor sastavljen je od predstavnika vertikalno integriranog subjekta, predstavnika dioničara/članova društva treće strane i predstavnika drugih zainteresiranih strana, kao što su radnici neovisnog operatora prijenosa.

**(3)** Odredbe članka 20. stavaka 2., 3. i 4. ovoga Zakona primjenjuju se najmanje na polovinu broja članova nadzornog odbora umanjenog za jedan. Odredba članka 20. stavka 4. točke 2. ovoga Zakona primjenjuje se na sve članove nadzornog odbora.

## Program usklađenosti i osoba za praćenje usklađenosti

### Članak 22.

**(1)** Neovisno o svom organizacijskom obliku, operator prijenosnog sustava mora donijeti program usklađenosti kojim su pobliže utvrđene mjere kojima se isključuje mogućnost pristranog ponašanja te način praćenja usklađenosti s tim programom. Program usklađenosti utvrđuje posebne obveze zaposlenika vezane uz ispunjenje tih ciljeva. Na program usklađenosti prethodnu suglasnost daje Agencija. Usklađenost s programom neovisno prati osoba za praćenje usklađenosti.

**(2)** Osobu za praćenje usklađenosti imenuje nadzorni odbor uz prethodnu suglasnost Agencije. Agencija može uskratiti suglasnost na imenovanje osobe za praćenje usklađenosti samo ako nije dovoljno neovisna ili nema odgovarajuće stručne sposobnosti. Osoba za praćenje usklađenosti može biti fizička ili pravna osoba. Na osobu za praćenje usklađenosti primjenjuju se odredbe članka 20. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona.

**(3)** Zadaci osobe za praćenje usklađenosti su:

1. praćenje provedbe programa usklađenosti,
2. izrada godišnjeg izvješća, utvrđivanje mjera poduzetih u svrhu provedbe programa usklađenosti i njihovo podnošenje Agenciji,
3. podnošenje izvješća nadzornom odboru i izdavanje preporuka vezanih uz program usklađenosti i njegovu provedbu,
4. obavještanje Agencije o svakoj bitnoj povredi vezanoj uz provedbu programa usklađenosti i
5. podnošenje izvješća Agenciji o svim komercijalnim i financijskim odnosima između vertikalno integriranog subjekta i operatora prijenosnog sustava.

**(4)** Osoba za praćenje usklađenosti dostavlja Agenciji prijedlog odluka o investicijskom planu ili o pojedinim investicijama u prijenosnu mrežu, najkasnije do trenutka kad uprava operatora prijenosnog sustava iste dostavi nadzornom odboru.

**(5)** Ako skupština vertikalno integriranog subjekta ili nadzorni odbor glasovanjem spriječi usvajanje odluke, rezultat čega je sprječavanje ili odgađanje investicija koje se prema desetogodišnjem planu razvoja prijenosne mreže moraju izvršiti u sljedeće tri godine, osoba za praćenje usklađenosti o tome izvještava Agenciju koja zatim postupa u skladu s odredbama ovoga Zakona koje uređuju razvoj prijenosne mreže i ovlast za donošenje investicijskih odluka.

**(6)** Na uvjete koji uređuju mandat ili zapošljavanje osobe za praćenje usklađenosti, uključujući i trajanje mandata ili radnog odnosa, suglasnost daje Agencija. Takvi uvjeti moraju osigurati neovisnost osobe za praćenje usklađenosti, uključujući osiguranje svih potrebnih sredstava za ispunjavanje njezinih

zadataka. Tijekom svog mandata ili zaposlenja osoba za praćenje usklađenosti ne može zauzimati niti jedan drugi profesionalni položaj niti, izravno ili posredno, obnašati neku dužnost ili imati poslovni udio u ili s nekim drugim dijelom vertikalno integriranog subjekta ili njegovim većinskim dioničarima.

**(7)** Osoba za praćenje usklađenosti redovito podnosi usmena ili pisana izvješća Agenciji i ima pravo redovito izvještavati, usmeno ili pismeno, nadzorni odbor operatora prijenosnog sustava.

**(8)** Osoba za praćenje usklađenosti može prisustvovati svim sastancima rukovodećeg osoblja ili uprave operatora prijenosnog sustava te sastancima nadzornog odbora i skupštine i dužnost je ovih tijela obavijestiti tu osobu o zakazanim sastancima te joj dostaviti potrebne materijale za sjednicu. Osoba za praćenje usklađenosti prisustvuje svim sastancima na kojima se razmatraju sljedeća pitanja:

1. uvjeti pristupa mreži i korištenja prijenosne mreže, osobito oni koji se odnose na cijene za korištenje mreže, usluge vezane uz pristup mreži i korištenje prijenosne mreže, dodjelu prijenosnog kapaciteta i upravljanje zagušenjem, razvidnost, uravnoteženje i sekundarna tržišta,
2. projekti u tijeku vezani uz vođenje elektroenergetskog sustava te održavanje i razvoj prijenosne mreže, uključujući investicije u prekogranične vodove i priključke ili
3. kupnja ili prodaja električne energije potrebne za rad elektroenergetskog sustava i prijenosne mreže, uključujući pomoćne usluge i energiju uravnoteženja.

**(9)** Osoba za praćenje usklađenosti prati usklađenost rada operatora prijenosnog sustava s odredbama koje uređuju povjerljivost operatora prijenosnog sustava i vlasnika prijenosne mreže.

**(10)** Osoba za praćenje usklađenosti ima pristup svim bitnim podacima i uredima operatora prijenosnog sustava te svim informacijama koje su mu potrebne za izvršenje njegovih zadataka. Osoba za praćenje usklađenosti ima pristup uredima operatora prijenosnog sustava bez prethodne najave.

**(11)** Uz prethodnu suglasnost Agencije nadzorni odbor može razriješiti dužnosti osobu za praćenje usklađenosti.

**(12)** Nadzorni odbor će temeljem obrazloženog zahtjeva Agencije u smislu članka 20. stavka 2. ovoga Zakona razriješiti osobu za praćenje usklađenosti, kao i iz razloga nedostatne neovisnosti u radu ili nedostatnih stručnih sposobnosti.

**(13)** Agencija je dužna donijeti odluku iz stavka 11. ovoga članak u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva nadzornog odbora .

## Certifikacija i određivanje operatora prijenosnog sustava

### Članak 23.

**(1)** Agencija neprekidno provodi nadzor nad ispunjavanjem uvjeta o razdvajanju operatora prijenosnog sustava propisanih ovim Zakonom. Agencija provodi postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava. Agencija će izdati certifikat operatoru prijenosnog sustava kao:

1. vlasnički razdvojenom operatoru prijenosnog sustava, sukladno članku 14. ovoga Zakona ili
2. neovisnom operatoru sustava, sukladno odredbama članka 15. do 17. ovoga Zakona ili

3. neovisnom operatoru prijenosa, sukladno odredbama članka 18. do 22. ovoga Zakona.

**(2)** Postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava provodi se:

1. na zahtjev operatora prijenosnog sustava u skladu sa stavkom 3. točkom 1. ovoga članka,
2. na inicijativu Agencije kada:
  - operator prijenosnog sustava ne postavlja zahtjev za certificiranjem u skladu sa stavkom 3. točkom 1. ovoga članka ili
  - Agencija dobije saznanja o planiranim izmjenama koje predstavljaju potrebu za novim vrednovanjem certificiranja ili koje mogu dovesti ili su dovele do povrede propisa o razdvajanju,
3. u skladu s uputama Europske komisije.

Na postupak certifikacije primjenjuju se na odgovarajući način odredbe Uredbe (EZ) br. 714/2009.

**(3)** Operator prijenosnog sustava dužan je bez odgađanja:

1. podnijeti zahtjev za certificiranjem ako još nije certificiran i
2. obavijestiti Agenciju o svim planiranim transakcijama koje mogu zahtijevati ponovno vrednovanje certificiranja,
3. dostaviti svoje podatke i na zahtjev Agencije sve dokumente potrebne za certifikaciju.

**(4)** Agencija će dostaviti na mišljenje Europskoj komisiji obrazloženi nacrt certifikata u roku od četiri mjeseca od pokretanja postupka certifikacije operatora prijenosnog sustava, odnosno od dostavljanja dokumenata od strane operatora prijenosnog sustava. Agencija će u postupku certifikacije sukladno stavku 1. točkama 1. i 3. ovoga članka u što većoj mjeri uzeti u obzir mišljenje Komisije. Odstupanje od mišljenja Komisije Agencija je dužna pisano obrazložiti.

**(5)** Agencija mora po zaprimanju mišljenja Europske komisije u roku od dva mjeseca odlučiti o zahtjevu za certifikacijom. Ako je to potrebno za postizanje svrhe ovoga Zakona certifikat se može dati uz propisivanje određenih obveza i uvjeta.

**(6)** Iznimno od odredbe stavka 4. ovoga članka, pri certificiranju u skladu s odredbom stavka 1. točke 2. ovoga članka Agencija je obvezna uvažiti mišljenje Komisije.

**(7)** Agencija vodi službenu evidenciju o svim kontaktima ostvarenim s Europskom komisijom u okviru postupka certifikacije operatora prijenosnog sustava. Službena evidencija daje se na uvid subjektu koji traži izdavanje certifikata te Ministarstvu. Izdani certifikat zajedno s obrazloženjem javno se objavljuje pri čemu dijelove koji sadrže komercijalno osjetljive informacije treba izvesti kao nečitke. Mišljenje Komisije iz stavka 4. ovoga članka objavljuje se javno, ako u obrazloženju odluke nije drugačije određeno. Agencija je obvezna komercijalno osjetljive informacije držati u tajnosti.

**(8)** Operator prijenosnog sustava i elektroenergetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom obvezni su bez odgađanja dostavljati na zahtjev Agenciji i Europskoj komisiji sve podatke i informacije mjerodavne za ispunjavanje njihovih zadaća u skladu s odredbama ovoga članka.

**(9)** Nakon okončanja postupka certifikacije Agencija rješenjem određuje operatora prijenosnog sustava sukladno stavku 1. ovoga članka te o tome bez odgađanja obavještava Europsku komisiju.

**(10)** Na određivanje neovisnog operatora sustava sukladno odredbama stavka 1. točke 2. ovoga članka prethodnu suglasnost daje Europska komisija.

**(11)** Ako Agencija u provođenju nadzora utvrdi da su zbog povrede odredbi o razdvajanju prestali postojati uvjeti temeljem kojih je izdan certifikat, donijet će rješenje kojim se oduzima izdani certifikat.

**(12)** Rješenje kojim se izdaje, odnosno oduzima certifikat operatoru prijenosnog sustava objavljuje se na internetskoj stranici Agencije te u Službenom listu Europske unije.

## Postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava u odnosu na treće države

### Članak 24.

**(1)** Na postupak certifikacije započet temeljem zahtjeva za certificiranjem koji podnosi vlasnik prijenosne mreže ili operator prijenosnog sustava kojeg kontrolira osoba ili osobe iz treće države ili trećih država, primjenjuju se na odgovarajući način odredbe članka 23. ovoga Zakona uz sljedeća odstupanja navedena u ovom članku.

**(2)** Agencija bez odgode obavještava Ministarstvo i Europsku komisiju te dostavlja prijedlog svoje odluke o:

1. zahtjevu za certificiranjem od strane vlasnika prijenosne mreže ili operatora prijenosnog sustava kojeg kontrolira osoba ili osobe iz treće države ili trećih država i
2. svim okolnostima koje bi mogle imati za posljedicu da osoba ili osobe iz treće države ili trećih država preuzmu kontrolu nad prijenosnom mrežom ili operatorom prijenosnog sustava.

**(3)** Ako Europska komisija ne dostavi svoje mišljenje u roku od dva mjeseca ili ako Europska komisija zatraži mišljenje Agencije za suradnju energetske regulatora odnosno zainteresiranih strana u kom se slučaju takav rok može produžiti za najduže dva mjeseca, smatra se da Europska komisija nema primjedbi na preliminarnu odluku Agencije.

**(4)** Ministarstvo utvrđuje ugrožava li izdavanje certifikata od strane Agencije sigurnost opskrbe energijom Republike Hrvatske i Europske unije te svoje stajalište dostavlja Agenciji u roku od 60 dana od dana dostavljanja obavijesti Agencije. U razmatranju ovog pitanja Ministarstvo uzima u obzir sljedeće:

1. prava i obveze Europske unije prema toj trećoj državi koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sve sporazume sklopljene s jednom ili više trećih država u kojima je Europska unija jedna od strana i koji se tiču pitanja sigurnosti opskrbe energijom, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske,
2. prava i obveze Republike Hrvatske prema toj trećoj državi koje proizlaze iz sporazuma koji je s njom sklopila u onoj mjeri u kojoj su u skladu s pravom Europske unije i
3. ostale specifičnosti i okolnosti slučaja i treće države.

**(5)** Agencija prilikom izdavanja certifikata mora uzeti u obzir stajalište Ministarstva. Agencija izdaje certifikat operatoru prijenosnog sustava u odnosu na treće države u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka.

**(6)** Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka operator prijenosnog sustava u odnosu na treće države može izjaviti žalbu Agenciji.

## Razvoj mreže i ovlasti donošenja investicijskih odluka

### Članak 25.

**(1)** Operator prijenosnog sustava svake godine podnosi Agenciji na odobravanje desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže utemeljen na postojećoj i predviđenoj proizvodnji i opterećenju sustava, nakon savjetovanja sa svim relevantnim zainteresiranim stranama. Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže sadrži učinkovite mjere koje jamče dostatnost mreže i sigurnost opskrbe.

**(2)** Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže osobito:

1. ukazuje sudionicima na tržištu električne energije na glavnu prijenosnu infrastrukturu koju treba izgraditi ili unaprijediti u sljedećih deset godina,
2. sadrži investicije o kojima je već donesena odluka i utvrđuje nove investicije koje treba realizirati u sljedeće tri godine i
3. daje vremenski okvir za sve investicijske projekte.

**(3)** Prilikom izrade desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže, operator prijenosnog sustava razborito pretpostavlja razvoj proizvodnje, opskrbe, potrošnje i razmjene električne energije s drugim zemljama, uzimajući u obzir investicijske planove mreža u okruženju.

**(4)** Agencija se savjetuje sa svim stvarnim ili potencijalnim korisnicima mreže o desetogodišnjem planu razvoja prijenosne mreže kroz javnu raspravu koja traje 15 dana. Od osoba ili subjekata koji za sebe tvrde da su potencijalni korisnici mreže može se zatražiti odgovarajući dokaz. Agencija na svojim internetskim stranicama objavljuje rezultate savjetodavnog postupka, osobito eventualne investicijske potrebe.

**(5)** Agencija provjerava pokriva li desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže sve investicijske potrebe prepoznate tijekom savjetodavnog postupka i usklađenost desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže s neobvezujućim desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže na razini Europske unije prema Uredbi (EZ) br. 714/2009, a u slučaju neusklađenosti, Agencija se može savjetovati s Agencijom za suradnju energetske regulatora te zahtijevati od operatora prijenosnog sustava izmjenu i dopunu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže.

**(6)** Agencija prati i ocjenjuje provedbu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže.

**(7)** Osim u slučaju kada postoje važni razlozi koji su izvan njegove kontrole, ako operator prijenosnog sustava ne realizira investicije koje je trebao realizirati u sljedeće tri godine u skladu s desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže, Agencija će poduzeti najmanje jednu od sljedećih mjera kako bi osigurala realizaciju predmetnih investicija, ako su te investicije još uvijek relevantne na osnovi najnovijeg desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže:

1. zatražiti od operatora prijenosnog sustava realizaciju predmetnih investicija,
2. organizirati natječajni postupak otvoren za sve ulagače zainteresirane za predmetne investicije ili
3. obvezati operatora prijenosnog sustava da prihvati povećanje kapitala za financiranje potrebnih investicija i dozvoli neovisnim ulagačima doprinos u kapitalu.

**(8)** Ako Agencija iskoristi svoje ovlasti iz točke 2. ovoga stavka, može obvezati operatora prijenosnog sustava na izbor jedne ili više sljedećih mogućnosti:

1. financiranje od bilo koje treće strane,
2. izgradnja od bilo koje treće strane,
3. samostalna izgradnja novih predmetnih objekata ili
4. samostalno obavljanje pogona novih predmetnih objekata.

U tom slučaju operator prijenosnog sustava osigurava ulagačima sve informacije potrebne za realizaciju investicija, priključuje nove objekte na prijenosnu mrežu i općenito čini sve potrebne radnje u svrhu olakšanja provedbe predmetnih investicijskih projekata. Pri tome Agencija daje prethodnu suglasnost na relevantne financijske aranžmane.

**(9)** U slučaju kada Agencija postupa na temelju ovlaštenja iz stavka 7. ovoga članka, troškovi predmetnih investicija pokrivaju se iznosima tarifnih stavki za prijenos električne energije.

## Priključenje nove elektrane na prijenosnu mrežu

### Članak 26.

**(1)** Operator prijenosnog sustava uz prethodnu suglasnost Agencije donosi, javno objavljuje te provodi transparentna, učinkovita i nepristrana pravila za postupak priključenja novih elektrana na prijenosnu mrežu.

**(2)** Operator prijenosnog sustava ne može odbiti na temelju mogućih budućih ograničenja u mreži kao što je na primjer zagušenje u njezinim udaljenim dijelovima priključenje nove elektrane na raspoložive mrežne kapacitete. Operator prijenosnog sustava o tome dostavlja potrebne informacije podnositelju zahtjeva za priključenje nove elektrane na prijenosnu mrežu.

**(3)** Operator prijenosnog sustava ne može odbiti novo mjesto priključenja zbog dodatnih troškova povezanih s potrebnim povećanjem kapaciteta dijelova mreže u blizini mjesta priključka.

## Izravni vodovi

### Članak 27.

**(1)** Ako proizvođač električne energije koji ima dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti opskrbe električnom energijom i kupac namjeravaju sklopiti ugovor o isporuci električne energije, odnosno o opskrbi električnom energijom, a ne mogu dobiti pristup mreži, mogu izgraditi izravan vod, uz prethodnu suglasnost Agencije.

**(2)** Agencija će utvrditi objektivne i nepristrane kriterije za izdavanje suglasnosti za izgradnju i pogon izravnih vodova. Elektroenergetski subjekt iz stavka 1. ovoga članka korištenjem izravnog voda može opskrbljivati električnom energijom vlastite poslovne prostore, svoja ovisna društva i svoje kupce.

**(3)** Mogućnost opskrbe električnom energijom preko izravnog voda iz stavka 1. ovoga članka ne smije utjecati na mogućnost ugovaranja električne energije u skladu s načelom reguliranog pristupa treće strane.

**(4)** Agencija može izdati prethodnu suglasnost za izgradnju izravnog voda ako je prethodno odbijen pristup mreži ili pokrenut postupak rješavanja spora kod Agencije.

**(5)** Agencija može rješenjem uskratiti izdavanje prethodne suglasnosti za izgradnju izravnog voda ako njezino izdavanje ometa provođenje odredbi o obvezi javne usluge i zaštiti krajnjih kupaca. Razloge takvog uskraćivanja Agencija je dužna obrazložiti u pisanom obliku.

**(6)** Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

**(7)** Zahvat u prostoru i gradnja izravnih vodova moraju se provoditi po postupcima propisanim zakonima kojima se uređuje područje prostornog uređenja i gradnje.

## Obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije

### Članak 28.

**(1)** Operator prijenosnog sustava je dužan obavljati prijenos električne energije pod uvjetima koji su određeni dozvolom za obavljanje djelatnosti prema načelima objektivnosti, transparentnosti i nepristranosti na cijelom području Republike Hrvatske u skladu s ovim Zakonom. Operator prijenosnog sustava je dužan ispuniti uvjete i kriterije za certifikaciju u skladu s odredbama ovoga Zakona prije ishoda dozvole za obavljanje djelatnosti.

**(2)** Operator prijenosnog sustava obavezan je priključivati korisnike prijenosne mreže na prijenosnu mrežu prema uvjetima i naknadama koje su određene u skladu s metodologijom donesenom temeljem zakona kojima se uređuje energetska sektor te regulacije energetskih djelatnosti.

**(3)** Operator prijenosnog sustava je dužan na cijelom području Republike Hrvatske primjenjivati istu tarifnu metodologiju za istu kategoriju korisnika mreže, osobito s obzirom na naponsku razinu priključka i sljedeće veličine: radnu energiju, radnu snagu, prekomjerno preuzetu jalovu energiju i mjernu uslugu, kao i na druge kriterije.

**(4)** Operator prijenosnog sustava ne smije trgovati električnom energijom, osim za:

1. pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,
2. uravnoteženje sustava i
3. osiguravanje usluga sustava.

**(5)** Električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži operator prijenosnog sustava nabavlja na tržištu električne energije, a ako to nije u mogućnosti mora odmah izvijestiti Agenciju i zahtijevati



od proizvođača da prioritarno ponude električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži. Agencija, na temelju izvješća operatora prijenosnog sustava, može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava, proizvođača i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera radi osiguravanja pokrića gubitaka u prijenosnoj mreži.

**(6)** Operator prijenosnog sustava je dužan osiguravati usluge sustava prema tržišnim načelima. Elektroenergetski subjekti i krajnji kupci u čijem su vlasništvu uređaji za pružanje pomoćnih usluga dužni su, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, bez odgađanja pružati pomoćne usluge radi ostvarenja usluga sustava i postizanja sigurnog i pouzdanog rada elektroenergetskog sustava. Međusobna prava i obveze uređuju se ugovorom o pružanju pomoćnih usluga.

**(7)** Operator prijenosnog sustava obavlja komercijalne i tehničke poslove vezane za uravnoteženje sustava, koji se propisuju pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

**(8)** Pravila iz stavka 7. ovoga članka donosi operator prijenosnog sustava, uz prethodno mišljenje operatora tržišta električne energije i uz prethodnu suglasnost Agencije.

**(9)** U pogledu kvalitete električne energije operator prijenosnog sustava dužan je postupati u skladu sa člankom 60. ovoga Zakona.

**(10)** Operator prijenosnog sustava može angažirati proizvodna postrojenja namijenjena za povremenu uporabu samo u slučajevima:

1. većih poremećaja ili ispada u elektroenergetskom sustavu,
2. radi zadovoljavanja kriterija sigurnog pogona prijenosne mreže i sigurne opskrbe kupaca ili
3. prilikom kriznih stanja prema propisima kojima se uređuje područje energetike.

**(11)** Pod proizvodnim postrojenjima namijenjenim za povremenu uporabu podrazumijevaju se objekti korisnika mreže predviđeni za povremenu ili stalnu proizvodnju električne energije za vlastite potrebe uz mogućnost proizvodnje električne energije za potrebe tržišta električne energije.

**(12)** Pod kriterijima sigurnog pogona prijenosne mreže i sigurne opskrbe kupaca podrazumijevaju se kriteriji vođenja pogona elektroenergetskog sustava i planiranja razvoja prijenosne mreže definirani u mrežnim pravilima prijenosnog sustava.

**(13)** Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava propisuju ugovorne odnose i nabavu pomoćnih usluga, ugovorne odnose i nabavu energije uravnoteženja, obračun energije uravnoteženja, ugovorne odnose i odgovornost za odstupanje, obračun odstupanja uvažavajući pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja, financijsko poravnanje odstupanja i objavu podataka.

**(14)** Operator prijenosnog sustava dužan je provesti javnu raspravu sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava u trajanju od najmanje 15 dana.

**(15)** Operator prijenosnog sustava dužan je javno objaviti pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava na svojim internetskim stranicama, minimalno 15 dana prije njihovog stupanja na snagu.



## Odgovornosti operatora prijenosnog sustava

### Članak 29.

Operator prijenosnog sustava osobito je odgovoran za:

1. vođenje elektroenergetskog sustava i pogona prijenosnog sustava Republike Hrvatske s međusobno povezanim prijenosnim sustavima, odnosno s distribucijskim sustavom u Republici Hrvatskoj,
2. razvoj prijenosne mreže kojim se osigurava dugoročna sposobnost prijenosne mreže da ispuni razumne zahtjeve za prijenosom električne energije s unaprijed definiranom sigurnošću pogona,
3. održavanje i izgradnju prijenosne mreže,
4. osiguranje jalove električne energije,
5. izvođenje priključka korisnika prijenosne mreže i stvaranja tehničkih uvjeta za priključenje korisnika prema uvjetima propisanim zakonima kojima se uređuje područje energetike i regulacije energetske djelatnosti te ostalim propisima kojima se uređuje to područje,
6. pouzdanost i raspoloživost sustava opskrbe električnom energijom te ispravnu koordinaciju sustava proizvodnje, prijenosa i distribucije,
7. vođenje elektroenergetskog sustava na način kojim se postiže sigurnost isporuke električne energije i ekonomično korištenje prijenosne mreže,
8. osiguravanje pristupa mreži i korištenja prijenosne mreže kupcima i proizvođačima, korisnicima prijenosne mreže, prema reguliranim, transparentnim i nepristranim načelima,
9. utvrđivanje i razgraničenje troškova nastalih prijenosom električne energije, uz suglasnost Agencije,
10. preuzimanje na prioritetan način ukupne količine električne energije isporučene u mreže od povlaštenih proizvođača priključenih na prijenosnu i distribucijsku mrežu, ako su zadovoljeni zahtjevi uz održavanje pouzdanosti i sigurnosti pogona te uravnoteženje sustava posebno prema mrežnim pravilima prijenosnog sustava,
11. davanje prednosti proizvođačima koji koriste domaće energente za proizvodnju električne energije u iznosu koji ne prelazi 15% od ukupno korištenih energenata za proizvodnju električne energije u kalendarskoj godini, prema energetske bilanci Republike Hrvatske,
12. dostavljanje obračunskih podataka o preuzetoj električnoj energiji od povlaštenih proizvođača priključenih na prijenosnu mrežu operatoru tržišta električne energije, radi obračuna i izdavanja jamstva podrijetla električne energije s obzirom na primarni izvor energije,
13. davanje potrebnih uputa za pravilan rad sustava za proizvodnju i prijenos u skladu s kriterijima pouzdanosti i sigurnosti prema mrežnim pravilima prijenosnog sustava,
14. uravnoteženje sustava, prema tržišnim načelima te načelima transparentnosti i nepristranosti,
15. nabavu električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži prema tržišnim načelima te načelima transparentnosti i nepristranosti,
16. nabavu pomoćnih usluga u prijenosnom sustavu prema načelima razvidnosti i nepristranosti te po reguliranim uvjetima do uspostave uvjeta funkcionalnog tržišta električne energije,
17. dodjelu prijenosnog kapaciteta prekograničnih prijenosnih vodova,
18. praćenje provedbe mrežnih pravila prijenosnog sustava,
19. praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije koja po izdavanju godišnje izvješće prosljeđuje Ministarstvu,

20. pružanje informacija elektroenergetskim subjektima i korisnicima prijenosne mreže koje su potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje prijenosne mreže, prema načelima razvidnosti i nepristranosti,
21. pružanje informacija o budućim potrebama za električnom energijom te ostalih informacija potrebnih Agenciji,
22. dostavljanje obrazloženog prijedloga Ministarstvu o potrebi izgradnje novih objekata za proizvodnju radi sigurnosti opskrbe,
23. dostavljanje mišljenja Agenciji i operatoru tržišta električne energije na pravila organiziranja tržišta električne energije u postupku njihova donošenja,
24. dužnu pozornost energetske učinkovitosti te zaštiti prirode i okoliša i
25. organiziranje i razvoj tržišta energije uravnoteženja te osiguravanje energije uravnoteženja.

## Dužnosti operatora prijenosnog sustava

### Članak 30.

Operator prijenosnog sustava osobito je dužan:

1. osiguravati dugoročnu sposobnost prijenosne mreže radi zadovoljenja razboritih zahtjeva za prijenosom električne energije s unaprijed definiranom sigurnošću pogona, održavanjem, modernizacijom, poboljšavanjem i razvijanjem prijenosne mreže,
2. pridonositi sigurnosti opskrbe odgovarajućim prijenosnim kapacitetima i pouzdanošću prijenosne mreže,
3. koristiti objekte prijenosne mreže u skladu s tehničkim propisima i standardima, što je predmet inspekcijskog nadzora,
4. poduzimati mjere za zaštitu okoliša,
5. poduzimati propisane mjere sigurnosti tijekom korištenja prijenosne mreže i drugih elemenata elektroenergetskog sustava koji su u funkciji prijenosnog sustava, što je predmetom inspekcijskog nadzora,
6. donijeti nakon provedene javne rasprave u minimalnom trajanju od 15 dana, uz prethodnu suglasnost Agencije, mrežna pravila prijenosnog sustava te ih na primjeren način javno objaviti,
7. upravljati tokovima električne energije u prijenosnoj mreži uzimajući u obzir razmjene električne energije s drugim povezanim mrežama te osigurati raspoloživost svih potrebnih pomoćnih usluga,
8. voditi elektroenergetski sustav i u okviru tehničkih i tehnoloških mogućnosti prijenosnog sustava ne ograničavati kupnju i prodaju električne energije, osim u slučaju kriznih stanja,
9. angažirati proizvodna postrojenja na svom području i određivati korištenje spojnih vodova s mrežama susjednih operatora prijenosnog sustava na temelju kriterija koji moraju biti objektivni, javno objavljeni i nepristrano primjenjivani,
10. regulirati frekvenciju i snagu razmjene,
11. osiguravati električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži te za osiguranje usluga sustava sukladno transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima,

12. donijeti nakon provedene javne rasprave u minimalnom trajanju od 15 dana, uz prethodnu suglasnost Agencije, objektivne, transparentne i nepristrane uvjete propisane pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava te ih na prikladan način javno objaviti,
13. koristiti energiju uravnoteženja u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava,
14. voditi registar obračunskih mjernih mjesta svake bilančne grupe za mjesta isporuke na prijenosnoj mreži,
15. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s korisnicima mreže radi ostvarenja usluga sustava te osiguravati usluge sustava na ekonomičan i učinkovit način,
16. planirati rad elektroenergetskog sustava u suradnji s operatorom tržišta električne energije i operatorima drugih sustava, uključujući operatora distribucijskog sustava,
17. razmjenjivati potrebne informacije s operatorima drugih povezanih sustava radi sigurnog i učinkovitog pogona, usklađenog razvoja i omogućavanja pogona međusobno povezanih sustava,
18. održavati sigurnost pogona elektroenergetskog sustava,
19. osiguravati nepristranost prema svim korisnicima prijenosne mreže, uključujući povezane subjekte unutar vertikalno integriranog subjekta,
20. pružati informacije korisnicima mreže koje su im potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje prijenosne mreže,
21. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije s obzirom na pristup mreži i korištenje prijenosne mreže sukladno odredbama propisa kojima se uređuje zaštita potrošača, kao i nezavisni mehanizam za učinkovito rješavanje pritužbi i izvansudsko rješavanje sporova,
22. uskladiti izradu planova remonta prijenosnih objekata i postrojenja korisnika mreže,
23. rješavati preopterećenja pojedinih elemenata prijenosne mreže, uz očuvanje ravnopravnog položaja svih korisnika mreže,
24. mijenjati plan angažiranja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti pogona elektroenergetskog sustava, havarija, većeg odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti, kao i u slučajevima primjene mjera zbog poremećaja na tržištu električne energije, kriznih stanja i zagušenja u prijenosnoj mreži,
25. donijeti, uz mišljenje operatora tržišta električne energije i uz prethodnu suglasnost Agencije, a u koordinaciji sa susjednim operatorima prijenosnih sustava te na razini jedne ili više regija za prekograničnu razmjenu električne energije, pravila o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta, utemeljena na tržišnim načelima te ih na primjeren način javno objaviti,
26. utvrditi prekogranične prijenosne kapacitete u suradnji s operatorima međusobno povezanih sustava,
27. dodjeljivati prekogranični prijenosni kapacitet u skladu s načelima razvidnosti i nepristranosti prema sudionicima na tržištu električne energije te na primjeren način javno objavljivati informacije o dodjeli prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
28. objaviti, javno i na primjeren način, podatke od značenja za korištenje prijenosne mreže, o prekograničnim prijenosnim kapacitetima, zagušenjima na prekograničnim i unutarnjim

- prijenosnim vodovima, kao i druge podatke potrebne za organiziranje tržišta električne energije,
29. održavati mjerne uređaje te prikupljati i obrađivati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže, u skladu sa zakonom i posebnim propisima,
  30. mjeriti preuzetu i isporučenu električnu energiju u točkama razdvajanja prijenosne mreže s distribucijskom mrežom, s korisnicima prijenosne mreže, susjednim sustavima i drugim relevantnim točkama, pri čemu ti podaci moraju biti dostupni i operatoru distribucijskog sustava, kao i operatorima povezanih prijenosnih sustava i Agenciji pod uvjetom uzajamnosti,
  31. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta i točaka razdvajanja sa susjednim sustavima ostalih elektroenergetskih subjekata u skladu s odredbama ovoga Zakona i posebnim propisima ili na način uređen ugovorom o međusobnim odnosima između operatora prijenosnog sustava i elektroenergetskog subjekta,
  32. utvrđivati tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja sukladno odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor,
  33. analizirati gubitke u prijenosnoj mreži na godišnjoj razini te, po potrebi, izraditi i provesti mjere za smanjenje gubitaka,
  34. do 30. rujna tekuće godine dostaviti Agenciji na suglasnost godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži za sljedeću godinu koji osobito sadrži podatke o količinama, dinamici i načinu nabave pojedinih proizvoda, kao i o planskim jediničnim cijenama energije te pripadajućim troškovima nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,
  35. svake godine do 30. rujna godine koja prethodi planu podnijeti Agenciji na odobrenje desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže usklađen sa Strategijom energetske razvoja Republike Hrvatske i Programom provedbe Strategije energetske razvoja, Nacionalnim akcijskim planom za obnovljive izvore energije te s desetogodišnjim planom razvoja distribucijske mreže, zahtjevima za priključenje građevina korisnika mreže na prijenosnu mrežu te planovima razvoja susjednih prijenosnih mreža,
  36. u desetogodišnjem planu detaljno iskazati investicije u sljedećem trogodišnjem i jednogodišnjem razdoblju, pri čemu u trogodišnje razdoblje ulaze samo oni objekti za koje su izrađeni idejni projekti u skladu s prostornim planom, zakonom kojim se uređuje područje prostornog uređenja, gradnje te propisima donesenim na temelju tog zakona i drugim posebnim propisima, uz obvezno prethodno usuglašavanje s operatorom distribucijskog sustava s obzirom na zajednička postrojenja,
  37. nakon odobrenja Agencije na primjeren način bez odgađanja objaviti desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže,
  38. dostaviti Agenciji na suglasnost, promjene financijskog okvira odobrenog desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže tijekom godine u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje,
  39. prilikom donošenja desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže definirati iznos godišnje energetske uštede u postotku od prosječne ukupne isporučene električne energije u prethodne tri godine te uzeti u obzir upravljanja potrošnjom i distribuiranu proizvodnju, što

- može odgoditi potrebu za pojačanjem prijenosne mreže. Agencija, po izdavanju, planove dostavlja Ministarstvu,
40. uskladiti planove razvoja s obvezom razdvajanja imovine u skladu s člankom 76. stavcima 6. i 8. ovoga Zakona,
  41. surađivati i razmjenjivati informacije, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, s institucijama uspostavljenim u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje prate planove razvoja prijenosne mreže, korištenje i razvoj prekograničnih prijenosnih vodova i suradnju unutar jedne ili više regija,
  42. u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske uzeti u obzir mišljenja i preporuke te poštovati odluke institucija uspostavljenih u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje imaju pravo i obvezu obavljanja zadaća povezanih s dužnostima operatora prijenosnog sustava,
  43. sudjelovati, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, u aktivnostima Europske mreže operatora prijenosnog sustava za električnu energiju,
  44. organizirati burzu električne energije u suradnji s operatorom tržišta električne energije,
  45. zajednički sudjelovati s ostalim operatorima prijenosnog sustava, s operatorima tržišta električne energije i drugim relevantnim subjektima na burzama električne energije u svrhu razvoja regionalnih tržišta električne energije ili liberalizacije tržišta,
  46. primijeniti iznose tarifnih stavki za prijenos električne energije na temelju odluke i metodologije, koja mora uključivati i troškove koji nastaju zbog njegovog sudjelovanja u međunarodnim organizacijama iz područja prijenosa električne energije uspostavljenim prema međunarodnim ugovorima, a koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetski sektor, te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene,
  47. donijeti, uz suglasnost Agencije, pravila i cjenik nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene, a u slučaju uskraćivanja suglasnosti Agencija može sama odrediti te cijene,
  48. pokrenuti, na inicijativu i u skladu s uputama Agencije, postupak izmjene i/ili dopune propisa za čije je donošenje nadležan,
  49. jednom godišnje podnijeti izvješće Agenciji o provedbi svih svojih aktivnosti, odgovornosti i dužnosti iz članaka 28., 29. i 30. ovoga Zakona u skladu s uputama Agencije,
  50. jednom godišnje do 31. ožujka tekuće godine podnijeti Agenciji izvješće o ostvarenju godišnjeg plana nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži za proteklu godinu koji osobito sadrži podatke o količinama, dinamici i načinu nabave pojedinih proizvoda, kao i o ostvarenim jediničnim cijenama energije te pripadajućim troškovima nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,
  51. jednom godišnje do 31. ožujka tekuće godine podnijeti Agenciji izvješće o provođenju svojih dužnosti u skladu s načelima razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti,
  52. periodički, prema dinamici, opsegu i načinu koji određuje Agencija dostavljati podatke koje zatraži Agencija, a osobito o:
    - tehničkim podacima prijenosne mreže,
    - elektroenergetskoj bilanci Republike Hrvatske,

- opterećenju elektroenergetskog sustava,
  - postrojenjima za proizvodnju električne energije i njihovoj proizvodnji,
  - isporučenoj električnoj energiji kupcima na prijenosnoj mreži,
  - razmjeni električne energije po granicama,
  - dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
  - korištenju prihoda od dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
  - priključcima na prijenosnu mrežu,
  - pogonskim događajima u prijenosnoj mreži,
  - o pružateljima i pruženim pomoćnim uslugama,
  - nabavi električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,
  - podacima vezanim za zaštitu potrošača.
53. na temelju izvješća i podataka iz točaka 49. do 52 ovoga članka, a u slučaju zahtjeva Agencije, provesti određene mjere radi osiguranja normalnog pogona i načina vođenja prijenosne mreže, smanjenja gubitaka električne energije, poboljšanja kvalitete opskrbe električnom energijom te osiguranja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti,
54. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta o proizvodnji i potrošnji električne energije jedinicama lokalne i regionalne (područne) samouprave za potrebe energetske planiranja, poštujući pri tome povjerljivost podataka individualnih korisnika mreže- ,
55. **izraditi i objaviti pravila za upravljanje zagušenjem unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava, uključujući spojne vodove, uz ishođenu prethodnu suglasnost Agencije.**

### Članak 30.a

Agencija može i naknadno zahtijevati od operatora prijenosnog sustava izmjene i dopune pravila iz članka 30. točke 55. ovoga Zakona.

## Dodjela i korištenje prekograničnih prijenosnih kapaciteta te pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava

### Članak 31.

**(1)** Radi dodjele i korištenja kapaciteta prekograničnih prijenosnih vodova u okviru jedne ili više regija, odnosno implicitne kupnje i prodaje električne energije zajedno s prekograničnim prijenosnim kapacitetima, operator prijenosnog sustava može, u skladu s potvrđenim međunarodnim ugovorima, s operatorima prijenosnih sustava drugih država osnovati jednu ili više pravnih osoba za koordinirane dražbe prekograničnih prijenosnih kapaciteta.

**(2)** Operator prijenosnog sustava donosi, ~~uz prethodnu suglasnost operatora tržišta i Agencije~~ **uz prethodno mišljenje operatora tržišta električne energije i uz ishođenu suglasnost Agencije**, pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

## Godišnja izvješća operatora prijenosnog sustava

### Članak 32.

**(1)** Operator prijenosnog sustava obavezan je, najkasnije do 30. travnja tekuće godine, objaviti godišnje izvješće o provedbi svih svojih djelatnosti, odgovornosti i dužnosti iz članka 28., 29. i 30. ovoga Zakona.

**(2)** Operator prijenosnog sustava obvezan je, najkasnije do 30. travnja tekuće godine, objaviti uz prethodnu suglasnost Agencije godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u prijenosnom sustavu za prethodnu godinu na temelju kojeg Ministarstvo izrađuje vlastito godišnje izvješće o stanju sigurnosti opskrbe električnom energijom i očekivanim potrebama za električnom energijom u Republici Hrvatskoj. Agencija, u suradnji s Ministarstvom, na temelju tih izvješća može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera u slučaju potrebe radi poboljšanja sigurnosti opskrbe električnom energijom.

## Dostavljanje podataka operatoru prijenosnog sustava

### Članak 33.

**(1)** Proizvođači, operator distribucijskog sustava i krajnji kupci priključeni na prijenosnu mrežu dužni su, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, dostavljati operatoru prijenosnog sustava podatke i informacije za potrebe razvoja sustava, vođenja i analize pogonskih događaja:

1. o značajkama potrošnje/proizvodnje i ostale informacije nužne za reguliranje frekvencije, napona i razmjenu električne energije,
2. koje su potrebne za ostvarivanje pristupa mreži i korištenje prijenosne mreže te izradu planova razvoja i godišnjih investicijskih planova,
3. koje su potrebne za planiranje rada elektroenergetskog sustava u kratkoročnom razdoblju, uključujući i satni plan proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije,
4. koje su potrebne za osiguravanje usluga sustava,
5. koje su potrebne za praćenje kvalitete opskrbe električnom energijom u prijenosnom sustavu i
6. koje su potrebne za praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom.

**(2)** Operator prijenosnog sustava podatke o mjerenju i ostale informacije nužne za reguliranje frekvencije, napona i razmjenu električne energije razmjenjuje s operatorima međusobno povezanih prijenosnih sustava pod uvjetom uzajamnosti.

## Zaštita od postupanja operatora prijenosnog sustava

### Članak 34.

**(1)** Strana nezadovoljna radom operatora prijenosnog sustava može izjaviti prigovor Agenciji u pisanom obliku.

**(2)** Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u vezi s odbijanjem priključka na prijenosnu mrežu, uvjetima priključenja na prijenosnu mrežu, određivanjem naknade za priključenje i/ili povećanje priključne snage na prijenosnu mrežu, primjenom metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za korištenje prijenosne mreže, primjenom pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava i dodjelom kapaciteta na prekograničnim prijenosnim vodovima.

**(3)** Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela. Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama može pokrenuti upravni spor.



## Mrežna pravila prijenosnog sustava

### Članak 35.

**(1)** Tehnički uvjeti priključenja, pogon i način vođenja prijenosne mreže uređuje se mrežnim pravilima prijenosnog sustava.

**(2)** Mrežnim pravilima prijenosnog sustava posebno se propisuju:

1. tehnički i drugi uvjeti za priključenje korisnika na prijenosnu mrežu,
2. tehnički i drugi uvjeti za sigurno preuzimanje električne energije od proizvođača i iz drugih sustava te siguran pogon prijenosne mreže radi pouzdane opskrbe krajnjih kupaca električnom energijom propisane kvalitete,
3. tehnički uvjeti za pristup mreži i korištenje prijenosne mreže,
4. tehnički uvjeti za održavanje prijenosne mreže,
5. obveze korisnika prijenosne mreže u tehničkom pogledu,
6. planiranje pogona i upravljanje prijenosnim sustavom,
7. postupci pri pogonu elektroenergetskog sustava u normalnom pogonu mreže i u slučaju više sile, poremećenog pogona mreže, izvanrednog pogona mreže i drugih izvanrednih okolnosti,
8. zaštićeni pojas i posebni uvjeti unutar zaštićenog pojasa elektroenergetskih objekata,
9. vrste, kriteriji i način pružanja pomoćnih usluga i usluga sustava,
10. tehnički i drugi uvjeti za međusobno povezivanje i rad mreža,
11. planiranje razvoja prijenosne mreže,
12. značajke mjerne opreme na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže,
13. svojstva mjerne opreme ili norme koje treba zadovoljiti mjerna oprema radi omogućavanja upravljanja potrošnjom te vremenskog prepoznavanja strukture potrošnje električne energije,
14. svojstva mjerne opreme ili norme koje mjerna oprema na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže mora zadovoljavati, funkcionalni zahtjevi, klasa točnosti mjernih uređaja i način mjerenja električne energije u prijenosnom sustavu, osobito s obzirom na:
  - način ugradnje, prijema, ispitivanja i održavanja mjerne opreme,
  - način prikupljanja mjernih i ostalih podataka na mjernom mjestu i
  - način obrade, dostupnosti i prijenosa mjernih i drugih podataka o mjernim mjestima korisnicima podataka, kao i način grupiranja i arhiviranja podataka,
15. obveza operatora prijenosnog sustava za utvrđivanje standardnih tehničkih rješenja za mrežu i priključke, uključujući obračunska mjerna mjesta korisnika mreže.

**(3)** Mrežna pravila prijenosnog sustava, uz prethodnu suglasnost Agencije, donosi operator prijenosnog sustava. U postupku donošenja mrežnih pravila prijenosnog sustava, operator prijenosnog sustava dužan je osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u trajanju od minimalno 15 dana. Mrežna pravila prijenosnog sustava objavljuju se u »Narodnim novinama«.

## V. DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

### Razdvajanje operatora distribucijskog sustava

#### Članak 36.

**(1)** Ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, mora biti neovisan o ostalim djelatnostima koje se ne odnose na distribuciju najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i odlučivanja. Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva ili Agencije može donijeti odluku o obveznom vlasničkom odvajanju osnovnih sredstava operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta ili o obveznom vlasničkom razdvajanju operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta, ako na temelju provedenog istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije iz članka 57. ovoga Zakona utvrdi da povezanost operatora distribucijskog sustava s vertikalno integriranim subjektom onemogućuje razvoj tržišta i osigurava povlašteni položaj vertikalno integriranom subjektu ili nekom njegovom dijelu.

**(2)** Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka, ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, mora biti neovisan o ostalim elektroenergetskim djelatnostima u smislu svoje organizacije i odlučivanja. Kako bi se to postiglo, primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji:

1. osobe odgovorne za rukovođenje operatorom distribucijskog sustava ne smiju sudjelovati u strukturama vertikalno integriranog subjekta koje su, izravno ili posredno, odgovorne za svakodnevni rad proizvodnje električne energije, prijenosa električne energije i opskrbe električnom energijom,
2. potrebno je poduzeti odgovarajuće mjere da se profesionalni interesi osoba odgovornih za rukovođenje operatorom distribucijskog sustava uzmu u obzir na način koji im osigurava mogućnost neovisnog djelovanja,
3. operator distribucijskog sustava mora imati stvarna prava odlučivanja, neovisno o integriranom elektroenergetskom subjektu, s obzirom na osnovna sredstva potrebna za pogon, održavanje i razvoj mreže. U svrhu izvršenja ovih zadaća operator distribucijskog sustava mora imati na raspolaganju potrebna sredstva, uključujući financijska, materijalna, tehnička i kadrovska sredstva. To ne sprječava postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije kojima se osigurava zaštita prava financijskog i upravljačkog nadzora koja ima vladajuće društvo u pogledu povrata na imovinu u ovisnom subjektu, a koji su povezani s odredbama zakona koji uređuju područje regulacije energetske djelatnosti,
4. operator distribucijskog sustava donosi program usklađenosti u kojem su utvrđene poduzete mjere kojima se isključuje mogućnost pristranog vladanja, kao i odgovarajuće praćenje njegovog poštivanja. Program usklađenosti utvrđuje posebne obveze zaposlenika vezane uz ispunjenje tog cilja. Osoba ili tijelo odgovorno za praćenje programa usklađenosti, odnosno osoba za praćenje usklađenosti u operatoru distribucijskog sustava, dostavlja Agenciji godišnje izvješće u kojem su sadržane poduzete mjere i to se izvješće objavljuje. U operatoru distribucijskog sustava osoba za praćenje usklađenosti potpuno je neovisna i ima pristup svim potrebnim informacijama operatora distribucijskog sustava i njemu pripojenih subjekata prilikom izvršavanja svog zadatka.

**(3)** Ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, Agencija prati njegove aktivnosti na način da spriječi korištenje prednosti svog vertikalno integriranog ustroja za narušavanje

tržišnog natjecanja. Vertikalno integrirani operator distribucijskog sustava svojim korporacijskim identitetom, komunikacijama, zaštićenim imenom i poslovnim prostorom ne smije dovoditi do zabune glede odvojenog identiteta elektroenergetskog subjekta za opskrbu koji je također dio istog vertikalno integriranog subjekta.

**(4)** Odredbe o razdvajanju iz stavaka 1. do 3. ovoga članka ne sprječavaju vladajuće društvo u vertikalno integriranom subjektu da odobrava godišnje financijske planove ili neke druge jednakovrijedne instrumente operatoru distribucijskog sustava kao svom ovisnom društvu te da postavlja opća ograničenja razine zaduživanja operatora distribucijskog sustava kao svog ovisnog društva, ali mu nije dopušteno davanje uputa u svezi sa svakodnevnim poslovanjem, niti uputa u svezi s pojedinačnim odlukama o izgradnji ili unapređenju distribucijskih mreža ako iste ne prekoračuju usvojeni financijski plan ili neki drugi jednakovrijedan instrument.

**(5)** Prihvaćeni financijski planovi iz stavka 4. ovoga članka dostavljaju se Agenciji unutar mjesec dana od dana njihovog prihvaćanja radi praćenja i analiziranja provedbe.

**(6)** Unutar vertikalno ili horizontalno integriranog subjekta nije dopušteno međusobno subvencioniranje društava koja se bave reguliranim djelatnostima i onih društava koja se bave tržišnim djelatnostima, kao i subvencioniranje među djelatnostima unutar istog društva radi omogućavanja tržišnog natjecanja i izbjegavanja diskriminacije korisnika mreže.

**(7)** Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne primjenjuju se na integrirane elektroenergetske subjekte koji električnom energijom napajaju manje od 100.000 kupaca ili koji napajaju male izolirane sustave.

## Zatvoreni distribucijski sustavi

### Članak 37.

**(1)** Sustav koji distribuira električnu energiju unutar zemljopisno zatvorene industrijske i/ili komercijalne lokacije ili lokacije zajedničkih usluga može steći status zatvorenog distribucijskog sustava ako:

- je obračunsko mjerno mjesto vlasnika sustava priključeno na prijenosnu mrežu,
- ne distribuira električnu energiju kućanstvima, uz izuzetak kućanstava koja se nalaze na području koje obuhvaća sustav,
- su zbog posebnih tehničkih ili sigurnosnih razloga poslovanje ili proizvodni procesi korisnika takve mreže integrirani,
- taj sustav distribuira električnu energiju primarno vlasniku ili operatoru zatvorenog distribucijskog sustava i/ili njegovim povezanim subjektima, pri čemu je taj uvjet ispunjen ako barem 80% potrošnje električne energije otpada na vlasnika ili operatora zatvorenog distribucijskog sustava i/ili njegove povezane subjekte.

**(2)** Agencija može odobriti status zatvorenog distribucijskog sustava na zahtjev vlasnika sustava ako su zadovoljeni uvjeti iz stavka 1. ovoga članka.

**(3)** Vlasnik sustava iz stavka 1. ovoga članka dužan je odlukom odrediti operatora zatvorenog distribucijskog sustava.

**(4)** Vlasnik sustava iz stavka 1. ovoga članka Agenciji dostavlja dokaze o ispunjavanju uvjeta iz stavaka 1. i 3. ovoga članka te dokaze o granicama zatvorenog distribucijskog sustava koje su jasno odijeljene od ostalog područja.

**(5)** Pri odobravanju statusa iz stavka 2. ovoga članka Agencija će zatražiti mišljenje operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava.

**(6)** Distribucija električne energije u zatvorenom distribucijskom sustavu iz stavka 2. ovoga članka ne obavlja se kao javna usluga.

**(7)** Korisnici zatvorenog distribucijskog sustava plaćaju operatoru zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 3. ovoga članka naknadu za korištenje mreže u skladu s odredbama ugovora o međusobnim odnosima, a najviše do iznosa tarifnih stavki za energetske djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije koje se obavljaju kao javne usluge.

**(8)** Agencija može izuzeti operatora zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 3. ovoga članka od obveze nabave električne energije za pokriće gubitaka, u skladu s razvidnim, nepristranim i tržišno utemeljenim postupcima, kao i nabave rezervnog kapaciteta u svom sustavu.

**(9)** Unutar zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 2. ovoga članka nije dopušteno priključenje proizvodnog postrojenja koje ima status povlaštenog proizvođača električne energije.

**(10)** Agencija će rješenjem ukinuti status zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 2. ovoga članka na zahtjev vlasnika zatvorenog distribucijskog sustava ili po službenoj dužnosti ako više nisu ispunjeni uvjeti iz stavka 1. ovoga članka.

**(11)** Vlasnik zatvorenog distribucijskog sustava dužan je o svakoj promjeni koja se odnosi na ispunjavanje uvjeta iz stavka 1. i 3. ovoga članka bez odgađanja obavijestiti Agenciju.

**(12)** Protiv rješenja iz stavka 10. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

## Obavljanje djelatnosti distribucije električne energije

### Članak 38.

**(1)** Operator distribucijskog sustava je dužan obavljati distribuciju električne energije pod uvjetima koji su određeni dozvolom za obavljanje djelatnosti prema načelima objektivnosti, razvidnosti i nepristranosti na cijelom području Republike Hrvatske u skladu s odredbama ovoga Zakona.

**(2)** Ugovorom o međusobnim odnosima operator distribucijskog sustava je obavezan urediti prava i obveze sa svim elektroenergetskim subjektima u čije ime naplaćuje naknade u skladu s odredbama ovog Zakona i drugim posebnim propisima.

**(3)** Operator distribucijskog sustava obavezan je priključivati korisnike distribucijske mreže na distribucijsku mrežu prema uvjetima i naknadama koje su određene u skladu s metodologijom donesenom temeljem zakona kojima se uređuje energetska sektor te regulacije energetske djelatnosti.

**(4)** Operator distribucijskog sustava je dužan na cijelom području Republike Hrvatske primjenjivati istu tarifnu metodologiju za istu kategoriju korisnika mreže, osobito s obzirom na naponsku razinu priključka te na veličine kao što su radna energija, radna snaga, prekomjerno preuzeta jalova energija i mjerna usluga, kao i na druge kriterije.

**(5)** Operator distribucijskog sustava ne smije trgovati električnom energijom, osim za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži.

**(6)** Električnu energiju za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži operator distribucijskog sustava nabavlja na tržištu električne energije, a ako to nije u mogućnosti mora odmah izvjestiti Agenciju i zahtijevati od proizvođača da prioritetno ponude električnu energiju za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži. Agencija, na temelju izvješća operatora distribucijskog sustava može zahtijevati od operatora distribucijskog sustava, proizvođača i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera u slučaju potrebe radi osiguravanja pokrića gubitaka u distribucijskoj mreži.

**(7)** Elektroenergetski subjekti i krajnji kupci u čijem su vlasništvu uređaji za pružanje pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu obvezni su, na zahtjev operatora distribucijskog sustava, bez odgađanja pružati pomoćne usluge za distribucijsku mrežu radi ostvarenja usluga u distribucijskoj mreži. Međusobna prava i obveze uređuju se ugovorom o pružanju pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu.

**(8)** U pogledu kvalitete električne energije operator distribucijskog sustava dužan je postupati u skladu sa člankom 60. ovoga Zakona.

## Odgovornosti operatora distribucijskog sustava

### Članak 39.

Operator distribucijskog sustava osobito je odgovoran za:

1. pogon distribucijskog sustava u koordinaciji s prijenosnim sustavom u Republici Hrvatskoj,
2. razvoj distribucijske mreže kojim se osigurava dugoročna sposobnost distribucijske mreže da ispunji razumne zahtjeve za distribucijom električne energije,
3. održavanje i izgradnju distribucijske mreže te dijela proizvodnje jalove električne energije,
4. izgradnju priključka korisnika distribucijske mreže i stvaranja tehničkih uvjeta za priključenje korisnika prema uvjetima propisanim u ovom Zakonu, Zakonu o energiji, Zakonu o regulaciji energetske djelatnosti i ostalim propisima kojima se uređuje to područje,
5. vođenje distribucijskog sustava na način kojim se postiže pouzdanost opskrbe električnom energijom i ekonomično korištenje distribucijske mreže,
6. osiguravanje pristupa mreži i korištenja distribucijske mreže kupcima i proizvođačima, korisnicima distribucijske mreže prema reguliranim, transparentnim i nepristranim načelima,
7. obavljanje dužnosti definiranih u posebnim drugim propisima u svezi s krajnjim kupcima koji su proglašeni ugroženim kupcima prema odredbama ovoga Zakona i propisa koji su doneseni na temelju ovoga Zakona,
8. osiguravanje usklađenog pogona distribucijskog sustava s priključenim mrežama ostalih operatora i postrojenjima korisnika,
9. nabavu energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži prema tržišnim načelima, transparentnosti i nepristranosti,

10. osiguravanje pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži u distribucijskom sustavu prema načelima razvidnosti i nepristranosti te po reguliranim uvjetima do uspostave uvjeta funkcionalnog tržišta električne energije u skladu sa člankom 38. stavkom 9. ovoga Zakona,
11. dostavljanje operatoru tržišta električne energije obračunskih podataka o preuzetoj električnoj energiji od povlaštenih proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu poglavito radi obračuna i izdavanja jamstva podrijetla električne energije s obzirom na primarni izvor energije,
12. preuzimanje na prioritetan način ukupne količine električne energije isporučene u mrežu od povlaštenih proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu, ako su zadovoljeni zahtjevi vezani uz održavanje pouzdanosti i sigurnosti pogona posebno prema mrežnim pravilima distribucijskog sustava,
13. raspoloživost distribucijskog sustava s obzirom na opskrbu kupaca električnom energijom, odnosno preuzimanje električne energije od proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu,
14. praćenje provedbe svih svojih dužnosti, a posebno u pogledu osiguranja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije,
15. praćenje provedbe mrežnih pravila distribucijskog sustava,
16. praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom u distribucijskom sustavu, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije koja po izdavanju godišnje izvješće prosljeđuje Ministarstvu,
17. pružanje informacija energetske subjektima i korisnicima distribucijske mreže koje su potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje distribucijske mreže, prema načelima razvidnosti i nepristranosti,
18. osnivanje i vođenje registra ugroženih kupaca,
19. pružanje informacija o budućim potrebama za električnom energijom te ostalih informacija potrebnih operatoru prijenosnog sustava i Agenciji,
20. primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti,
21. davanje dužne pozornosti zaštiti prirode i okoliša.

## Dužnosti operatora distribucijskog sustava

### Članak 40.

Operator distribucijskog sustava osobito je dužan:

1. upravljati i održavati, graditi i modernizirati, poboljšavati i razvijati distribucijsku mrežu, u cilju sigurnog, pouzdanog i učinkovitog pogona distribucijskog sustava i distribucije električne energije,
2. primjenjivati najbolja iskustva stečena u praksi radi postizanja sigurnosti opskrbe i raspoloživosti distribucijskog sustava,
3. koristiti distribucijske objekte i objekte korisnika distribucijske mreže u skladu s propisanim uvjetima,
4. poduzimati propisane mjere sigurnosti tijekom korištenja distribucijske mreže i drugih postrojenja koja su u funkciji distribucijskog sustava,
5. poduzimati mjere za zaštitu okoliša,

6. osiguravati nepristranost prema korisnicima distribucijske mreže i osobito prema povezanim subjektima unutar vertikalno integriranog subjekta,
7. davati jasne i precizne informacije korisnicima distribucijske mreže koje su im potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje distribucijske mreže, uz zaštitu informacija i podataka koji se smatraju povjerljivima u skladu s posebnim propisima,
8. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije s obzirom na pristup mreži i korištenje distribucijske mreže sukladno odredbama zakona kojima se uređuje područje zaštite potrošača, kao i nezavisni mehanizam za učinkovito rješavanje pritužbi i izvansudsko rješavanje sporova,
9. osiguravati pristup mreži i korištenje distribucijske mreže prema reguliranim, transparentnim i nepristranim načelima,
10. donijeti nakon provedene javne rasprave u minimalnom trajanju od 15 dana, uz prethodnu suglasnost Agencije, mrežna pravila distribucijskog sustava te ih na primjeren način javno objaviti,
11. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s operatorom prijenosnog sustava radi ostvarenja usluga sustava kojima se određuju pružanje, korištenje i naplata tih usluga te drugi uvjeti i rokovi vezani uz te usluge,
12. osiguravati električnu energiju za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži te za dobavu pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži sukladno transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima,
13. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu s korisnicima mreže radi ostvarenja usluga u distribucijskoj mreži te osiguravati usluge u distribucijskoj mreži na ekonomičan i učinkovit način,
14. voditi registar obračunskih mjernih mjesta svake bilančne grupe za mjesta isporuke na distribucijskoj mreži,
15. analizirati gubitke u distribucijskoj mreži na godišnjoj razini, uključujući procjenu tehničkih gubitaka i neovlašteno preuzete električne energije te po potrebi izraditi i provesti mjere za smanjenje gubitaka,
16. do 30. rujna tekuće godine dostaviti Agenciji na suglasnost godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za sljedeću godinu koji osobito sadrži podatke o tehničkim i netehničkim gubicima električne energije te količinama, dinamici i načinu nabave pojedinih proizvoda, kao i o planskim jediničnim cijenama energije te pripadajućim troškovima nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži,
17. donijeti i na primjeren način javno objaviti, uz prethodnu suglasnost Agencije, do 30. rujna svake godine, ažuriran desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže, usklađen sa Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja, odnosno s planom razvoja prijenosne mreže, Nacionalnim akcijskim planom za obnovljive izvore te zahtjevima za priključenje građevina proizvođača i krajnjih kupaca na distribucijsku mrežu, sukladno kriterijima definiranim mrežnim pravilima distribucijskog sustava,
18. u desetogodišnjem planu detaljno iskazati investicije u sljedećem trogodišnjem i jednogodišnjem razdoblju, pri čemu u trogodišnje razdoblje ulaze samo oni objekti za koje su izrađeni idejni projekti u skladu s prostornim planom, zakonom kojim se uređuje područje



- prostornog uređenja, gradnje te propisima donesenim na temelju tog zakona i drugim posebnim propisima, uz obvezno prethodno usuglašavanje s operatorom prijenosnog sustava s obzirom na zajednička postrojenja,
19. nakon odobrenja Agencije na primjeren način bez odgađanja objaviti desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže,
  20. dostaviti Agenciji na suglasnost promjene financijskog okvira odobrenog desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže tijekom godine u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje,
  21. prilikom donošenja desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže definirati iznos godišnje energetske uštede u postotku od prosječne ukupne distribuirane električne energije u prethodne tri godine te uzeti u obzir upravljanje potrošnjom i distribuiranu proizvodnju, što može odgoditi potrebu za pojačanjem distribucijske mreže. Agencija po izdavanju planove dostavlja Ministarstvu,
  22. primijeniti iznose tarifnih stavki za distribuciju električne energije na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetski sektor te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene,
  23. donijeti, uz prethodnu suglasnost Agencije, pravila i cjenik nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene, u slučaju uskraćivanja suglasnosti Agencija može sama odrediti te cijene,
  24. održavati mjerne uređaje te prikupljati i obrađivati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže, u skladu s odredbama ovoga Zakona i posebnim propisima,
  25. utvrđivati tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja sukladno odredbama zakona kojim se uređuje energetski sektor,
  26. pokrenuti, na inicijativu i u skladu s uputama Agencije, postupak izmjene i/ili dopune propisa za čije je donošenje nadležan,
  27. jednom godišnje podnijeti izvješće Agenciji o provedbi svih svojih djelatnosti, odgovornosti i dužnosti iz članaka 38., 39. i 40. ovoga Zakona u skladu s uputama Agencije,
  28. jednom godišnje do 31. ožujka tekuće godine podnijeti Agenciji izvješće o ostvarenju godišnjeg plana nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za proteklu godinu koji osobito sadrži podatke o podacima o tehničkim i netehničkim gubicima električne energije te količinama, dinamičkim i načinu nabave pojedinih proizvoda, kao i o ostvarenim jediničnim cijenama energije te pripadajućim troškovima nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži,
  29. jednom godišnje do 31. ožujka tekuće godine podnijeti Agenciji izvješće o provođenju svojih dužnosti u skladu s načelima razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti,
  30. periodički, prema dinamičkim, opsegu i načinu koji određuje Agencija, dostavljati podatke koje zatraži Agencija, a osobito o:
    - tehničkim podacima distribucijske mreže,
    - postrojenjima za proizvodnju električne energije i njihovoj proizvodnji,
    - nabavi i prodaji električne energije kupcima na distribucijskoj mreži,
    - pogonskim događajima u distribucijskoj mreži,
    - pruženim pomoćnim uslugama s pružateljima,

- nabavi električne energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži,
  - priključcima na distribucijsku mrežu,
  - podacima vezanim za zaštitu potrošača,
31. na temelju izvješća i podataka iz točaka od 26. do 30. ovoga članka, a u slučaju zahtjeva Agencije, provesti određene mjere radi osiguranja normalnog pogona i načina vođenja distribucijske mreže, smanjenja gubitaka električne energije, poboljšanja kvalitete opskrbe električnom energijom te osiguranja načela transparentnosti, objektivnosti i nepristranosti,
32. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta o proizvodnji i potrošnji električne energije jedinicama lokalne i regionalna (područne) samouprave za potrebe energetskog planiranja, poštujući pri tome povjerljivost podataka individualnih korisnika mreže.

## Godišnja izvješća operatora distribucijskog sustava

### Članak 41.

**(1)** Operator distribucijskog sustava obavezan je, najkasnije do 30. travnja tekuće godine, objaviti godišnje izvješće o provedbi svih svojih djelatnosti, odgovornosti i dužnosti iz članka 38., 39. i 40. ovoga Zakona.

**(2)** Operator distribucijskog sustava obavezan je pratiti sigurnost opskrbe električnom energijom te najkasnije do 30. travnja tekuće godine, objaviti uz prethodnu suglasnost Agencije, godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u distribucijskom sustavu za prethodnu godinu na temelju kojeg Ministarstvo izrađuje vlastito godišnje izvješće o stanju sigurnosti opskrbe električnom energijom i očekivanim potrebama za električnom energijom u Republici Hrvatskoj. Agencija, u suradnji s Ministarstvom, na temelju tih izvješća može zahtijevati od operatora distribucijskog sustava i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera u slučaju potrebe radi poboljšanja sigurnosti opskrbe električnom energijom.

## Dostavljanje podataka operatoru distribucijskog sustava

### Članak 42.

Proizvođači i krajnji kupci priključeni na distribucijsku mrežu obavezni su, na zahtjev operatora distribucijskog sustava, dostavljati operatoru distribucijskog sustava podatke i informacije za potrebe razvoja sustava, vođenja i analize pogonskih događaja:

1. o značajkama potrošnje/proizvodnje električne energije i ostale informacije nužne za rad operatora distribucijskog sustava,
2. koje su potrebne za ostvarivanje pristupa mreži i korištenje distribucijske mreže te izradu investicijskih planova prikupljenih od postojećih i potencijalnih korisnika distribucijske mreže,
3. koje su potrebne za praćenje gubitaka u distribucijskoj mreži, uključujući procjenu tehničkih gubitaka i neovlašteno preuzete električne energije,
4. koje su potrebne za osiguravanje usluga u distribucijskoj mreži,
5. koje su potrebne za praćenje kvalitete opskrbe električnom energijom u distribucijskom sustavu i
6. koje su potrebne za praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom.

## Zaštita od postupanja operatora distribucijskog sustava

### Članak 43.

**(1)** Strana nezadovoljna radom operatora distribucijskog sustava može izjaviti prigovor Agenciji u pisanom obliku.

**(2)** Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u vezi s odbijanjem priključka na distribucijsku mrežu, uvjetima priključenja na distribucijsku mrežu, određivanjem naknade za priključenje i/ili povećanje priključne snage na distribucijsku mrežu i primjenom metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za korištenje distribucijske mreže.

**(3)** Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela. Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama može pokrenuti upravni spor.

## Mrežna pravila distribucijskog sustava

### Članak 44.

**(1)** Tehnički uvjeti priključenja, pogon i način vođenja distribucijske mreže uređuju se mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

**(2)** Mrežnim pravilima distribucijskog sustava posebno se propisuju:

1. tehnički i drugi uvjeti za priključenje korisnika na distribucijsku mrežu i povezivanje s drugim sustavima,
2. tehnički i drugi uvjeti za sigurno preuzimanje električne energije od proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu i iz drugih sustava te pouzdanu isporuku kupcima električne energije propisane kvalitete,
3. tehnički uvjeti za pristup mreži i korištenje distribucijske mreže,
4. tehnički uvjeti za održavanje distribucijske mreže,
5. obveze korisnika distribucijske mreže u tehničkom pogledu,
6. planiranje pogona i upravljanje distribucijskim sustavom,
7. postupci pri pogonu distribucijskog sustava u normalnom pogonu mreže i u slučaju više sile, poremećenog pogona mreže, izvanrednog pogona mreže i drugih izvanrednih okolnosti,
8. zaštićeni pojas i posebni uvjeti unutar zaštićenog pojasa elektroenergetskih objekata,
9. način provedbe ograničenja i/ili obustave isporuke električne energije u uvjetima manjka električne energije u elektroenergetskom sustavu,
10. vrste, kriteriji i način osiguranja usluga u distribucijskoj mreži,
11. tehnički i drugi uvjeti za međusobno povezivanje i rad mreža,
12. metodologija i kriteriji za planiranje razvoja distribucijske mreže,
13. značajke mjerne opreme na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže,
14. svojstva mjerne opreme ili norme koje treba zadovoljiti mjerna oprema radi omogućavanja upravljanja potrošnjom te vremenskog prepoznavanja strukture potrošnje električne energije,

15. svojstva mjerne opreme ili norme koje mjerna oprema na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže mora zadovoljavati, funkcionalni zahtjevi, klasa točnosti mjernih uređaja i način mjerenja električne energije u distribucijskom sustavu, osobito s obzirom na:
- način ugradnje, prijema, ispitivanja i održavanja mjerne opreme,
  - način prikupljanja mjernih i ostalih podataka na mjernom mjestu i
  - način obrade, dostupnosti i prijenosa mjernih i drugih podataka o mjernim mjestima korisnicima podataka, kao i način grupiranja i arhiviranja podataka,
16. obveza operatora distribucijskog sustava za utvrđivanje standardnih tehničkih rješenja za mrežu i priključke, uključujući obračunska mjerna mjesta.

**(3)** Mrežna pravila distribucijskog sustava, uz prethodnu suglasnost Agencije, donosi operator distribucijskog sustava. U postupku donošenja mrežnih pravila distribucijskog sustava operator distribucijskog sustava dužan je osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u minimalnom trajanju od 15 dana. Mrežna pravila distribucijskog sustava objavljuju se u »Narodnim novinama«.

## VI. TRGOVINA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

### Obavljanje trgovine električnom energijom

#### Članak 45.

**(1)** Trgovina električnom energijom je elektroenergetska djelatnost neovisna o elektroenergetskoj djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije, a odnosi se na kupnju električne energije i prodaju, uključujući preprodaju, električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju električne energije krajnjim kupcima.

**(2)** Trgovinu električnom energijom može obavljati elektroenergetski subjekt na temelju dozvole izdane u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor i odredbama ovoga Zakona.

**(3)** Svaki trgovac električnom energijom je obavezan učiniti dostupnim Agenciji, Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, drugim nadležnim institucijama u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje su na temelju međunarodnih ugovora ovlaštene odnosno dužne obavljati povezane zadaće, u razdoblju od pet godina, relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na veleprodajnom tržištu i s operatorom prijenosnog sustava odnosno operatorom tržišta električne energije u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice.

**(4)** Relevantni podaci iz stavka 4. ovoga članka moraju uključivati detalje karakteristika relevantnih transakcija, među kojima su trajanje, odredbe isporuke, preuzimanja i namire, količine, datumi i vremena izvršenja te cijene u transakcijama i načini identifikacije kupca na veleprodajnom tržištu koji je u pitanju, kao i specifične detalje svih nenamirenih kupoprodajnih ugovora i izvedenica.

## VII. OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

### Obavljanje opskrbe električnom energijom

#### Članak 46.

**(1)** Opskrba električnom energijom je elektroenergetska djelatnost neovisna o elektroenergetskoj djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije, a odnosi se na kupnju električne energije i prodaju, uključujući preprodaju električne energije kupcima.

**(2)** Prodaja električne energije krajnjim kupcima obuhvaća obradu obračunskih elemenata, obračun potrošnje električne energije, ispostavu računa i naplatu obračunate električne energije temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca. Prodaja električne energije krajnjim kupcima mora obuhvaćati obračun, ispostavu računa i naplatu naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, a može obuhvaćati i obračun, ispostavu računa i naplatu korištenja prijenosne i distribucijske mreže, kao i drugih naknada u skladu s odredbama ovoga Zakonom, zakona kojim se uređuje energetska sektor te regulacija energetske djelatnosti i posebnim propisima.

**(3)** Za potrebe obračuna potrošnje električne energije i ostalih naknada svaki opskrbljivač ima pravo na mjerne podatke sukladno standardima koji su propisani mrežnim pravilima prijenosnog sustava, odnosno mrežnim pravilima distribucijskog sustava te tehničkim uvjetima za obračunska mjerna mjesta.

**(4)** Za nestandardne načine obračuna potrošnje električne energije svaki opskrbljivač može od operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava zahtijevati posebnu uslugu sukladno cjeniku nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava, odnosno cjeniku nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava, uključujući i ugradnju druge vrste mjernog uređaja, način prikupljanja mjernih podataka te način obrade i prijenosa mjernih podataka.

**(5)** Ugovorom o opskrbi krajnjeg kupca određuje se količina električne energije na temelju prethodno ostvarene potrošnje krajnjeg kupca na obračunskom mjernom mjestu ili može biti unaprijed određena za obračunsko mjerno mjesto za obračunsko razdoblje.

**(6)** Opskrbljivač pod obvezom javne usluge može električnom energijom opskrbljivati:

1. samo kupce iz kategorije kućanstvo koji izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe kao javnu uslugu u okviru univerzalne usluge i
2. prema reguliranim uvjetima za zajamčenu opskrbu samo one krajnje kupce koji nisu iz kategorije kućanstvo, a pod određenim uvjetima ostanu bez opskrbljivača.

**(7)** Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge može električnom energijom opskrbljivati:

1. sve krajnje kupce temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca i
2. sve kupce na veleprodajnom tržištu temeljem bilateralnog ugovora o kupoprodaji električne energije.

**(8)** Prije početka opskrbe svaki opskrbljivač je obavezan:

1. sklopiti ugovore u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije i pravilima uravnoteženja elektroenergetskog sustava,
2. sklopiti ugovor o kupoprodaji električne energije s najmanje jednim drugim opskrbljivačem, trgovcem ili proizvođačem, odnosno ugovor o opskrbi krajnjeg kupca s krajnjim kupcem i, ako je to potrebno, osigurati prekogranične prienosne kapacitete,
3. donijeti uvjete opskrbljivača za opskrbu električnom energijom te ih javno na primjeren način objaviti 15 dana prije početka opskrbe, u skladu s općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, odredbama ovoga Zakona te zakonom kojima se uređuje energetska sektor.

**(9)** Opskrbljivač pod obvezom javne usluge sa svojim krajnjim kupcima sklapa ugovor o opskrbi krajnjeg kupca.

**(10)** Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge s krajnjim kupcima koji ga slobodno izaberu može sklopiti ugovor o opskrbi krajnjeg kupca, kojim slobodno ugovara količinu i cijenu električne energije, kao i ostale obračunske elemente.

**(11)** Svaki opskrbljivač mora svojim krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo i ostalim kupcima na niskom naponu, za svako obračunsko mjerno mjesto, izdavati jedinstveni račun za električnu energiju i korištenje mreže koji mora biti u skladu s tarifnim sustavima, propisanim naknadama i slobodnim cijenama. **Svaki opskrbljivač svojim krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo mora, a ostalim kupcima na niskom naponu može, za svako obračunsko mjerno mjesto izdavati jedinstveni račun za električnu energiju i korištenje mreže koji mora biti u skladu s tarifnim sustavima, propisanim naknadama i slobodnim cijenama.**

**(12)** Opskrbljivač svojim krajnjim kupcima može u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama naplaćivati naknade samo na temelju sklopljenog ugovora o međusobnim odnosima s operatorom prienosnog sustava, operatorom distribucijskog sustava, odnosno drugim subjektima u čije ime naknade naplaćuje. Opskrbljivač je dužan u skladu s tarifnim sustavima platiti naknadu za korištenje mreže operatorima, bez prava na dodatnu naknadu od operatora. **(13)** Ugovor o međusobnim odnosima iz stavka 12. ovoga članka treba najmanje sadržavati sljedeće elemente:

- ugovorne strane,
- uvjete i rokove plaćanja naknade za korištenje mreže svih kupaca,
- prava i obveze ugovornih strana u slučaju neispunjavanja odredbi ugovora,
- instrumente osiguranja plaćanja za pokriće naknade za korištenje mreže svih kupaca za prethodna tri mjeseca što odgovara tromjesečnom prosjeku iznosa naknade,
- promjenu iznosa instrumenata osiguranja plaćanja, u slučaju odstupanja većih od 20%,
- trajanje i raskid ugovora,
- način rješavanja sporova.

**(14)** U pogledu kvalitete električne energije opskrbljivač je dužan postupati u skladu s člankom 60. ovoga Zakona.

**(15)** Uvjetima opskrbljivača za opskrbu električnom energijom osobito se utvrđuju:

1. modeli isporuke i jedinične cijene električne energije,
2. izbor načina i uvjeti plaćanja,
3. način informiranja o potrošnji i troškovima te davanju obavijesti o svim pravima koja se odnose na javne usluge,
4. trajanje ugovora, uvjeti obnove te prekida usluga i ugovora, postojanje bilo kojeg prava na raskid ugovora.

**(16)** Svaki opskrbljivač je obvezan učiniti raspoloživim Agenciji, Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, drugim nadležnim institucijama u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje su na temelju međunarodnih ugovora ovlaštene, odnosno dužne obavljati povezane zadaće, u razdoblju od pet godina, relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na veleprodajnom tržištu te s operatorom prijenosnog sustava, operatorom distribucijskog sustava i operatorom tržišta električne energije, u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice.

**(17)** Relevantni podaci iz stavka 16. ovoga članka moraju uključivati detalje karakteristika relevantnih transakcija, među kojima su trajanje, odredbe isporuke, preuzimanja i namire, količine, datumi i vremena izvršenja te cijene u transakcijama i načini identifikacije kupca na veleprodajnom tržištu koji je u pitanju, kao i specifične detalje svih nenamirenih kupoprodajnih ugovora i izvedenica.

**(18)** Uredbom iz članka 11. stavka 5. ovoga Zakona određuje se obveza opskrbljivačima vezana za udio u otkupu električne energije proizvedene iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracije.

**(19)** Svaki opskrbljivač je dužan Agenciji na zahtjev dostaviti agregirane podatke o prodanoj električnoj energiji na maloprodajnom tržištu, uključujući i prosječne cijene prema tarifnim kategorijama i modelima za korištenje mreže.

**(20)** Iznimno od stavka 12. ovoga članka, opskrbljivač svojim krajnjim kupcima priključenima na distribucijsku mrežu može, u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama, naplaćivati naknadu za korištenje prijenosne i distribucijske mreže na temelju sklopljenog ugovora o međusobnim odnosima s operatorom distribucijskog sustava.

**(21)** Ako kupac priključen na distribucijsku mrežu nema jedinstveni račun, tada račun koji izdaje operator distribucijskog sustava sadrži, u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama, naknadu za korištenje prijenosne i distribucijske mreže.

**(22)** Operator distribucijskog sustava naplaćuje naknadu za korištenje prijenosne mreže za kupce priključene na distribucijsku mrežu na temelju ugovora o međusobnim odnosima s operatorom prijenosnog sustava koji treba najmanje sadržavati:

- ugovorne strane,
- uvjete i rokove plaćanja naknade za korištenje prijenosne mreže kupaca,
- prava i obveze ugovornih strana u slučaju neispunjavanja odredbi ugovora,
- trajanje i raskid ugovora,
- način rješavanja sporova.



## Pravila o promjeni opskrbljivača

### Članak 47.

- (1)** Postupak promjene opskrbljivača mora se provesti unutar razdoblja od tri tjedna u skladu s pravilima promjene opskrbljivača.
- (2)** Opskrbljivač čiji je ugovor o opskrbi krajnjeg kupca raskinut mora izdati konačni obračun krajnjem kupcu najkasnije šest tjedana nakon što je nastupila promjena opskrbljivača.
- (3)** Agencija donosi pravila o promjeni opskrbljivača kojima se uređuju uvjeti i postupak promjene opskrbljivača, a koja sadrže osobito:
1. postupak promjene opskrbljivača,
  2. obveze operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava u postupku promjene opskrbljivača,
  3. obveze opskrbljivača u postupku promjene opskrbljivača.
- (4)** Postupak promjene opskrbljivača provodi operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava.
- (5)** Promjena opskrbljivača se krajnjem kupcu ne naplaćuje.
- (6)** Danom početka primjene ugovora o opskrbi krajnjeg kupca s novim opskrbljivačem automatski se raskida ugovor o opskrbi krajnjeg kupca sa starim opskrbljivačem.
- (7)** Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava dužan je obavijestiti starog opskrbljivača s kojim se ugovor o opskrbi raskida.
- (8)** Opskrbljivač čiji se ugovor o opskrbi krajnjeg kupca raskida ne može postavljati dodatne uvjete za raskid ugovora o opskrbi krajnjeg kupca niti ometati postupak promjene opskrbljivača te je dužan opskrbljivati krajnjeg kupca do okončanja postupka promjene opskrbljivača.
- (9)** Agencija provodi nadzor nad primjenom pravila o promjeni opskrbljivača.
- (10)** Prigovor krajnjeg kupca na postupak promjene opskrbljivača podnosi se Agenciji.
- (11)** Protiv odluke Agencije nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.
- (12)** Prigovor iz stavka 10. ovoga članka ne odgađa provođenje postupka promjene opskrbljivača i primjenu novog ugovora o opskrbi krajnjeg kupca.

## Opskrba električnom energijom u okviru univerzalne usluge

### Članak 48.

- (1)** Kupci iz kategorije kućanstvo mogu izabrati ili koristiti po automatizmu opskrbu u okviru univerzalne usluge kao javnu uslugu.

**(2)** Kupci u okviru univerzalne usluge moraju biti opskrbljeni električnom energijom propisane kvalitete.

**(3)** Opskrbu kupaca iz stavka 1. ovoga članka može obavljati jedan opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge kojem je Vlada Republike Hrvatske odlukom iz članka 5. stavka 5. ovoga Zakona utvrdila obvezu pružanja javne usluge.

**(4)** Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge obvezan je, najkasnije do 30. travnja tekuće godine, izdati godišnje izvješće o radu. Agencija na temelju tog izvješća može, u slučaju potrebe, zahtijevati od opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera radi osiguranja načela transparentnosti, objektivnosti i nepristranosti.

**(5)** Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge obvezan je primijeniti jednake iznose tarifnih stavki za odgovarajuće tarifne modele na čitavom teritoriju Republike Hrvatske te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 30 dana prije početka primjene.

**(6)** Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je obavijestiti kupce o promjeni tarifnih stavki, i to najmanje 30 dana prije početka primjene, a obavijest kupcima mora sadržavati i informacije o njihovu pravu na raskid ugovora o opskrbi krajnjeg kupca u okviru univerzalne usluge.

**(7)** Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je:

1. pružati univerzalnu uslugu opskrbe svim krajnjim kupcima koji imaju pravo na taj način opskrbe i izaberu ili koriste po automatizmu takvu opskrbu,
2. donijeti uvjete opskrbljivača za opskrbu električnom energijom te ih na primjeren način javno objaviti,
3. poduzimati mjere za postizanje sigurne, pouzdane i kvalitetne opskrbe onih krajnjih kupaca koje opskrbljuje u okviru univerzalne usluge.

**(8)** Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je pružati uslugu opskrbe električnom energijom propisanu općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. ovoga Zakona.

**(9)** Kupac koji ima pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge će u slučaju postupaka iz članaka 49. stavka 1. ovoga Zakona po automatizmu prijeći kod opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge.

**(10)** Ugovor o univerzalnoj opskrbi krajnjeg kupca smatra se sklopljenim danom stjecanja uvjeta iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona za korištenje prava na univerzalnu opskrbu.

**(11)** Operator distribucijskog sustava je dužan dostaviti podatke opskrbljivaču u okviru univerzalne usluge o kupcima koji prelaze u univerzalnu opskrbu u roku od deset dana od dobivanja pisane obavijesti iz članka 53. stavka 6. točke 20. ovoga Zakona.

**(12)** Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge je dužan dostaviti krajnjem kupcu koji ima pravo na taj način opskrbe i izabere ga ili koristi po automatizmu ugovor o opskrbi krajnjeg kupca u okviru univerzalne usluge u pisanom obliku u roku od 30 dana od dana početka opskrbe.

## Zajamčena opskrba električnom energijom

### Članak 49.

**(1)** Zajamčeni opskrbljivač opskrbljuje krajnjeg kupca električnom energijom bez posebnog zahtjeva krajnjeg kupca u slučaju izlaska njegovog opskrbljivača s tržišta električne energije (u daljnjem tekstu: problematični opskrbljivač) ako krajnji kupac ne može utjecati na nastale okolnosti i bez zaštite gubi opskrbu, neovisno o tome radi li se o:

1. neplaniranom izlasku, kada problematični opskrbljivač nije više u mogućnosti opskrbljivati krajnjeg kupca prema ugovoru o opskrbi krajnjeg kupca zbog stečaja ili insolventnosti ili ozbiljnog poremećaja na tržištu električne energije,
2. planiranom izlasku, kada problematični opskrbljivač napušta tržište električne energije svojom slobodnom voljom, ali pod uvjetom da prethodno obavijesti sve svoje krajnje kupce o točnom vremenu izlaska te o mogućnosti izbora drugog opskrbljivača ili o mogućnosti opskrbe od zajamčenog opskrbljivača ili
3. ozbiljnom narušavanju uvjeta iz dozvole i njezinu oduzimanju.

Postupak izlaska problematičnog opskrbljivača s tržišta električne energije, neovisno o obliku njegovog izlaska, propisuje se pravilima organiziranja tržišta električne energije.

**(2)** Operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava je dužan dostaviti podatke o kupcima koji prelaze u zajamčenu opskrbu kod zajamčenog opskrbljivača u roku od deset dana od pisane obavijesti iz članka 53. stavka 6. točke 20. ovoga Zakona.

**(3)** Zajamčeni opskrbljivač može opskrbljivati krajnjeg kupca koji nema pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge u neograničenom trajanju, i to prema iznosima tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu.

**(4)** Opskrbljivač kupaca u okviru zajamčene opskrbe obvezan je primijeniti iznose tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor te ih na primjeren način javno objaviti i to najmanje 15 dana prije početka primjene. Obavijest kupcima mora sadržavati i obavijest o njihovom pravu na raskid ugovora o opskrbi krajnjeg kupca u okviru zajamčene opskrbe.

**(5)** Zajamčeni opskrbljivač je obvezan na primjeren način javno objaviti iznose tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu.

**(6)** Iznosi tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu veći su od prosječnih iznosa tarifnih stavki za opskrbu sličnih krajnjih kupaca opskrbljivanih na tržištu električne energije.

**(7)** Ugovor o zajamčenoj opskrbi krajnjeg kupca smatra se sklopljenim danom stjecanja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka za korištenje prava na zajamčenu opskrbu.

**(8)** Zajamčeni opskrbljivač je dužan dostaviti krajnjem kupcu ugovor o zajamčenoj opskrbi krajnjeg kupca u pisanom obliku u roku od 15 dana od dana početka zajamčene opskrbe.

**(9)** Zajamčeni opskrbljivač je dužan bez odgađanja izvijestiti krajnjeg kupca o uvjetima zajamčene opskrbe i iznosima tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu te o pravu krajnjeg kupca na slobodan izbor opskrbljivača.

**(10)** Zajamčeni opskrbljivač zbog neispunjenih obveza krajnjeg kupca može zahtijevati obustavu isporuke krajnjem kupcu podnošenjem zahtjeva za obustavom isporuke operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava na koji su priključena postrojenja i instalacije krajnjeg kupca.

**(11)** Zajamčeni opskrbljivač je obavezan izraditi i najmanje jednom godišnje javno objaviti izvješće koje sadrži broj opskrbljivanih krajnjih kupaca, ukupnu količinu isporučene električne energije i prosječno razdoblje zajamčene opskrbe, odvojeno za krajnje kupce koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i za sve ostale krajnje kupce.

**(12)** Zajamčena opskrba iz ovoga članka ne primjenjuje se na kupce kategorije kućanstvo.

## Zaštita od postupanja opskrbljivača električnom energijom

### Članak 50.

**(1)** Strana nezadovoljna radom univerzalnog opskrbljivača ili zajamčenog opskrbljivača može izjaviti prigovor Agenciji u pisanom obliku.

**(2)** Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u vezi s odbijanjem pružanja univerzalne usluge opskrbe krajnjim kupcima koji imaju pravo na taj način opskrbe, odbijanjem pružanja zajamčene usluge opskrbe krajnjim kupcima koji imaju pravo na taj način opskrbe i primjenom metodologije za određivanje cijene električne energije u okviru zajamčene usluge opskrbe.

**(3)** Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela. Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama može pokrenuti upravni spor.

## Obavljanje energetske djelatnosti opskrbe ili trgovine električnom energijom od strane pravne ili fizičke osobe čije je sjedište u državi članici Europske unije i ugovornih strana Energetske zajednice

### Članak 51.

**(1)** Opskrbljivač ili trgovac električne energije iz države članice Europske unije i ugovornih strana Energetske zajednice koji želi biti sudionik na elektroenergetskom tržištu u Republici Hrvatskoj dužan je od Agencije ishoditi dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe električnom energijom ili trgovine električnom energijom.

**(2)** Agencija može aktivnom opskrbljivaču električnom energijom ili trgovcu električnom energijom iz države članice Europske unije izdati dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti opskrbe električnom energijom ili trgovine električnom energijom i po pojednostavnjenim uvjetima u skladu s odredbama podzakonskog propisa donesenog na temelju zakona kojim se uređuje energetska sektor, a kojim se uređuje izdavanje i oduzimanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti.

## VIII. ORGANIZIRANJE TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE

### Obuhvat tržišta električne energije

#### Članak 52.

**(1)** Tržište električne energije obuhvaća maloprodajno i veleprodajno tržište električne energije koje mora biti likvidno tržište.

**(2)** Veleprodajno tržište električne energije obuhvaća:

1. ugovorno tržište električne energije,
2. tržište električne energije uravnoteženja i
3. burzu električne energije.

**(3)** Kupoprodaja na veleprodajnom tržištu električne energije ugovara se putem bilateralnih ugovora i na organiziranom tržištu električne energije.

**(4)** Ugovorno tržište električne energije je tržište na kojem se kupnja i prodaja električne energije obavlja izravno između sudionika na tržištu električne energije na temelju bilateralnog ugovora o kupoprodaji električne energije.

**(5)** Na tržištu električne energije uravnoteženja operator prijenosnog sustava kupuje i prodaje električnu energiju od sudionika na tržištu električne energije radi uravnoteženja elektroenergetskog sustava, provodi mjerenje i aktivira ponude za energiju uravnoteženja prema listi ekonomskog prvenstva.

**(6)** Sudjelovanje na tržištu električne energije uravnoteženja uređuje se ugovorom o pružanju usluge uravnoteženja koji operator prijenosnog sustava sklapa sa sudionicima na tržištu električne energije uravnoteženja, u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

**(7)** Operator tržišta električne energije obavlja količinski obračun energije uravnoteženja.

**(8)** Do uspostave funkcionalnog tržišta električne energije uravnoteženja, cijene električne energije za potrebe uravnoteženja elektroenergetskog sustava obračunavaju se prema metodologiji za određivanje cijena za pružanje usluge uravnoteženja koju donosi Agencija, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava.

**(9)** Do uspostave tržišta pomoćnih usluga, o čijem otvaranju odlučuje Agencija, samostalno ili na prijedlog operatora prijenosnog sustava, cijene njihovog pružanja određuju se metodologijom za određivanje cijena za pružanje pomoćnih usluga koju donosi operator prijenosnog sustava, uz prethodnu suglasnost Agencije, a operator prijenosnog sustava izvještava Agenciju o sklopljenim ugovorima o pružanju pomoćnih usluga s pružateljima kao i mjesečnom ostvarenju tih ugovora.

**(10)** Operator tržišta električne energije odgovoran je za organiziranje tržišta električne energije na cijelom području Republike Hrvatske sukladno pravilima organiziranja tržišta električne energije koja donosi uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava te uz prethodnu suglasnost Agencije..

**(11)** Operator tržišta električne energije i operator prijenosnog sustava odgovorni su za organiziranje burze električne energije za fizičku trgovinu električne energije na cijelom području Republike Hrvatske i povezivanje s drugim burzama. Mogućnost uspostave burze financijskih izvedenica električne energije nije ograničena isključivo na operatora tržišta električne energije.

**(12)** Pravilima primjene nadomjesnih krivulja opterećenja koja donosi operator distribucijskog sustava, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava te uz prethodnu suglasnost Agencije, utvrđuju se nadomjesne krivulje opterećenja karakterističnih skupina kupaca te način određivanja dijela ostvarenja opskrbljivača za kupce koji nemaju izmjerenu krivulju opterećenja.

**(13)** Operator distribucijskog sustava dužan je provesti javnu raspravu sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja u trajanju od najmanje 15 dana.

**(14)** Operator distribucijskog sustava dužan je javno objaviti pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja na svojim internetskim stranicama minimalno 15 dana prije stupanja istih na snagu.

**(15)** Metodologijom za određivanje cijena za obračun električne energije uravnoteženja koju donosi Agencija određuje se način izračuna jediničnih cijena za obračun električne energije uravnoteženja.

**(16)** Iznimno od odredbi članka 51. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona, za trgovinu električnom energijom koja se vrši isključivo putem burze električne energije opskrbljivač ili trgovac električne energije iz države članice Europske unije i ugovornih strana Energetske zajednice nije dužan od Agencije ishoditi dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti trgovine električnom energijom, ali je dužan postupati sukladno općim propisima kojima se uređuje poslovanje inozemnih trgovačkih društava i inozemnih trgovaca pojedinaca u Republici Hrvatskoj.

**(17)** Operator prijenosnog sustava izvještava Agenciju o sklopljenim ugovorima o pružanju usluge uravnoteženja sa sudionicima na tržištu električne energije i mjesečnom ostvarenju tih ugovora.

## Operator tržišta električne energije

### Članak 53.

**(1)** Operator tržišta električne energije je trgovačko društvo u vlasništvu Republike Hrvatske.

**(2)** Za operatora tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj određuje se Hrvatski operator tržišta energije d.o.o., Zagreb.

**(3)** Operator tržišta električne energije obavlja djelatnost organiziranja tržišta električne energije na cijelom području Republike Hrvatske na temelju dozvole koju izdaje Agencija sukladno ovom Zakonu i zakonu kojim se uređuje energetski sektor.

**(4)** Operator tržišta električne energije obavlja svoje zadaće uz poštivanje načela razvidnosti, objektivnosti i neovisnosti, pod nadzorom Agencije.

**(5)** Naknadu za organiziranje tržišta električne energije određuje Agencija, na prijedlog operatora tržišta električne energije. Prijedlog operatora tržišta električne energije mora se temeljiti na

opravdanim troškovima poslovanja te mora biti usklađen s godišnjim programom rada i financijskim planom.

**(6)** Operator tržišta električne energije je posebno odgovoran za:

1. organiziranje i razvoj tržišta električne energije, u korist i za dobro sudionika na tržištu električne energije,
2. organiziranje i razvoj burze električne energije u suradnji s operatorom prijenosnog sustava,
3. donošenje, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava i prethodnu suglasnost Agencije, pravila organiziranja tržišta električne energije,
4. evidentiranje ugovora i ugovornih obveza sklopljenih između subjekata na tržištu električne energije,
5. količinski obračun energije uravnoteženja prema podacima koje dostavljaju operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava, a vode ih prema registrima u skladu s člankom 30. točkom 15. i člankom 40. točkom 14. ovoga Zakona,
6. izradu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije unutar i preko granica Republike Hrvatske temeljem ugovornih obveza proizašlih iz kupoprodaje na tržištu električne energije,
7. pravodobnu dostavu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije iz točke 6. ovoga stavka operatoru prijenosnog sustava,
8. provjeru usklađenosti rasporeda prekogranične kupoprodaje s dodijeljenim prekograničnim prijenosnim kapacitetima,
9. vođenje evidencije o opskrbljivačima i kupcima te njihovim međusobnim obvezama,
10. vođenje evidencije sudionika na tržištu električne energije,
11. izdavanje jamstva podrijetla električne energije te za uspostavu i vođenje registra jamstva podrijetla električne energije u Republici Hrvatskoj,
12. donošenje, uz prethodnu suglasnost Agencije, pravila o korištenju registra jamstava podrijetla električne energije,
13. sklapanje ugovora o kupoprodaji obveznog udjela električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije sa svim opskrbljivačima, uključujući i opskrbljivače pod obvezom javne usluge,
14. prikupljanje naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije od svih opskrbljivača, uključujući i opskrbljivače pod obvezom javne usluge,
15. sklapanje ugovora s povlaštenim proizvođačima koji imaju pravo na poticajnu cijenu,
16. analizu organiziranja tržišta električne energije i predlaganje mjera za njegovo unapređenje,
17. dostavu pisane obavijesti zajamčenom opskrbljivaču, opskrbljivaču u okviru univerzalne usluge i operatorima prijenosne i distribucijske mreže o problematičnom opskrbljivaču iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona,
18. objavu, na primjeren način, informacija potrebnih za nesmetano organiziranje tržišta električne energije i obavljanje elektroenergetskih djelatnosti te
19. davanje mišljenja operatoru prijenosnog sustava na pravila o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta.



**(7)** Operator tržišta električne energije je dužan pokrenuti, na inicijativu i u skladu s uputama Agencije, postupak izmjene i/ili dopune propisa ili izmjene iznosa naknada za čije je donošenje ili određivanje nadležan.

**(8)** Operator tržišta električne energije ne smije trgovati električnom energijom, osim za reguliranu kupnju i prodaju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče.

**(10)** Elektroenergetski subjekti su obvezni osigurati operatoru tržišta električne energije kontinuiran i neograničen pristup podacima koji su mu potrebni za obavljanje djelatnosti u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije.

## Zaštita od postupanja operatora tržišta električne energije

### Članak 54.

**(1)** Strana nezadovoljna postupanjem odnosno poduzimanjem ili propuštanjem radnje operatora tržišta električne energije koja ima učinak na njena prava, obveze ili pravne interese, a o kojima se ne rješava u upravnom postupku ili kada je zakonom propisana sudska ili druga pravna zaštita, može operatoru tržišta električne energije izjaviti prigovor u pisanom obliku, sve dok traje radnja ili propuštanje radnje operatora tržišta električne energije. Prigovor mora sadržavati činjenice i dokaze na kojima se temelji. Operator tržišta električne energije mora odlučiti o prigovoru u roku od petnaest dana od dana izjavljivanja prigovora.

**(2)** Ako po odluci operatora tržišta električne energije iz stavka 1. ovoga članka nezadovoljna strana i dalje smatra da su joj postupanjem operatora tržišta električne energije povrijeđena prava ili pravni interesi može radi zaštite svojih prava izjaviti prigovor Agenciji, sve dok traje radnja ili propuštanje radnje operatora tržišta električne energije.

**(3)** Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela. Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

## Pravila organiziranja tržišta električne energije

### Članak 55.

**(1)** Pravila organiziranja tržišta električne energije uređuju način organiziranja i rada tržišta električne energije.

**(2)** Pravilima organiziranja tržišta električne energije osobito se utvrđuju:

1. model tržišta električne energije,
2. postupci, načela i standardi za organiziranje i rad tržišta električne energije u skladu s primijenjenim modelom tržišta električne energije,
3. način identifikacije i registracije sudionika na tržištu električne energije,
4. vrste ugovora koji se sklapaju na tržištu električne energije,
5. proizvodi za trgovanje na tržištu električne energije,

6. standardi i postupci za evidentiranje transakcija na tržištu električne energije,
7. standardi i postupci vezani za problematičnog opskrbljivača na tržištu električne energije,
8. standardi i postupci za uspostavu i vođenje baze podataka za potrebe tržišta električne energije,
9. standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije,
10. pravila i postupak razmjene mjernih podataka korisnika mreže,
11. ostala pitanja potrebna za organiziranje i rad tržišta električne energije.

**(3)** Operator tržišta električne energije donosi, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava te uz prethodnu suglasnost Agencije pravila organiziranja tržišta električne energije. Pravila organiziranja tržišta električne energije se objavljuju u »Narodnim novinama«.

**(4)** Operator tržišta električne energije dužan je provesti javnu raspravu sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu pravila organiziranja tržišta električne energije u trajanju od najmanje 15 dana.

**(5)** Operator tržišta električne energije dužan je javno objaviti pravila organiziranja tržišta električne energije na svojim internetskim stranicama minimalno 15 dana prije stupanja istih na snagu.

## Članak 55.a

**(1)** Kada Burza obavlja poslove kliringa zaključenih kupoprodajnih transakcija, Burza za potrebe realizacije kupnje i prodaje električne energije putem Burze otvara jedan ili više posebnih poslovnih računa.

**(2)** Financijski instrumenti i novčana sredstva na posebnim poslovnim računima Burze koja je predmetne račune otvorila u svrhu deponiranja novca koji Burza primi od strane pojedinog člana Burze radi osiguranja plaćanja električne energije koju član Burze kupuje sudjelovanjem na Burzi, u svrhu naplate iznosa za električnu energiju koju je član Burze kupio sudjelovanjem na Burzi, a koji iznos Burza koristi da bi platila električnu energiju koju član Burze prodaje sudjelovanjem na Burzi, u svrhu plaćanja iznosa za električnu energiju koju je član Burze prodao sudjelovanjem na Burzi, ne ulaze u likvidacijsku, predstečajnu ili stečajnu masu Burze i člana Burze niti mogu biti predmetom ovrhe ili bilo kakvog zahtjeva trećih osoba temeljem potraživanja takvih trećih osoba prema Burzi i/ili prema članu Burze.

**(3)** Uzajamni odnosi člana Burze i Burze u pogledu prava i obveza Burze na sredstvima koja se nalaze na takvim posebnim poslovnim računima Burze uređuju se odgovarajućim ugovorom između Burze i člana Burze.

## Članak 55.b

Kada se steknu uvjeti za prijebod uzajamnih potraživanja između jednog ili više članova Burze i Burze u okviru obavljanja kliringa burzovnih poslova, u predstečajnom postupku i stečajnom postupku se protiv bilo kojeg od tih članova Burze i/ili Burze ne primjenjuju odredbe koje uređuju predstečajni postupak i stečajni postupak o nedozvoljenosti prijeboda potraživanja te zabrani prijeboda potraživanja predstečajnog ili stečajnog dužnika.

## Sudionici na tržištu električne energije

### Članak 56.

**(1)** Sudionik na tržištu električne energije (u daljnjem tekstu: sudionik) može biti elektroenergetski subjekt ili druga pravna i fizička osoba koja kupuje ili prodaje električnu energiju temeljem prava na sudjelovanje na tržištu električne energije u skladu s odredbama ovog Zakona te pravilima organiziranja tržišta električne energije.

**(2)** Sudionici na tržištu električne energije ugovorno uređuju međusobna prava i obveze u skladu s odredbama ovog Zakona, zakona kojim se uređuje energetska sektor, a posebice pravila organiziranja tržišta električne energije, osim ugovora o opskrbi krajnjeg kupca.

**(3)** Operator prijenosnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator tržišta električne energije i burza električne energije su posebni sudionici s obzirom na obvezu kupnje električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži, na kupnju i prodaju energije uravnoteženja, kupnju i prodaju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije te na trgovanje na burzi električne energije, a čije se posebitosti detaljnije uređuju podzakonskim aktima donesenim na temelju ovoga Zakona i posebnog propisa kojim se uređuje područje obnovljivih izvora energije.

## Razvoj tržišnog natjecanja

### Članak 57.

**(1)** Agencija je dužna, u suradnji s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja, najmanje svake treće godine provesti istraživanje funkcioniranja tržišta električne energije.

**(2)** U slučaju potrebe, Agencija može odrediti bilo koje potrebne i razmjerne mjere za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja i osigurati pravilno funkcioniranje tržišta električne energije.

**(3)** Mjere iz stavka 2. ovoga članka mogu uključivati programe stavljanja na tržište određene količine električne energije prema kojima se elektroenergetske subjekte obvezuje na prodaju ili činjenje raspoloživim određene količine električne energije ili omogućavanje pristupa dijelu njihovih proizvodnih kapaciteta zainteresiranim opskrbljivačima tijekom određenog razdoblja.

## Promoviranje regionalne suradnje

### Članak 58.

**(1)** Vlada Republike Hrvatske i Agencija, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, surađuju s nadležnim tijelima drugih država u svrhu integriranja državnih tržišta na jednoj ili više regionalnih razina.

**(2)** Agencija je posebno obvezna promovirati i podržavati suradnju među operatorima prijenosnog sustava na jednoj ili više regionalnih razina, uključujući prekogranična pitanja, u svrhu uspostave kompetitivnog tržišta električne energije, poboljšanja konzistentnosti njihovih pravnih, regulatornih i tehničkih okvira te podržavanja integracije izoliranih sustava koji tvore otoke u elektroenergetskom smislu u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji, sukladno međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.

**(3)** Zemljopisna područja pokrivena takvom regionalnom suradnjom određena su na temelju odluka institucija Energetske zajednice ili Europske unije.

**(4)** Agencija i operator prijenosnog sustava surađuju s Agencijom za suradnju energetske regulatora te u njezinom okviru s regulatornim agencijama i operatorima prijenosnog sustava drugih država u svrhu osiguravanja usklađenosti regulatornih okvira među regijama u cilju uspostave kompetitivnog tržišta električne energije.

**(5)** Operator prijenosnog sustava, uz prethodnu suglasnost Agencije, sudjeluje u radu jednog ili više integriranih sustava na razini jedne ili više regija koje pokrivaju dvije ili više ugovornih stranaka Energetske zajednice ili država članica Europske unije u svrhu dodjele prijenosnog kapaciteta i provjere sigurnosti pogona.

**(6)** Ako vertikalno integrirani operator prijenosnog sustava sudjeluje u zajedničkom subjektu uspostavljenom za primjenu takve suradnje, zajednički subjekt je obavezan uspostaviti i primijeniti program usklađenosti koji sadrži mjere za osiguranje primjene načela nepristranosti i tržišnog natjecanja. Vertikalno integrirani operator prijenosnog sustava je obavezan pridržavati se takvog programa, a usklađenost s programom nezavisno nadzire osoba za usklađenost vertikalno integriranog operatora prijenosnog sustava.

## IX. KRAJNI KUPAC

### Opći uvjeti za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom

#### Članak 59.

**(1)** Agencija donosi opće uvjete za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom.

**(2)** Općim uvjetima iz stavka 1. ovoga članka propisuju se:

1. međusobni ugovorni odnosi između energetske subjekata i korisnika mreže,
2. obveze i odgovornosti energetske subjekata i korisnika mreže,
3. uvjeti mjerenja, obračuna i naplate isporučene električne energije i snage,
4. standardni načini obračuna potrošnje električne energije,
5. uvjeti za primjenu postupka ograničenja ili prekida isporuke električne energije,
6. postupci utvrđivanja i obračuna neovlaštene potrošnje električne energije,
7. pravila u slučaju postojanja više obračunskih mjernih mjesta krajnjeg kupca,
8. uvjeti za sklapanje i sadržaj ugovora o opskrbi krajnjeg kupca,
9. postupak promjene opskrbljivača prilikom promjene vlasništva građevine,
10. održavanje mjernih uređaja, prikupljanje i obrađivanje mjernih podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže,
11. postupanje s mjernim podacima s obračunskih mjernih mjesta te točaka razdvajanja između susjednih sustava te
12. pravila i uvjeti kojima se uređuje odnos između opskrbljivača i operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava.

**(3)** Opći uvjeti iz stavka 1. ovoga članka sadrže osobito sljedeće mjere zaštite krajnjih kupaca:

1. pravo na sklapanje ugovora s opskrbljivačem utemeljeno na pravičnim i unaprijed poznatim uvjetima,
2. pravo na obavijest o namjeri izmjene ugovorenih uvjeta i pravo na raskid ugovora nakon primitka te obavijesti,
3. obvezu opskrbljivača da obavijesti svoje korisnike o svakoj promjeni dijela cijene koja se slobodno ugovara, dijela cijene koja se regulira i naknada i ostalih davanja propisanih posebnim propisima sukladno zakonu kojim se uređuje energetska sektor, koje utvrđuju druga nadležna tijela i/ili energetska subjekti, najkasnije u tijeku jednoga uobičajenoga obračunskog razdoblja nakon povećanja naknada, te pravo krajnjeg kupca na raskid ugovora ako ne prihvaća nove uvjete,
4. obvezu davanja razvidnih podataka o važećim iznosima tarifnih stavki i o standardnim uvjetima korištenja usluga,
5. obvezu ponude izbora načina plaćanja,
6. pravo na zaštitu krajnjih kupaca od nepravednih i varljivih načina prodaje usluga,
7. pravo na besplatnu promjenu opskrbljivača,
8. pravo na transparentne, jednostavne i ekonomične postupke rješavanja žalbi krajnjih kupaca, uz pravedno rješavanje sporova i bez odgađanja,
9. obvezu davanja obavijesti o svim pravima koja se odnose na javne usluge,
10. pravo na informiranje o potrošnji i troškovima te
11. pravo na raspolaganje podacima o potrošnji, uključujući pravo i uvjete prosljeđivanja podataka drugom opskrbljivaču bez naknade.

**(4)** Uvjeti za sklapanje ugovora o opskrbi krajnjeg kupca iz stavka 2. točke 8. ovoga članka osobito sadrže:

1. način promjene ugovorenih uvjeta opskrbe,
2. pravo krajnjeg kupca na raskid ugovora,
3. način obavještanja o promjeni cijene energije sukladno zakonu kojim se uređuje energetska sektor,
4. način obavještanja o važećim cijenama, naknadama i standardnim rokovima i uvjetima, osobito u pogledu pristupa i korištenja usluga i
5. zabranu obvezivanja krajnjeg kupca na čuvanje bilo kakvih podataka iz tog ugovora, obračuna i računa (osobito cijene, načina promjene cijene i mjernih podataka) kao tajnih podataka.

## Kvaliteta opskrbe električnom energijom

### Članak 60.

**(1)** Kvaliteta opskrbe električnom energijom sastoji se od:

1. kvalitete usluga,
2. pouzdanosti napajanja i
3. kvalitete napona.

**(2)** Agencija donosi uvjete kvalitete opskrbe električnom energijom u kojima se propisuju:

1. pokazatelji kvalitete opskrbe električnom energijom,

2. način mjerenja, prikupljanja i objavljivanja pokazatelja kvalitete opskrbe električnom energijom,
3. iznimni događaji u pogledu kvalitete opskrbe električnom energijom,
4. postupno uvođenje općih, minimalnih i zajamčenih standarda kvalitete opskrbe električnom energijom,
5. način regulacije kvalitete opskrbe električnom energijom u ovisnosti o odabranoj metodi regulacije tarifa,
6. postupno uvođenje financijske kompenzacije kupcu nakon uvođenja zajamčenih standarda kvalitete opskrbe električnom energijom,
7. način, dinamika i opseg izvještavanja te dostavljanja podataka Agenciji o kvaliteti opskrbe električnom energijom,
8. sadržaj godišnjeg izvještaja operatora prijenosnog sustava o kvaliteti opskrbe električnom energijom,
9. sadržaj godišnjeg izvještaja operatora distribucijskog sustava o kvaliteti opskrbe električnom energijom,
10. sadržaj godišnjeg izvještaja opskrbljivača o kvaliteti usluga.

**(3)** Operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava dužni su u skladu s uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom sustavno:

1. održavati razinu kvalitete opskrbe električnom energijom,
2. pratiti pokazatelje kvalitete opskrbe električnom energijom te
3. voditi evidenciju podataka potrebnih za utvrđivanje pokazatelja kvalitete električne energije.

**(4)** Svaki opskrbljivač dužan je u skladu s uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom sustavno:

1. održavati razinu kvalitete usluga,
2. pratiti pokazatelje kvalitete usluga te
3. voditi evidenciju podataka potrebnih za utvrđivanje pokazatelja kvalitete usluga.

**(5)** Operator prijenosnog sustava, operator distribucijskog sustava i svaki opskrbljivač:

- u skladu sa stavkom 2. točkama 8., 9. i 10. ovoga članka, jednom godišnje javno objavljuju izvještaje o kvaliteti opskrbe električnom energijom,
- u skladu sa stavkom 2. točkom 7. ovoga članka, izvještavaju Agenciju i dostavljaju joj podatke o kvaliteti opskrbe električnom energijom,
- dužni su uskladiti sve propise koje donose temeljem ovoga Zakona s uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom.

## Krajnji kupac

### Članak 61.

**(1)** Krajnji kupac uživa zaštitu u smislu pouzdane, dostupne i dostatne opskrbe električnom energijom.

**(2)** Krajnji kupac dužan je plaćati električnu energiju, sukladno ugovorenim i reguliranim uvjetima.

**(3)** Svaki krajnji kupac ima pravo na slobodan izbor opskrbljivača, besplatnu promjenu opskrbljivača i pravo na posjedovanje podataka o vlastitoj potrošnji električne energije.

**(4)** Kupac iz kategorije kućanstvo ima pravo na opskrbu električnom energijom u okviru univerzalne usluge.

**(5)** Krajnje kupce koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe, opskrbljivač u okviru univerzalne usluge opskrbljuje.

**(6)** Radi posebnog gospodarskog i društvenog interesa, Vlada Republike Hrvatske može uredbom privremeno odrediti niže cijene u dijelu cijene električne energije za pojedinu kategoriju krajnjih kupaca u okviru univerzalne usluge.

**(7)** Krajnji kupci mogu se udruživati radi zajedničkog nastupa prema opskrbljivaču koji nije u obvezi javne usluge, u cilju osiguravanja mjera zaštite krajnjih kupaca, transparentnosti i poboljšanja ugovornih uvjeta, općih informacija i mehanizama u rješavanju sporova.

**(8)** Veliki kupci koji nisu kućanstvo imaju pravo na istodobno ugovaranje isporuke električne energije s više opskrbljivača.

**(9)** U slučaju tehničkih ili drugih poremećaja u isporuci električne energije čiji uzrok nije na postrojenjima krajnjeg kupca, krajnji kupac ima pravo na otklanjanje tih poremećaja u najkraćem roku.

**(10)** Kao najkraći rok u kojem je elektroenergetski subjekt obvezan otkloniti poremećaje u isporuci električne energije krajnjem kupcu iz stavka 9. ovoga članka smatra se rok u kojem se najbrže može otkloniti poremećaj, u skladu s normama o izvođenju odgovarajućih radova, a najduže 24 sata od primitka obavijesti o poremećaju, osim u iznimnim slučajevima kada to objektivno nije moguće učiniti u tom roku.

**(11)** Poremećajima u isporuci električne energije iz stavka 9. ovoga članka ne smatraju se prekidi koji su rezultat primjene mjera ograničenja isporuke koje se poduzimaju u slučaju poremećaja na tržištu električne energije.

**(12)** Krajnji kupac je obvezan koristiti električnu energiju pod uvjetima, na način i za namjene utvrđene ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuje energetska sektor, općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, uvjetima opskrbljivača, mrežnim pravilima prijenosnog sustava, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i drugim propisima te ugovorima o korištenju prijenosne ili prijenosne i distribucijske mreže i ugovorom o opskrbi.

**(13)** Zabranjeno je samovoljno priključenje objekata, postrojenja, uređaja ili instalacija na prijenosnu ili distribucijsku mrežu, kao i puštanje u pogon istih.

**(14)** Krajnji kupac je dužan omogućiti ovlaštenim osobama nadležnih elektroenergetskih subjekata pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi:

1. očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja i izmještanja mjernih mjesta izvan objekta ili na granicu vlasništva ili



2. obustave isporuke električne energije u slučajevima kada neovlašteno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu s utvrđenim rokovima i uvjetima.

## Ugovor o opskrbi krajnjeg kupca

### Članak 62.

**(1)** Prava i obveze između svakog opskrbljivača i krajnjeg kupca uređuju se ugovorom o opskrbi krajnjeg kupca.

**(2)** Sklapanje i sadržaj ugovora o opskrbi krajnjeg kupca detaljnije se uređuju općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom te uvjetima opskrbljivača, u skladu s odredbama ovoga Zakona i zakona kojima se uređuje energetska sektor.

**(3)** Svaki opskrbljivač je dužan osigurati da su uvjeti ugovora o opskrbi krajnjeg kupca koje nudi usklađeni s općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom. Uvjeti ugovora moraju biti napisani jasnim i razumljivim rječnikom te ne smiju uključivati neugovorne prepreke ostvarivanja prava krajnjih kupaca, kao što je to primjerice suviše opsežna ugovorna dokumentacija. Svaki opskrbljivač mora osigurati da su krajnji kupci zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih načina prodaje.

**(4)** Svaki opskrbljivač je obavezan na primjeren način javno objaviti dio cijene koji se regulira te naknade i ostala davanja propisana posebnim propisima sukladno zakonu kojime se uređuje energetska sektor, a opskrbljivač pod obavezom javne usluge i iznose tarifnih stavki za krajnje kupce.

**(5)** Svaki opskrbljivač je obavezan sklopiti ugovor o opskrbi s krajnjim kupcem u pisanom obliku. Ugovor o opskrbi krajnjeg kupca mora minimalno sadržavati:

1. identitet i adresu opskrbljivača,
2. usluge koje pruža opskrbljivač, uključujući vrijeme početka i kvalitetu opskrbe,
3. vrste ponuđenih usluga održavanja, ako se nude,
4. način dobivanja informacija o važećim cijenama i naknadama, uključujući i o naknadama za održavanje,
5. trajanje ugovora o opskrbi krajnjeg kupca, uvjete za obnavljanje i raskid ugovora o opskrbi krajnjeg kupca ili prestanak pružanja usluga,
6. postojanje bilo kojeg prava na raskid ugovora,
7. način utvrđivanja nadoknade u slučaju nepoštivanja ugovorene razine kvalitete usluga, uključujući netočan i zakašnjeni obračun i
8. način rješavanja sporova kada Agencija odlučuje po prigovorima krajnjih kupaca u slučaju obustave isporuke električne energije.

**(6)** Odredbe ugovora o opskrbi krajnjeg kupca moraju biti poštene te na jasan, jednostavan i nedvojbena način obuhvatiti prava i obveze opskrbljivača i krajnjih kupaca, a svaki opskrbljivač dužan je osigurati da su njegovim krajnjim kupcima uvjeti poznati unaprijed na način da obavijesti o uvjetima ugovora krajnjim kupcima dostavi prije njegovog sklapanja.

**(7)** Ugovorom o opskrbi krajnjeg kupca ne može se krajnjem kupcu uskratiti ili otežati pravo na raskid odnosno otkaz ugovora o opskrbi krajnjeg kupca, zbog korištenja prava na promjenu opskrbljivača niti se mogu nametati dodatne financijske obveze po toj osnovi.

**(8)** Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge može sklapati ugovore o opskrbi krajnjeg kupca pod posebnim uvjetima prodaje, s tim da je i u tom slučaju obvezan postupati na način kojim se ponuđenim uvjetima prodaje ili cijenama ne narušava tržišno natjecanje i ravnopravan položaj kupaca na tržištu električne energije.

## Obveze opskrbljivača prema krajnjim kupcima

### Članak 63.

**(1)** Svaki opskrbljivač je obvezan osigurati jedinstveno mjesto obavještanja na kojem su njegovim krajnjim kupcima, osim obavijesti o njihovim općim pravima, važećim propisima i načinima rješavanja sporova, na raspolaganju:

1. jasne obavijesti o primjenjivim cijenama energije te o standardnim uvjetima, s obzirom na pristup i korištenje usluga,
2. obavijesti o mogućim različitim načinima plaćanja koji mogu odražavati troškove koje ima opskrbljivač zbog različitih sustava plaćanja,
3. obavijesti o besplatnoj promjeni opskrbljivača,
4. upute za primjenu jasnih, jednostavnih i ekonomičnih postupaka obrade njihovih prigovora – osobito, svaki opskrbljivač je obvezan osigurati da je njegovim krajnjim kupcima ponuđeno pravo na dobar standard usluge i obrade prigovora, i to na način da se omogući rješavanje sporova na pošten i vremenski prihvatljiv način, unutar 3 mjeseca, uz nadoknadu u slučajevima kada je to opravdano i
5. točne obavijesti o stvarnoj potrošnji električne energije i troškovima, i to dovoljno često kako bi im se omogućilo upravljanje svojom potrošnjom električne energije – te informacije moraju biti pružene unutar razumnog vremenskog okvira koji uzima u obzir mogućnosti brojila električne energije ugrađenog kod krajnjeg kupca i način potrošnje električne energije, uz dužnu pozornost troškovnoj učinkovitosti takvih mjera te bez zaračunavanja dodatnih troškova krajnjim kupcima za takvu uslugu.

**(2)** Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dodatno je dužan u pogledu jedinstvenog mjesta obavještanja:

1. uspostaviti korisničke centre za pružanje informacija, rješavanje upita, zahtjeva i prigovora korisnika, i to osobno, telefonski i elektroničkim putem,
2. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije na opskrbu električnom energijom sukladno odredbama zakona kojim se uređuje područje zaštite potrošača na razini opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge, kojem se može izjaviti prigovor na rješenje izdano u podružnici,
3. prilagoditi potrebama korisnika radno vrijeme korisničkog centra, pri čemu radno vrijeme korisničkog centra treba najmanje jednom tjedno biti do 20.00, a korisnicima treba biti omogućeno zakazivanje sastanaka za korisnike telefonski ili elektroničkim putem i

4. posredovati prema operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava s obzirom na prigovore i informiranje vezano uz aspekte koji su uređeni ugovorom o korištenju prijenosne i distribucijske mreže.

**(3)** Svaki opskrbljivač je obavezan, u suradnji s Agencijom, poduzeti nužne korake kako bi primjerak liste za potrošače energije koja sadrži praktične informacije u svezi s pravima potrošača energije bio dostupan njegovim krajnjim kupcima te javno objavljen.

**(4)** Svaki opskrbljivač je obavezan obavijestiti krajnjeg kupca o promjeni cijena i drugih uvjeta opskrbe najmanje 15 dana prije primjene cijena energije ili uvjeta opskrbe, uključujući i informaciju o pravu krajnjeg kupca na raskid ugovora, osim u slučaju snižavanja cijena ili davanja krajnjem kupcu povoljnijih uvjeta opskrbe. Svaki opskrbljivač je dužan osigurati da krajnji kupci mogu slobodno raskinuti ugovor u slučaju neprihvatanja novih uvjeta o kojima su obaviješteni.

**(5)** Svaki opskrbljivač je dužan izraditi i javno objaviti vlastiti program mjera za:

1. pružanje pomoći krajnjim kupcima u ispunjavanju dospelih ugovornih obveza radi sprječavanja obustave opskrbe,
2. podržavanje opskrbe krajnjih kupaca na mjestima koja su udaljena od urbanih središta,
3. podržavanje sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče i
4. poticanje energetske učinkovitosti.

**(6)** Svaki opskrbljivač je dužan krajnje kupce redovito obavještavati o mjerama poboljšanja energetske učinkovitosti u finalnoj potrošnji energije.

**(7)** Svaki opskrbljivač je dužan svim svojim krajnjim kupcima obračunati, ispostaviti račun i naplatiti naknadu za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče, a prema sklopljenim ugovorima može obračunati, ispostaviti račun i naplatiti:

1. dio cijene koja se slobodno ugovara,
2. dio cijene koja se regulira i
3. naknade i ostala davanja propisana posebnim propisima.

**(8)** Svaki opskrbljivač je dužan naplaćivati električnu energiju i usluge na temelju preglednog i razumljivog računa.

**(9)** Svaki opskrbljivač je dužan redovito obavještavati svoje krajnje kupce u svezi s opskrbom električnom energijom, uključujući i o pitanjima u svezi sa zaštitom okoliša. Informacije koje je svaki opskrbljivač obavezan pružati svojim krajnjim kupcima moraju biti u skladu sa zahtjevima Agencije. Svaki opskrbljivač je obavezan najmanje jednom godišnje osigurati da je u računu ili u prilogu računa te u promocijskim materijalima koji su dostupni krajnjem kupcu naveden:

1. udio pojedinog izvora energije u izvorima koje je koristio za zadovoljavanje potreba krajnjih kupaca,
2. upućivanje na postojeće izvore informacija, primjerice internetske stranice, gdje su javnosti dostupne informacije o utjecaju na okoliš, u smislu emisija stakleničkih plinova i zbrinjavanja

radioaktivnog otpada kao posljedice proizvodnje električne energije iz svih goriva za cjelokupnu proizvodnju koja je koristio u prošloj godini i

3. obavještavati krajnje kupce o njihovim pravima koja imaju u slučaju spora.

**(10)** Podaci moraju odgovarati podacima iz ostvarene energetske bilance Republike Hrvatske za prethodnu godinu.

**(11)** Agencija je obvezna poduzeti nužne korake kako bi osigurala da su obavijesti koje svaki opskrbljivač pruža svojim krajnjim kupcima pouzdane i dane na jasan i usporediv način na razini cijelog tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj. Agencija može učiniti raspoloživim elemente tih obavijesti sudionicima na tržištu električne energije, uz uvjet da komercijalno osjetljive informacije o pojedinačnim sudionicima ili pojedinačnim transakcijama ne mogu biti objavljene.

**(12)** Svaki opskrbljivač je dužan poduzimati nužne korake u svrhu zaštite interesa svojih krajnjih kupaca i na efikasan način rješavati prigovore svojih krajnjih kupaca, uključujući i izvansudske nagodbe o čemu jednom godišnje podnosi izvještaj Agenciji.

## Privremena obustava isporuke električne energije

### Članak 64.

**(1)** Prema ugovoru o opskrbi krajnjeg kupca svaki opskrbljivač može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava obustavu isporuke krajnjem kupcu zbog neispunjenih obveza krajnjeg kupca iz ugovora o opskrbi krajnjeg kupca, izuzev kupaca pod posebnom zaštitom sukladno zakonu kojim se uređuje energetski sektor.

**(2)** U razdoblju obustave isporuke iz stavka 1. ovoga članka krajnji kupac ima obveze koje se odnose na korištenje mreže.

**(3)** Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava obavezan je, na temelju podnesenog zahtjeva opskrbljivača i ako se ne radi o kupcu pod posebnom zaštitom sukladno zakonu kojim se uređuje energetski sektor, privremeno obustaviti isporuku električne energije pri čemu ista ne može započeti u petak, subotu ili nedjelju, na državni praznik ili dan prije praznika.

**(4)** Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava može kao krajnju mjeru privremeno obustaviti isporuku električne energije krajnjem kupcu zbog neplaćanja dijela cijene koji se odnosi na naknadu za korištenje mreže.

**(5)** Kada korisnik mreže koristi mrežu suprotno odredbama općih uvjeta za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom i/ili mrežnih pravila distribucijskog sustava, i/ili mrežnih pravila prijenosnog sustava, i/ili ugovora o korištenju mreže, operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava na čiju su mrežu priključeni objekti, postrojenja, uređaji ili instalacije korisnika mreže može nakon prethodne opomene kao krajnju mjeru korisniku mreže privremeno obustaviti isporuku električne energije.

## Kupci pod posebnom zaštitom u okviru univerzalne usluge

### Članak 65.

**(1)** Kupci iz kategorije kućanstva koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe te su od nadležnog tijela za socijalnu skrb ishodili odluku o statusu ugroženog kupca, imaju pravo na posebnu zaštitu u skladu s odredbama ovoga Zakona i zakona kojim se uređuje energetska sektor te propisima o zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi.

**(2)** Nadležno tijelo za socijalnu skrb koje je utvrdilo status ili promjenu statusa ugroženog kupca dužno je u roku od osam dana od dana promjene statusa ugroženog kupca izvijestiti kupca, operatora distribucijskog sustava i opskrbljivača ugroženog kupca o promjeni statusa kupca.

**(3)** Nadležno tijelo za socijalnu skrb pojedinačnim aktom kojim utvrđuje status ugroženog kupca odredit će razinu socijalne potpore ugroženom kupcu, odnosno vrstu i opseg prava koja pripadaju s obzirom na utvrđeni status te način sudjelovanja u podmirenju troškova socijalnog minimuma potrošnje električne energije.

**(4)** Zaštićeni kupac ima pravo na opskrbu određenom količinom električne energije u slučaju kriznih situacija u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor. Opskrbu zaštićenih kupaca u vrijeme kriznih situacija obavlja zajamčeni opskrbljivač. U slučaju krizne situacije za vrijeme njezinog trajanja proizvođači električne energije proizvedenu električnu energiju moraju prvo ponuditi zajamčenom opskrbljivaču.

## X. PRISTUP I RAZDVAJANJE POSLOVNIH KNJIGA

### Pravo pristupa poslovnim knjigama

#### Članak 66.

**(1)** Agencija ima pravo pristupa poslovnim knjigama energetskih subjekata u skladu s odredbama ovog članka u mjeri u kojoj je to potrebno za obavljanje njezine funkcije.

**(2)** Agencija je dužna čuvati u tajnosti komercijalno osjetljive podatke do kojih je došla pristupom poslovnim knjigama iz stavka 1. ovoga članka.

**(3)** Agencija će na pisani zahtjev nadležnog državnog tijela dostaviti podatke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

### Razdvajanje poslovnih knjiga i financijskih izvješća

#### Članak 67.

**(1)** Elektroenergetski subjekti dužni su poslovne knjige i financijska izvješća voditi odnosno sastavljati u skladu s odredbama ovoga Zakona, zakonom kojim se uređuje područje energiji te propisima o računovodstvu poduzetnika.

**(2)** U svom internom računovodstvu elektroenergetski subjekti su dužni posebno i odvojeno voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća za svaku od svojih elektroenergetskih djelatnosti prijenosa električne energije, distribucije električne energije i opskrbe električnom energijom pod

obvezom javne usluge od ostalih elektroenergetskih djelatnosti i djelatnosti koje nisu elektroenergetske na način kao da tu elektroenergetsku djelatnost obavlja zasebni elektroenergetski subjekt, a radi izbjegavanja pristranosti, međusobnog subvencioniranja i narušavanja tržišnog natjecanja, a prihod od vlasništva nad prijenosnom ili distribucijskom mrežom mora se iskazati posebno u poslovnim knjigama i financijskim izvješćima.

**(3)** Elektroenergetski subjekti iz stavka 2. ovoga članka dužni su, bez obzira na to jesu li nositelji vlasništva nad prijenosnom ili distribucijskom mrežom, odnosno bez obzira na pravni oblik koji takvi elektroenergetski subjekti imaju sukladno odredbama zakona kojim se uređuju trgovačka društva, sastaviti i dati na reviziju godišnja financijska izvješća.

**(4)** Revizijom iz stavka 3. ovoga članka osobito se provjerava poštivanje obveze izbjegavanja pristranosti i međusobnog subvencioniranja iz stavka 2. ovoga članka.

**(5)** Elektroenergetski subjekti iz stavka 3. ovoga članka podnose Agenciji:

1. godišnja zakonska financijska izvješća u roku od 20 dana od datuma propisanog zakonom,
2. godišnja financijska izvješća za svaku elektroenergetsku djelatnost prijenosa električne energije, distribucije električne energije i opskrbe električnom energijom pod obvezom javne usluge zasebno te odvojeno od ostalih elektroenergetskih djelatnosti i onih djelatnosti koje nisu energetske u roku navedenom u točki 1. ovoga stavka i
3. ostale financijske izvještaje čiju će formu, sadržaj i rok propisati Agencija.

## XI. PRISTUP MREŽI

### Pristup mreži

#### Članak 68.

**(1)** Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava dužan je korisnicima mreže omogućiti pristup mreži na nepristran način prema načelu reguliranog pristupa treće strane, sukladno općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, uvjetima priključenja, mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava te objektivnim i nepristranim cijenama za korištenje mreže.

**(2)** Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava dužan je u svrhu utvrđivanja posebnih uvjeta za složeni priključak na mrežu izraditi elaborat optimalnog tehničkog rješenja priključenja, sukladno uvjetima priključenja, mrežnim pravilima prijenosnog sustava ili mrežnim pravilima distribucijskog sustava i pravilima o priključenju operatora prijenosnog sustava, ili pravilima o priključenju operatora distribucijskog sustava, metodologiji utvrđivanja naknade za priključenje na mrežu i za povećanje priključne snage, osim u slučaju priključka koji je jednostavna građevina sukladno propisima o prostornom uređenju i gradnji za koji je nužno riješiti imovinskopravne odnose s trećim stranama.

**(3)** Elaborat optimalnog tehničkog rješenja priključenja iz stavka 2. ovoga članka plaća nositelj projekta, odnosno investitor građevine, sukladno pravilima o priključenju operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava i metodologiji utvrđivanja naknade za priključenje na mrežu i za povećanje priključne snage.

**(4)** Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava je investitor i nadležan je za izgradnju priključaka na mrežu i stvaranje tehničkih uvjeta u prijenosnoj ili distribucijskoj mreži, sukladno uvjetima priključenja, mrežnim pravilima prijenosnog sustava ili mrežnim pravilima distribucijskog sustava i pravilima o priključenju operatora prijenosnog sustava ili pravilima o priključenju operatora distribucijskog sustava i metodologiji utvrđivanja naknade za priključenje na mrežu i za povećanje priključne snage.

**(5)** Na složenom priključku priključne pridjeljive poslove može izvoditi i ovlaštenu izvođač.

**(6)** Podaci o mogućnostima korištenja prijenosne, odnosno distribucijske mreže su javni i aktualiziraju se jedanput godišnje te javno objavljuju na primjeren način.

**(7)** Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava može odbiti ili ograničiti pristup mreži zbog ograničenih tehničkih ili pogonskih mogućnosti sustava, zbog radova na održavanju i izgradnji sustava ili zbog ugrožavanja života ljudi ili imovine.

**(8)** Po odbijanju ili ograničavanju pristupa mreži iz stavka 7. ovoga članka korisnicima mreže kojima je odbijen ili ograničen pristup moraju se priopćiti razlozi i razdoblje odbijanja pristupa te aktivnosti u cilju otklanjanja navedenih razloga, potkrijepljeni pisanim dokazima koji su utemeljeni na objektivnim, nepristranim, tehnički i ekonomski opravdanim kriterijima.

**(9)** Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava dužan je odbiti pristup mreži novom korisniku mreže ili povećanje priključne snage postojećem korisniku mreže ako ne ispunjava tehničke uvjete priključenja propisane mrežnim pravilima operatora sustava.

**(10)** Korisnik mreže kojem je odbijen ili ograničen pristup mreži ili je nezadovoljan uvjetima pristupa može izjaviti žalbu Agenciji.

**(11)** Protiv odluke Agencije nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor, što ne odgađa izvršenje odluke. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

## Članak 68.a

Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava nije obavezan postupati sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi prilikom nabave roba, radova i usluga koji se odnose na izgradnju priključaka na mrežu i stvaranje tehničkih uvjeta u mreži, koji se financiraju iz naknade za priključenje, sukladno metodologiji utvrđivanja naknade za priključenje na mrežu i za povećanje priključne snage.

## Članak 68.b

**(1)** Operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava dužni su, uz prethodno odobrenje Agencije, donijeti pravila o priključenju na prijenosnu mrežu, odnosno pravila o priključenju na distribucijsku mrežu, kojima se osobito utvrđuje:

- izrada elaborata optimalnog tehničkog rješenja priključenja na mrežu,
- izdavanje posebnih uvjeta priključenja na mrežu,
- izdavanje elektroenergetske suglasnosti,



- način i uvjeti za nabavu roba, usluga i radova za izgradnju priključka i stvaranje tehničkih uvjeta u mreži,
- uvjeti za ovlaštenog izvođača pridojelenih poslova,
- postupak priključenja,
- postupak promjene na priključku,
- postupak rješavanja žalbi,
- obrasci dokumenata i ugovora,
- upute sudionicima u postupku priključenja i promjena na priključku.

**(2)** Pravila iz stavka 1. ovoga članka operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava moraju objaviti na svojim internetskim stranicama.

## XII. NAČELO UZAJAMNOSTI

### Uzajamnost

#### Članak 69.

U cilju izbjegavanja neujednačenosti u otvaranju tržišta, Republika Hrvatska može zahtijevati da Europska komisija, uzimajući u obzir stanje na tržištu i zajednički interes, obveže zemlju članicu u kojoj je otvorenost tržišta manja da omogući opskrbljivaču iz te zemlje pristup tržištu električne energije u Republici Hrvatskoj, odnosno opskrbljivaču iz Republike Hrvatske pristup kupcu te zemlje.

## XIII. PREKOGRANIČNI PRIJENOS

### Prekogranični prijenos

#### Članak 70.

**(1)** U skladu s međunarodnim ugovorima koji obvezuju Republiku Hrvatsku, operator prijenosnog sustava mora obaviti prekogranični prijenos električne energije kroz prijenosnu mrežu pod uvjetima i na način određen tim ugovorima te tehničkim mogućnostima prekograničnih prijenosnih vodova kao i prijenosne mreže u cjelini i osigurati neprekidnost opskrbe električnom energijom.

**(2)** Iznos financijskih sredstava koja se prikupljaju za korištenje prekograničnih prijenosnih vodova mora biti namiren između operatora prijenosnog sustava i operatora sustava u drugim državama s kojima se obavlja tranzit električne energije, u skladu s ovim Zakonom, dogovorenim postupcima te svim primjenjivim međunarodnim ugovorima ili obvezama. Cijene ne smiju biti vezane uz udaljenost.

**(3)** Cijene za korištenje prijenosne mreže, uključujući i prekogranične prijenosne vodove, moraju slati odgovarajuće i učinkovite lokacijske signale. Cijene za korištenje prijenosne mreže ili prekograničnih prijenosnih vodova koje se određuju proizvođačima i/ili krajnjim kupcima moraju biti primijenjene neovisno o odredišnim i izvorišnim državama u pogledu električne energije prema odredbama komercijalnog aranžmana, bez obzira na iznose financijskih sredstava koji proizlaze iz načina upravljanja zagašenjima primijenjenih u skladu s ovim Zakonom.

**(4)** Agencija je dužna izvijestiti u svojem godišnjem izvješću Hrvatskom saboru o podacima koji se odnose na prekogranične tokove električne energije i desetgodišnje planove razvoja operatora, a u

skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske ili na temelju zahtjeva, dostavlja iste podatke i mjerodavnim tijelima Energetske zajednice i Europske unije.

## XIV. NADZOR

### Upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona

#### Članak 71.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi Ministarstvo.

~~(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona provode nadležni inspektori Ministarstva gospodarstva i drugi inspektori iz područja zaštite okoliša i prirode i područja graditeljstva i prostornog uređenja te područja ministarstva financija.~~ Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavljaju, svaka u svom djelokrugu, energetska inspekcija, tržišna inspekcija, inspekcija zaštite okoliša i zaštite prirode, inspekcija opreme pod tlakom i građevinska inspekcija središnjeg tijela državne uprave nadležnog za inspekcijske poslove te inspekcija središnjeg tijela državne uprave nadležnog za financije, u skladu s ovlastima propisanim ovim Zakonom i posebnim propisima.

(3) Ako nadležni inspektor pri obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da gospodarski subjekt ne obavlja energetske djelatnosti u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega, osim ovlaštenja sukladno općim propisima, ima ovlaštenje rješenjem:

1. narediti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka, uz određivanje roka za njihovo otklanjanje,
2. zabraniti obavljanje energetske djelatnosti ako nije pribavljena dozvola za obavljanje pojedine energetske djelatnosti sukladno odredbama ovoga Zakona,
3. narediti obustavu daljnje gradnje ili korištenja proizvodnog postrojenja, odnosno obustavu opskrbe energijom ili korištenje energije, ako se oprema za proizvodno postrojenje ne proizvodi, a takva postrojenja ne koriste, ne grade ili ne održavaju sukladno odobrenoj ili potvrđenoj dokumentaciji prema posebnim tehničkim ili drugim propisima te ako zbog toga postoji neposredna opasnost za stabilnost i sigurnost proizvodnih postrojenja, zdravlje ili život ljudi ili sigurnost prometa ili susjednih građevina.

~~(4) Pri provedbi inspekcijskog nadzora iz stavka 2. ovog Zakona tržišni inspektori Ministarstva gospodarstva provode nadzor pravilnosti obračuna i naplate električne energije sukladno ovlastima danim ovim Zakonom i posebnim propisom kojim se uređuje zaštita potrošača.~~ Pri provedbi inspekcijskog nadzora iz stavka 2. ovoga članka tržišni inspektori središnjeg tijela državne uprave nadležnog za inspekcijske poslove provode nadzor pravilnosti obračuna i naplate električne energije sukladno ovlastima danim ovim Zakonom i posebnim propisom kojim se uređuje zaštita potrošača

~~(5) Nadležne inspekcijske službe za tlačnu opremu dužne su obavljati u okviru kontrole tlačne opreme, unutar elektroenergetskim objektima, obaviti kontrolu stručnog upravljanja, rukovanja i održavanja tlačnih dijelova opreme, kontrolu radnika koji obavljaju određene poslove upravljanja i rukovanja tlačnim dijelovima opreme i imaju li položene pripadajuće stručne ispite sukladno~~

~~zakonodavstvu iz područja energije.~~ Inspektori opreme pod tlakom središnjeg tijela državne uprave nadležnog za inspekcijske poslove dužni su u okviru kontrole tlačne opreme unutar elektroenergetskih objekata obaviti kontrolu stručnog upravljanja, rukovanja i održavanja tlačnih dijelova opreme, kontrolu radnika koji obavljaju određene poslove upravljanja i rukovanja tlačnim dijelovima opreme te imaju li radnici položene propisane stručne ispite sukladno propisima s područja energije.

~~(6) Nadležne inspekcijske službe za elektroenergetiku dužni su obavljati u okviru kontrole elektroenergetske opreme obaviti kontrolu stručnog upravljanja, rukovanja i održavanja elektroenergetskom opremom, kontrolu radnika koji obavljaju određene poslove upravljanja i rukovanja elektroenergetskom opremom i imaju li položene pripadajuće stručne ispite sukladno zakonodavstvu iz područja energije.~~ Energetski inspektori u području elektroenergetike središnjeg tijela državne uprave nadležnog za inspekcijske poslove dužni su u okviru kontrole elektroenergetske opreme obaviti kontrolu stručnog upravljanja, održavanja i rukovanja elektroenergetskom opremom, kontrolu radnika koji obavljaju određene poslove upravljanja i rukovanja elektroenergetskom opremom te imaju li radnici položene propisane stručne ispite sukladno propisima s područja energije.

(7) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka može se izjaviti žalba središnjem tijelu državne uprave nadležnom za inspekcijske poslove.

(8) Iznimno od stavka 7. ovoga članka, protiv rješenja građevinskog inspektora žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

## Nadzor Agencije nad radom elektroenergetskih subjekata

### Članak 72.

(1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na:

1. stvarne troškove i prihode energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija određuje ili daje prethodnu suglasnost na cijene ili naknade,
2. kvalitetu opskrbe električnom energijom, koja obuhvaća pouzdanost napajanja, kvalitetu napona i kvalitetu usluga,
3. primjenu pravila organiziranja tržišta električne energije i ponašanje sudionika na tom tržištu, koje obuhvaća i tržišno natjecanje i zaštitu prava kupaca,
4. primjenu općih uvjeta za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom,
5. primjenu mrežnih pravila prijenosnog, odnosno distribucijskog sustava,
6. primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje subjekata koji obavljaju dražbenu dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta ili organiziraju kupnju i prodaju električne energije,
7. primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim prijenosnim kapacitetima te o korištenju prijenosne i distribucijske mreže,
8. razdvajanje djelatnosti temeljem odredbi ovoga Zakona,
9. program za osiguranje i primjenu načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti rada operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava u pogledu primjene nepristranih uvjeta za pristup mrežama i korištenje mreža kojima upravljaju i

10. uvjete, jedinične cijene i naknade za priključenje na prijenosnu i distribucijsku mrežu novih korisnika mreže.

**(2)** Agencija prati i nadzire rad i poslovanje elektroenergetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uvjeta utvrđenih dozvolom.

**(3)** Ako utvrdi da elektroenergetski subjekt ne ispunjava uvjete utvrđene dozvolom, odnosno radi i posluje suprotno uvjetima utvrđenim dozvolom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti rok za njihovo otklanjanje, odnosno poduzeti druge mjere u skladu s odredbama ovoga Zakona.

**(4)** Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka Agencija nadzire:

1. pravilnost rada i poslovanja ili zlorabu položaja elektroenergetskih subjekata na tržištu električne energije,
2. ispravnost i točnost iskazivanja troškova poslovanja koji mogu utjecati na formiranje cijena za korištenje prijenosne ili distribucijske mreže i
3. izvršavanje obveza utvrđenih ovim Zakonom, općih akata, metodologija i tarifnih sustava koje donosi Agencija temeljem ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetska sektor te regulacija energetska djelatnosti odnosno općih akata na koje prethodnu suglasnost daje Agencija temeljem ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetska sektor te regulacija energetska djelatnosti.

**(5)** Ako se nadzorom iz stavaka 1. i 4. ovoga članka utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati financijske posljedice za krajnje kupce i sudionike na tržištu električne energije, Agencija će poduzeti jednu ili više sljedećih radnji:

1. naložiti elektroenergetskom subjektu korekciju utvrđenih nepravilnosti,

bez odgađanja ili prilikom idućeg davanja suglasnosti na opravdane troškove i prihode korigirati iste te utvrditi odgovarajuće cijene za korištenje prijenosne ili distribucijske mreže,

2. izmijeniti predložene cijene i naknade prilikom davanja prethodne suglasnosti i
3. pokrenuti prekršajni postupak,
4. obavijestiti tijelo nadležno za tržišno natjecanje za pitanja u svezi s obavljanjem elektroenergetskih djelatnosti na tržištu, a koja se odnose na sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja.

**(6)** Izvješće o rezultatima analiza i nadzora iz stavaka 1., 2. i 4. ovoga članka čini sastavni dio godišnjeg izvješća Agencije.

**(7)** Elektroenergetski subjekt je obvezan, na zahtjev ovlaštene osobe Agencije, osigurati prostorije i pristup poslovnoj dokumentaciji potrebnoj za nadzor njegova rada i poslovanja.

**(8)** Agencija je dužna čuvati tajnost komercijalnih i drugih povjerljivih poslovnih podataka do kojih dođe u obavljanju poslova u skladu sa zakonom i pravilima Agencije.

**(9)** Elektroenergetski subjekt koji obavlja djelatnost za koju Agencija određuje ili daje prethodnu suglasnost na cijene i naknade odnosno cijene usluga ili proizvoda dužan je, u rokovima koji nisu duži od tri godine, odrediti strukturu i vrijednost imovine i sredstava koja se koriste za obavljanje tih djelatnosti, u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima.

**(10)** Agencija može, po potrebi, angažiranjem nezavisnog procjenitelja provesti nadzor, odnosno utvrditi strukturu i vrijednost imovine i sredstava iz stavka 9. ovoga članka.

## XV. PREKRŠAJNE ODREDBE

### Članak 73.

**(1)** Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba, odnosno fizička osoba koja je elektroenergetski subjekt ako:

1. ne osigura tajnost povjerljivih poslovnih podataka koje sazna od drugih elektroenergetskih subjekata i krajnjih kupaca u skladu sa člankom 9. **stavkom 1.** i člankom 14. stavkom 9. ovoga Zakona,
2. namjerno ili nemarom ne izda ili izda netočnu ili zavaravajuću izjavu Agenciji ili drugom nadležnom tijelu u okviru obavljanja njihovih dužnosti u skladu s ovim Zakonom,
3. ne osigura preuzimanje na prioritetan način ukupne količine električne energije isporučene u mrežu od povlaštenih proizvođača u skladu s ovim Zakonom (članak 11. stavak 7., članak 29. stavak 9. i članak 39. stavak 12.),
4. ne pribavi energetske odobrenje za novi kapacitet u skladu s odredbom članka 12. ovoga Zakona,
5. pristupi izgradnji izravnog voda bez prethodne suglasnosti Agencije (članak 27.),
6. ne održava pokazatelje kvalitete opskrbe električnom energijom u skladu sa člankom 60. ovoga Zakona,
7. ne izvodi priključak korisnika mreže na način propisan člankom 29. točkom 4. i člankom 39. točkom 4. ovoga Zakona,
8. ne dostavi ili dostavi netočne podatke operatoru tržišta električne energije o električnoj energiji preuzetoj u mrežu od povlaštenog proizvođača (članak 29. točka 11. i članak 39. točka 11.),
9. angažira proizvodno postrojenje namijenjeno za povremenu uporabu (članak 28. stavak 12.),
10. ne uspostavi povjerenstvo za reklamacije u skladu sa člankom 30. točkom 22., člankom 40. točkom 8. i člankom 63. stavkom 3. točkom 2. ovoga Zakona,
11. ne izradi i ne dostavi Agenciji na suglasnost u roku iz članka 30. točke 35., odnosno članka 40. točke 16. ovoga Zakona plan gubitaka u prijenosnoj, odnosno distribucijskoj mreži za iduću godinu,
12. planove razvoja (desetogodišnji, trogodišnji i godišnji investicijski planovi) ne donosi i ne objavljuje u skladu sa zadanim rokovima (članak 30. točke 36., 37. i 38. i članak 40. točke 17., 18. i 19.),
13. planove razvoja ne izrađuje u skladu sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja (članak 30. točka 36. i članak 40. točka 17.),
14. ne dostavlja Agenciji na prethodnu suglasnost zahtjeve, uključujući obrazložene informacije o svim detaljima, u svezi sa svim planiranim i neplaniranim promjenama financijskih okvira godišnjih investicijskih planova tijekom godine (članak 30. točka 39. i članak 40. točka 20.),

15. ne izrađuje i ne dostavlja Agenciji propisana godišnja izvješća (članak 32. i članak 41.),
16. ne provodi mjere koje Agencija odredi temeljem dostavljenih propisanih godišnjih izvješća (članak 32. i članak 41.),
17. ne dostavi podatke nadležnom elektroenergetskom subjektu na njegov zahtjev (članak 33. i članak 42.),
18. ne primjenjuje odredbe mrežnih pravila prienosnog sustava, odnosno mrežnih pravila distribucijskog sustava (članak 35. i članak 44.),
19. ne osigurava usklađeni pogon distribucijske mreže s prienosnom mrežom te priključenim mrežama i postrojenjima korisnika mreže (članak 39. točka 8.),
20. ne provodi mjere koje Agencija temeljem uvida u relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na veleprodajnom tržištu i s operatorom prienosnog sustava u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice, odredi radi osiguravanja primjene načela zaštite tržišnog natjecanja na veleprodajnom tržištu (članak 45. stavci 3. i 4.),
21. obavlja elektroenergetsku djelatnost koja se obavlja kao javna usluga bez prethodnog dobivanja prava na njezino obavljanje (članak 5. stavak 5.),
22. ne primjenjuje odredbe općih uvjeta za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. ovoga Zakona,
23. ne kupi električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče od operatora tržišta električne energije (članak 11. stavak 7.),
24. ne postupa u skladu s pravilima o promjeni opskrbljivača (članak 47.),
25. ne omogući krajnjem kupcu promjenu opskrbljivača u roku iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona,
26. ne osigura opskrbu električnom energijom u okviru univerzalne usluge krajnjim kupcima (članak 48.),
27. ne postupa prema pravilima o korištenju registra jamstva podrijetla električne energije (članak 53. stavak 6. točka 15.),
28. ne postupa u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije (članak 55.),
29. ne sudjeluje na tržištu električne energije na način propisan člancima 56. i 57. ovoga Zakona,
30. ne provodi mjere koje Agencija temeljem istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije odredi za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja (članak 57.),
31. sklopi ugovor o opskrbi krajnjeg kupca suprotno odredbama članka 62. ovoga Zakona,
32. sklopi ugovor o opskrbi krajnjeg kupca koji ne sadrži sve minimalne elemente iz članka 62. stavka 5. ovoga Zakona,
33. ne osigura jedinstveno mjesto obavještanja u skladu sa člankom 63. stavkom 1. ovoga Zakona,
34. ne daje krajnjim kupcima obavijesti o aktualnoj potrošnji sukladno članku 63. stavku 1. točki 5. ovoga Zakona,
35. ne dostavi krajnjim kupcima informacije o konačnom zatvaranju računa nakon promjene opskrbljivača u roku iz članka 47. stavka 2. ovoga Zakona,
36. ne pošalje krajnjim kupcima primjerak liste za potrošače energije (članak 63. stavak 3.),
37. ne obavijesti krajnjeg kupca o promjeni cijena i drugih uvjeta opskrbe, sukladno članku 63. stavku 4. ovoga Zakona,
38. ne prikaže na izdanom računu ili u prilogu računa te u promocijskim materijalima tražene informacije i podatke (članak 63. stavak 9.),

39. ne obavijesti u zadanom roku krajnjeg kupca o obustavi isporuke električne energije (članak 64. stavak 2.),
40. ne uspostavi ponovnu opskrbu krajnjeg kupca u roku od 24 sata od utvrđivanja ako se utvrdi da je krajnjem kupcu neutemeljeno obustavljena opskrba električnom energijom (članak 64. stavak 6.),
41. ne primjenjuje odredbe o vođenju, razdvajanju i reviziji računa energetske djelatnosti (članak 66. i članak 67.),
42. neosnovano odbije pristup mreži suprotno odredbi članka 69. ovoga Zakona,
43. ne postupi po odluci nadležnih inspektora iz članka 70. ovoga Zakona.

**(2)** Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, odnosno pravna osoba koja je elektroenergetski subjekt.

**(3)** Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u fizičkoj, odnosno pravnoj osobi te u elektroenergetskom subjektu.

**(4)** Uz novčanu kaznu za prekršaj može se elektroenergetskom subjektu iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana dva ili više puta ponovi prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do godinu dana, a odgovornoj osobi u elektroenergetskom subjektu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju do godinu dana.

## Teži prekršaji kojima se ugrožava tržišno natjecanje u elektroenergetskom sektoru

### Članak 74.

**(1)** Novčanom kaznom do najviše 10% ostvarenog godišnjeg prometa u prošloj poslovnoj godini kaznit će se operator prijenosnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava kada namjerno ili krajnjom nepažnjom diskriminira korisnike mreže.

**(2)** Novčanom kaznom do najviše 10% ostvarenog godišnjeg prometa u prošloj poslovnoj godini kaznit će se operator prijenosnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava kada:

1. sprječava osobu za praćenje usklađenosti u obavljanju njezinih poslova,
2. odbije priključenje na elektroenergetsku mrežu uz obrazloženje mogućeg budućeg ograničavanja raspoloživih mrežnih kapaciteta, što ne odgovara stvarnim okolnostima,
3. ne ispuni obveze u svezi s davanjem informacija koje ima prema Uredbi (EZ) br. 714/2009 ili dužnosti izvještavanja,
4. ne postupi u skladu s odlukama Agencije, uključujući i odluke Agencije za suradnju energetske regulatora u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske koje su donesene na temelju Uredbe (EZ) br. 714/2009 ili
5. ne ispuni svoje dužnosti prema odredbama iz Dodatka Uredbe (EZ) br. 714/2009 u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.



**(3)** Ako je okrivljenik operator prijenosnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava sastavni dio vertikalno integriranog subjekta, novčana kazna izreći će se prema godišnjem prometu vertikalno integriranog subjekta.

## Članak 74.a

**(1)** Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 50.000,000 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba, odnosno fizička osoba koja je elektroenergetski subjekt ako:

- ne objavi povlaštene informacije u skladu s člankom 4. Uredbe (EZ) broj 1227/2011,
- Agenciji za suradnju energetske regulatora ne dostavi evidenciju transakcija na veleprodajnom tržištu u skladu sa člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EZ) broj 1227/2011,
- prije provođenja transakcija na veleprodajnom tržištu energije, uključujući naloge za trgovanje, ne dostavi evidencije transakcija, o kojima treba izvijestiti Agenciju za suradnju energetske regulatora u skladu sa člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EZ) broj 1227/2011,
- ne prijavi Agenciji u skladu sa člankom 9. Uredbe (EZ) br. 1227/2011 ili bez odlaganja ne obavijesti Agenciju o izmjenama do kojih je došlo u pogledu informacija dostavljenih za prijavu (članak 9. Uredbe (EZ) broj 1227/2011).

**(2)** Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, odnosno pravna osoba koja je elektroenergetski subjekt.

**(3)** Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u fizičkoj, odnosno pravnoj osobi te u elektroenergetskom subjektu.

**(4)** Uz novčanu kaznu za prekršaj može se elektroenergetskom subjektu iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana dva ili više puta ponovi prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do godinu dana, a odgovornoj osobi u elektroenergetskom subjektu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju do godinu dana.

## Optužni prijedlog

### Članak 75.

**(1)** Agencija će podnijeti optužni prijedlog i predložiti pokretanje prekršajnog postupka ako je utvrdila prekršaj temeljem:

1. provedene kontrole operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava u skladu sa člankom 11. stavkom 7. ovoga Zakona, odnosno operatora tržišta električne energije nad ukupno proizvedenom električnom energijom povlaštenih proizvođača električne energije koja je predana u mrežu, uz prilaganje vjerodostojne dokumentacije,
2. obavljenog nadzora nad korisnikom mreže na prijedlog drugog korisnika mreže ili anonimne prijave,
3. obavljanja nadzora Agencije i drugih ovlasti u njezinoj nadležnosti, pri čemu je sačinjena službena zabilješka ili zapisnik.

**(2)** Agencija može predložiti pokretanje prekršajnog postupka iz stavka 1. ovoga članka za prekršaje propisane člancima 73., 74. i 74.a ovoga Zakona.

## XVI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

### Članak 76.

**(1)** Hrvatska elektroprivreda d.d. koja je na dan 3. rujna 2009. bila vlasnik prijenosnog sustava obvezna je primijeniti jedan od modela razdvajanja operatora prijenosnog sustava sukladno odredbama članka od 14. do 24. ovoga Zakona.

**(2)** Elektroenergetski subjekti koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju elektroenergetsku djelatnost u smislu ovoga Zakona dužni su uskladiti svoju unutarnju organizaciju, rad i poslovanje s odredbama ovoga Zakona u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**(3)** Ovisna društva i Hrvatska elektroprivreda d.d. kao vladajuće društvo, unutar vertikalno integriranog subjekta (HEP Grupa), s danom stupanja na snagu ovoga Zakona nastavljaju obavljati elektroenergetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge za električnu energiju u Republici Hrvatskoj.

**(4)** Ovisna društva i Hrvatska elektroprivreda d.d. kao vladajuće društvo unutar vertikalno integriranog subjekta dužni su poduzeti sve aktivnosti potrebne za ispunjenje zahtjeva za razdvajanjem operatora prijenosnog sustava u cilju certificiranja operatora prijenosnog sustava, u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**(5)** Hrvatska elektroprivreda d.d. kao vladajuće društvo izvršit će prijenos imovine operatoru prijenosnog sustava sukladno stanju imovine u poslovnim knjigama na dan 31. prosinca 2012., u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**(6)** Tvrtka HEP – Operator prijenosnog sustava d.o.o. za prijenos električne energije preimenovat će se u tvrtku Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., skraćeno HOPS d.o.o. u roku iz stavka 4. ovoga članka.

**(7)** Imovina koja je u vlasništvu Hrvatske elektroprivrede d.d. na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, a sastavni je dio prijenosne mreže, uključujući i priključke te mjernu opremu na obračunskim mjernim mjestima, osim imovine iz stavka 4. ovoga članka, mora se prenijeti u vlasništvo operatoru prijenosnog sustava, sukladno odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**(8)** Imovina koja je u vlasništvu Hrvatske elektroprivrede d.d. na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, a sastavni je dio distribucijske mreže, uključujući i priključke te mjernu opremu na obračunskim mjernim mjestima mora se prenijeti u nadležnost operatoru distribucijskog sustava, sukladno odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**(9)** Imovina, odnosno oprema, objekti i postrojenja koja nisu u vlasništvu vertikalno integriranog subjekta na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, a sastavni su dio prijenosne ili distribucijske mreže, uključujući i priključke te mjernu opremu na obračunskim mjernim mjestima korisnika mreže, mora se prenijeti u vlasništvo operatora prijenosnog sustava, odnosno nadležnost operatora distribucijskog

sustava, sukladno odredbama ovoga Zakona, u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**(10)** Operator prijenosnog sustava dužan je uskladiti obračunska mjerna mjesta na sučelju prijenosne mreže i distribucijske mreže te na sučelju prijenosne mreže s korisnicima mreže, u skladu s mrežnim pravilima prijenosnog sustava, u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**(11)** Operator prijenosnog sustava dužan je sukladno članku 60. ovoga Zakona uspostaviti trajni nadzor kvalitete električne energije na sučelju prijenosne i distribucijske mreže te na sučelju prijenosne mreže s korisnicima mreže, u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**(12)** Operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava dužni su sklopiti ugovor o međusobnim odnosima za svaki objekt koji je u suvlasništvu, vezan uz korištenje i vođenje pogona u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

## Članak 77.

**(1)** Opskrbljivač, koji je do stupanja na snagu ovoga Zakona opskrbljivao povlaštene kupce iz kategorije kućanstvo iz članka 32. stavka 2. Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 177/04., 76/07., 152/08., 14/11., i 59/12.) dužan je danom stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti s opskrbom krajnjih kupaca prema uvjetima opskrbe koja se obavlja u okviru univerzalne usluge do donošenja odluke iz članka 5. stavka 5. ovoga Zakona.

**(2)** Opskrbljivač, koji je do stupanja na snagu ovoga Zakona opskrbljivao povlaštene kupce iz članka 32. stavka 3. Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 177/04., 76/07., 152/08., 14/11., i 59/12.) dužan je u razdoblju od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti s opskrbom krajnjih kupaca prema uvjetima opskrbe koja se obavlja u okviru zajamčene usluge.

**(3)** Opskrbljivač, koji je do stupanja na snagu ovoga Zakona opskrbljivao povlaštene kupce iz članka 32. stavka 4. Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 177/04., 76/07., 152/08., 14/11. i 59/12.) dužan je danom stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti s opskrbom krajnjih kupaca prema uvjetima opskrbe koja se obavlja u okviru zajamčene opskrbe do donošenja odluke iz članka 5. stavka 5. ovoga Zakona.

**(4)** Agencija je dužna u suradnji s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja u 2013. godini provesti istraživanje funkcioniranja tržišta električne energije u skladu sa člankom 57. stavkom 1. ovoga Zakona.

## Članak 78.

**(1)** Vlada Republike Hrvatske i ministar će propise iz članka 10 stavka 6., članka 12. stavka 3. i članka 13. stavka 5. ovoga Zakona donijeti, odnosno uskladiti s ovim Zakonom u roku od 12 mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

**(2)** Do dana stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se propisi kojima su uređena odnosna pitanja ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

**(3)** Agencija i elektroenergetski subjekti dužni su opće akte iz članka 26. stavka 1., članka 27. stavka 2., članka 28. stavka 8., članka 30. točke 6., odnosno članka 35. stavka 3., članka 30. točke 12., 26. i 48.,

članka 40. točke 10. , odnosno članka 44. stavka 3., članka 40. točke 22. i 23., članka 46. stavka 9. točke 3., članka 47. stavka 3., članka 52. stavak 8., članka 53. stavka 5., članka 53. stavka 6. točke 4. i 5., odnosno članka 55. stavka 3., članka 59. stavka 1. i članka 60. stavka 2. ovoga Zakona donijeti u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**(4)** Do dana stupanja na snagu akata iz stavka 3. ovoga članka primjenjivat će se akti kojima su uređena odnosna pitanja, koji su na snazi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

### Članak 79.

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona okončat će se primjenom odredaba Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 177/04., 76/07., 152/08., 14/11. i 59/12.).

### Članak 80.

**(1)** Danom stupanja na snagu ovoga Zakona pravo na slobodan izbor opskrbljivača na tržištu električne energije imaju svi kupci električne energije.

**(2)** Danom stupanja na snagu ovoga Zakona pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge imaju svi kupci električne energije iz kategorije kućanstvo.

**(3)** Kupca nastavlja opskrbljivati opskrbljivač koji ga je opskrbljivao do stupanja na snagu ovoga Zakona, osim ako kupac ne promijeni opskrbljivača.

**(4)** Opskrbljivač koji opskrbljuje kupca koji je iskoristio pravo na slobodan izbor opskrbljivača može slobodno formirati cijene električne energije.

### Članak 81.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 177/04., 76/07., 152/08., 14/11. i 59/12.).

### Članak 82.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredbi ovoga Zakona koje stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, a koje su sadržane u:

- članku 6. stavku 3. u dijelu koji se odnosi na obveze prema Europskoj komisiji,
- članku 12. stavku 2. točki 11.,
- članku 13. stavku 7. u dijelu koji se odnosi na objavu u Službenom listu Europske unije,
- članku 15. stavku 3. točki 4. koji se odnosi na primjenu Uredbe (EZ) br.714/2009,
- članku 23. stavku 2. točki 3. i stavicima od 4. do 9. u dijelu koji se odnose na primjenu Uredbe (EZ) br.714/2009 i Europsku komisiju,
- članku 24. stavku 2. u dijelu koji se odnosi na obveze prema Europskoj komisiji,
- članku 24. stavicima 3. i 4.,
- članku 25. stavku 5.,
- članku 30. točkama 42., 43. i 44.,
- članku 45. stavku 3. u dijelu koji se odnosi na Europsku uniju,

- članku 46. stavku 19. u dijelu koji se odnosi na Europsku uniju,
- članku 51. u dijelu koji se odnosi na Europsku uniju,
- članku 58. stavcima od 2. do 5. u dijelu koji se odnosi na Europsku uniju i
- članku 70. stavku 4. ovoga Zakona.

Klasa: 310-02/12-01/07

Zagreb, 8. veljače 2013.

## PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 102/15

### Članak 46.

**(1)** U slučaju izvanredne situacije operator prijenosnog sustava i/ili operator distribucijskog sustava dužan je postupiti sukladno mjerama koje propisuje Vlada Republike Hrvatske na temelju Zakona o energiji, a kojim se uređuje slučaj poremećaja na domaćem tržištu zbog neočekivanog ili neprekidnog manjka energije, neposredne ugroženosti, neovisnosti i jedinstvenosti države te velikih prirodnih nepogoda ili tehnoloških katastrofa (krizne situacije).

**(2)** Vlada Republike Hrvatske će uredbom osim mjera određenih u Zakonu o energiji odrediti i sljedeće mjere vezane uz elektroenergetski sektor:

1. priključenje građevina koje služe privremenom zbrinjavanju ljudi,
2. ponovno uključenje pogođenih postrojenja i instalacija korisnika mreže,
3. električnu energiju i naknadu za korištenje mreže,
4. korištenje privremenih izvora za napajanje električnom energijom (agregati),
5. pružanje pomoći drugim operatorima prijenosnog sustava i/ili operatorima distribucijskog sustava,
6. način snošenja troškova.

### Članak 47.

**(1)** Jedinstveni račun iz članka 23. ovoga Zakona primjenjuje se najkasnije od 31. prosinca 2016.

**(2)** Elektroenergetski subjekt koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavlja djelatnost opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je izdvojiti opskrbu električnom energijom na temelju koja se obavlja kao javna usluga kroz statusnu promjenu podjele društva odvajanjem najkasnije do 31. prosinca 2016.

**(3)** Operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava dužni su za postojeće priključke, koji su izgrađeni prije stupanja na snagu ovoga Zakona, a koji odgovaraju karakteristikama složenog priključka sukladno odredbama ovoga Zakona, dostaviti Agenciji radi davanja suglasnosti prijedlog kriterija i načina rješavanja preuzimanja priključaka u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

## Članak 48.

**(1)** Stupanjem na snagu ovoga Zakona operator prijenosnog sustava ne može primjenjivati Kriterije za uvrštenje projekata vjetroelektrana na listu za priključenje na elektroenergetsku mrežu od 20. veljače 2012. i Postupovnik izdavanja prethodne elektroenergetske suglasnosti za vjetroelektrane te opće uvjete ugovora o priključenju vjetroelektrana na elektroenergetsku mrežu.

**(2)** Operator prijenosnog sustava dužan je sukladno stavku 1. ovoga članka sklopiti aneks postojećih ugovora o priključenju s fizičkim ili pravnim osobama koje su prije stupanja na snagu ovoga Zakona sklopile ugovor o otkupu električne energije s operatorom tržišta u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**(3)** Operator prijenosnog sustava dužan je u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona sklopiti ugovor o priključenju s fizičkim ili pravnim osobama koje su prije stupanja na snagu ovoga Zakona sklopile ugovor o otkupu električne energije s operatorom tržišta.

**(4)** Vlada Republike Hrvatske će propis iz članka 46. stavka 2. ovoga Zakona donijeti u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

## Članak 49.

**(1)** Danom stupanja na snagu zakona kojime se uređuje područje obnovljivih izvora energije prestaju važiti odredbe članka 5. stavka 10., članka 11. stavaka 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. i 11., članka 39. točke 12. i članka 73. stavka 1. točke 3. i 23. Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 22/13. i 95/15.).

**(2)** Danom stupanja na snagu zakona kojime se uređuje područje obnovljivih izvora energije prestaje važiti i odredba članka 14. ovoga Zakona u dijelu kojim se mijenja članak 29. točka 10., članak 23. ovoga Zakona u dijelu kojim se mijenja članak 46. stavak 18. i članak 29. ovoga Zakona u dijelu kojim se mijenja članak 53. stavak 6. točke 13., 14. i 15.

## Članak 50.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 95/15.).

## Članak 51.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/15-01/135

Zagreb, 18. rujna 2015.

# PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 68/18

## Članak 11.

Operator prijenosnog sustava dužan je donijeti i objaviti pravila iz članka 6. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

### Članak 12.

U roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona operatori sustava dužni su uskladiti mrežna pravila s odredbama ovoga Zakona.

### Članak 13.

Ministarstvo nadležno za energetiku u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona provest će naknadnu procjenu učinaka ovoga Zakona.

### Članak 14.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/18-01/66

Zagreb, 13. srpnja 2018.

## ZAVRŠNA ODREDBA iz 52/19

### Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/19-01/65

Zagreb, 9. svibnja 2019.